10 ישראל מאיר מייחל לזיכויים של ראשי בל"ד, ונחשף ללחן חדש למילות בעל התניא

מוסף עבת
כ' באלול תשע"ו, פרשת כי תבוא
כל ישראל

22

שליח ציבור

החזן ר' אהרן שלמה וייסמן מתכונן לתפילות הימים הנוראים בצורה ייחודית

30

רק בריאות

מרדכי רוט וחיים ולדר עובדים יחד לעזור לכם להימנע מכאבים מיותרים ● ראיון משותף

34

הסוכן האגדי

שנתיים לאחר פטירתו של בכיר המוסד מייק הררי, נחשפים הסיפורים המסתוריים שליוו את חייו

המאבק היהודי

18

יוסי הכט יצא לבירת קטלוניה ברצלונה, וחזר בזמן לאותם מקומות בהם נאבקו היהודים על חירותם וכבודם, עד לרגע שבו הוכרע גורלם ● מהקתדרלה הנוצרית שבה הכריע הרמב"ן את חכמי הכנסייה ועד לבית הכנסת העתיק באירופה בו התפללו אחרוני המגורשים, שהפך למחסן ושוקם אחרי חמש מאות שנה ● והאם אכן יש 'חרם קדמונים' על ביקור או מגורים בספרד?

חנני בלייך | הרה"ג דוד יוסף | הרב צבי אזרחי | ר' יוסלה אייזנבך | שלמה קוק | ישראל מאיר | משה ולדר | הרב אבנר קוואס | מנוחה פוקס | שרה פכטר

כרן

סיוע לבני ישיבות ולבני ח

ע"ש מרת אלטע פערל פנינה גלב

לקראת החג

הצלחנו בס"ד לארגן מכי

המכירה תתקיים עד
בחנות אקס

זמני פתיחה: א-ה 10:00 ועד 22:00 רצ

במכירה ימכרו ה

	מחיר רגיל	מחיר מכירה
חליפות וורונין/ויטלי ברבריס	1200	550*
חליפות אקסוס	385	295
מכנסיים וורונין/ויטלי ברבריס	200	150
מכנסיים אקסוס	120	90
מכנסיים כותנה	140	100
חולצות תוית כחולה	160	115
חולצות תוית אדומה	140	95
חולצות תוית חומה	140	95
חולצות תוית סגולה	120	85

המכירה עד

בני ברק, רבי עקיבא 54 בפסז' (מעל ברון כובעים) *חליפו

בשיתוף **אקסוס**

ע"ה ב"ר **משה זלמן הלוי** ז"ל

ים הבעל"ט

רה מסובסדת לבני התורה

ר ט"ו תשרי תשע"ו

וס בבני ברק

צוף | שישי וערבי חג 10:00 ועד 14:00

מוצרים כדלהלן:

	מחיר רגיל	מחיר מכירה
חולצות תוית אפורה	90	75
חולצות תוית שחורה	80	60
עניבות כותנה\מיקרו	60	30
עניבות משי מודפסות	80	50
חגורות עור פרה	85	65
חגורות עור	70	50
חפתים	60	35
גרביים	14	9
גרביים חמישיות	50	30

ערב סוכות

ן וורונין: לא כולל שחור *חליפות ויטלי ברבריס: לא כולל שחור וכחול

(צילומים: פלאש 90)

בקשה לחיים אמיתיים שהמלך חפץ בהם, הרבה מעבר לחיים טכניים. מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, חופה כדת משה וישראל, היוצר ר' מרדכי גוטליב והגיטרה

בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל רַבִּי יוֹסֵף שָׁלוֹם בְּכֶינָה

.1

דור הולך ודור בא, ומגפת האפליה והגזענות במוסדות החינוך – נמשכת במלוא חרפתה. אבות ובנים, ובעיקר אמהות ובנות, יושבים בבית וממררים בבכי על מר גורלם, והמנהלים עוצמים עיניים ועוסקים בשאלה הרת-הגורל "מה יגיבו חבריי בשבת בבית-הכנסת אם אקבל את הבת של מזרחי". ואין פוצה פה ומצפצף. בעצם, זה כמעט הדבר היחיד שיש: פיות מצפצפים, הרבה רעש בכלי-התקשורת מפי עסקנים חפצי תהילה בגרוש, אך כמעט אפס מעש.

זכורני ימים מקדם כאשר בתקופה זו של ימי 'אלול' היו מתייצבים הורים בוכיים ב'לשכת הגזית' – מעונו של רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. הם היו ממתינים לו בפתח הבית או בכניסה לבית-המדרש, בכל שעה: לפני תפילת הבוקר, אחרי שיעור הערב, בכניסה לסנדקאות וביציאה מהכותל. כל הורה, והסיפור מְסַמֵּר-השיער שלו, והדמעות שלה. ופוסק-הדור – הגם שהקים ועדת רבנים שטיפלה מכוחו, במסירות, בנושא קבלת הבנות לסמינרים – היה מקשיב בסבלנות, כואב את כאב ההורים, ובד בבד, כדיין אשר קיים בעצמו בכל ימיו 'לא תגורו מפני איש', היה משיב כהלכה, דבר דַּבּוּר על אופנו, כל מקרה לגופו. תשאלו את ר' חיים כהן כמה פעמים פנה אליו הרב בנסיעת הבוקר ואמר לו: "תתקשר לרב רייכמן מוועדת הרבנים, ותשאל אותו מה קורה עם פלונית".

ואולם, יש להדגיש כי משנה סדורה היתה לרב בנושא. "חובתנו לדאוג", כך אמר, "שכל בת תוכל ללמוד ב'בית יעקב', אך אין מחובתנו לדאוג שהיא תלמד במוסד הספציפי בו היא רוצה. חברי ועדת הרבנים מחליטים בחוכמתם והבנתם לאיזה סמינר תלך בת פלונית שלא התקבלה לסמינר אליו ביקשה להתקבל, והחלטה זו מחייבת גם את המנהלים וגם את ההורים".

ואכן, לא פעם ולא פעמיים הורה ל'ידא אריכתא' שלו, הזרוע המבצעת שפעלה מכוחו – חברי ועדת הרבנים לענייני סמינרים – לעכב את פתיחת שנת הלימודים, כל זמן שחלק מהבנות לא נקלטו בסמינרים. ואף פעם אחת, כאשר שרת החינוך באה לביתו לדון בנושא, הורה לה להשתמש באמצעים קשים ואף לשלול תקציבים למוסד שלא נשמע להוראות ועדת הרבנים.

אבל היום הוא לא כאן. והעולם הפקר. "וּכְשֶׁמֵּת הרב אלישיב, הָיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל נוֹשְׂאוֹת קִינָה וְאוֹמְרוֹת, בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל רַבִּי יוֹסֵף שָׁלוֹם בְּכֶינָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּשָׁאוּל (שמואל ב, א) בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל שָׁאוּל בְּכֶינָה" (נדרים ט, י).

.2

ומעניין לעניין באותו עניין. השבוע בירך העיתון 'ידיעות אחרונות' על "חיבור בלתי אפשרי בין קצוות מנוגדים שפועלים בשיתוף פעולה מרתק, למרות שהאינטרסים שלהם אחרים לגמרי. בקצה האחד של החבל אוחזת עורכת דין דתייה אורתודוקסית ליברלית, המכהנת כראש ארגון "מבוי סתום", הנתמך על ידי הקרן החדשה לישראל. בקצה השני של החבל אוחז הרב... ליטאי חרדי ממאה שערים, מגבעת לראשו וזקן עבות על פניו, המכהן כאב בית דין פרטי. בצילומיו דאג הרב הנ"ל להציב את תמונתו של מרן הרב אלישיב.

"היא רוצה", כך על-פי הדיווח, "נישואים שוויוניים שבהם גם לנשים תפקיד בטקס החתונה, ושמאפשרים לאישה להשתחרר מהם בלי התלות המוחלטת ברצון הבעל. הוא רוצה נישואים על פי אמות מידה הלכתיות מחמירות, וחושב שדרך הרבנות הראשית הנישואים לעיתים לא כשרים. במקום למשוך את החבל כל אחד לצדו, החלו השניים לפעול יחד כדי לשבור את המונופול של הרבנות הראשית על נישואים וגירושים בישראל".

"אני רואה את הרבנות כמקום שלא כשר להתחתן בו", אומר הרב החרדי. "הם כפופים שם לכל מיני לחצים. היום הרבנות מחתנת יהודים וגויים. את מי שהממשלה אומרת להם לחתן הם מחתנים. פקיד ממשלתי מרים טלפון לרב הראשי ואומר לו את הזוג הזה תרשמו, אז אין להם ברירה והם רושמים.

"לא נוח ולא מתאים לנו לעבוד עם הרבנות ואני לא רוצה להזדקק לה. יש דברים עקרוניים וחשובים מאוד מבחינה הלכתית שברבנות מטייחים, ומצד שני מקפידים שם על כל מיני דברים שלא צריך בכלל להקפיד. המונופול של הרבנות הראשית הוא רע מאוד. אני מאמין שכל בית דין רבני צריך לפרש את ההלכה איך שהוא רוצה. מצידי שזה יהיה גם בית דין רפורמי, העיקר שלנו החרדים ייתנו לחתן לפני אמונתנו. אסור לכפות עלינו להינשא דרך הרבנות כמו שאסור לכפות על הרפורמים. מה שאני אומר זה 'תנו לי את יבנה וחכמיה', כלומר תנו לנו החרדים לחתן איך שנרצה".

וכך הוא ממשיך להסביר את עמדתו ה'הלכתית'. הנייר לא סובל את המילים המזעזעות היוצאות מפי רב-דיין אורתודוקסי בישראל. קשה להכיל, בלתי אפשרי להגיב. הדברים מדברים בעד עצמם. כל בר-דעת מבין כמה תקדים זה – שבנוסף גם נותן על-הדרך לגיטימציה לרפורמים – עשוי לסכן את מערך הנישואין וסידור הקידושין בישראל המושתת על יסודות איתנים.

הלוואי שנתבדה וניווכח כי הוצאו דברים מהקשרם. דבר אחד ברור כבר מזמן: היום אנשים מרשים לעצמם לפתוח נושאים שעמדו כל השנים בבחינת טאבו. גיורים, כותל, רפורמים ונישואין הם רק קצה הקרחון. הרב אלישיב הסתלק, ועמו 'כיפת הברזל' אשר שמרה על יראה ושפיות מבית ומחוץ.

וכשמת רב, הגיב שמואל: "אזל גברא דהווה מסתפינא מיניה". וכשמת הרב אלישיב, יש להמליץ כנ"ל: הלך האיש שהכל יראו מפניו, ובכך הציל את הדור כולו.

.3

עשרות צעירים ומבוגרים, בגוונים שונים, יושבים בחצר ירושלמית, ומפזמים בהתרגשות בליווי גיטרות וכלים אקוסטיים, את השיר אליו הם נחשפים לראשונה: "זכרנו לחיים, מלך חפץ בחיים, וכתבנו וחתמנו בספר החיים למענך אלוקים חיים". במרכז החצר קשה להתעלם מדמותו של ר' מרדכי גוטליב. בעיניים עצומות, הוא פורט בגיטרה בידו, ושר בקול עמוק את שירת הנשמה שלו.

גוטליב, חסיד ברסלב תושב ירושלים, בנו של המשפיע החסידי הרה"ח שלמה-אהרן גוטליב שליט"א, נולד בארה"ב. לאחר נישואיו הקים כולל ללימוד ספר ליקוטי מוהר"ן בעיון ומאז משמש כרוח החיה במגוון פעילויות תורה וחסד לצד ניהול עסקיו. במקביל בשנים האחרונות הוא עורך 'קומזיצים' המשלבים שירה מתוך מגוון לחניו המקוריים בשילוב שיחות ורעיונות רוחניים.

"מבחינתי", אומר גוטליב, "זה היה 'קומזיץ' מיוחד במינו. לצילומים הגיעו עשרות אנשים, שונים איש מרעהו, אשכנזים וספרדים, חסידים וליטאים, חרדים ודתיים-לאומיים. הם לא הכירו את השיר מבעוד מועד, אך ברגע שהם שמעו אותו, מיד 'התחברו' כולם. כי יש פה משהו אותנטי, מנגינה שמחברת אותך מיד לתוכן המילים – לבקשה של כל יהודי לקראת השנה הבאה עלינו לטובה".

מה הרגשת כשכתבת את הלחן על המילים 'זכרנו לחיים'? שאלתי את ר' מרדכי, והוא השיב לי במילים הנוגעות לעצם ימים אלו: "'זכרנו לחיים' זאת לא רק בקשה על חיים שמקורה בפחד ממוות ורצון אנושי לחיות. זו בקשה לחיבור עם עצם החיים: סיפוק, שמחת-חיים, חיבור לבורא עולם. ומדוע אנו מבקשים בלשון 'זכרנו' ולא רק 'כתבנו'? כי אנחנו רוצים שהקב"ה יעניק לנו חיים שהם מעבר לחיים טכניים בבחינת 'מלך חפץ בחיים' – סוג חיים שהוא חפץ שנחיה אותם. אחד הביטויים היותר עמוקים של אהבה הוא זיכרון. הידיעה שהשני זוכר אותך. אנחנו מבקשים להיות בזיכרון של הקב"ה במשך כל ימות השנה, וכשנהיה בזיכרון שלו, אנחנו בוודאי מובטחים לחיים טובים ואמיתיים. אני מייחל לכך שמאזיני השיר ירגישו במסר הזה".

הלוואי.

Shlomokook@gmail.com

BLACK&WHITE

מתחדשים לחגים בקניון אילון ומקבלים

50 שקלים מתנה!

יוצאת לקניות? תתרגלי ליותר!

עזריאלי גיפטקארד בשווי 50₪ מתנה בכל קנייה מעל 499₪

החל מ - י"ח אלול (21.9) ועד גמר המלאי

עמדת קבלת המתנה בקומה שנייה מול חנות פוקס, ימים א'-ה': 9:30-21:00
יום ו': 09:30-14:00, מוצ"ש: חצי שעה מצאת השבת עד 23:30

קניון עזריאלי
אילון

קניה חינם שעתיים ראשונות!
בהפעלת אמצעי חשלום עם חניית הרכב

בקנייה מצטברת ליום אחד. בקניון אחד. כפוף לתקנון. ייתכנו שינויים בין הקניונים. שובר מתנה אחד ללקוח ביום.
בהצגת חשבוניות מקור בלבד. לא ניתן לפצל חשבוניות. לא כולל קניות במגה. עד גמר המלאי. ט.ל.ח.

הרב בן ציון נורדמן

אבנים קטנות

במהלך חיי נוכחתי שככל שהשקעתי יותר באנשים, ככל שעזרתי ותמכתי, כך הסטירה וה'פליק' שקיבלתי לאחר מכן היו חזקות וכואבות יותר ● בפרשת השבוע, פרשת כי תבוא, אנחנו לומדים ההיפך מכך, על 'הכרת הטוב' כמידה בסיסית

מצוות הביכורים - מהותה היא הכרת הטוב כלפי בורא העולם, להביא את הפירות שהשתבחה בהם ארץ ישראל

כל איש ציבור בכל שדרת השליחות הציבורית, שוגה וטועה לפעמים. "מי שלא עושה - לא טועה" אומר העולם והוא צודק. אבל יש לזכור כי 'לפעמים' ו'מדי פעם' הוא גם עושה דברים חיוביים, כמו עזרה לזולת, סידור עבודה, צליחת בירוקרטיה וכדומה.

גם לי הקטן יצא במהלך כשני עשורי פעילותי הציבורית לעשות טוב לאנשים, החל מהיותי עוד אברך בכולל, פעילותי בחבר 'לב לאחים', בארגון 'ערכים', חברותי במועצת העיר, ניהול מוסדות ועוד.

במהלך השנים שמתי לב לתופעה פלאית ומעניינת: ככל שהשקעתי יותר באנשים, ככל שעזרתי ותמכתי, כך הסטירה וה'פליק' שקיבלתי לאחר מכן הייתה חזקה וכואבת יותר. אני יכול למנות דוגמאות למכביר: הורה לאחד מתלמידי בית הספר, שישב אצלי במשרד ערב תחילת הלימודים וביכה את מצבו, עזרנו לו בשכר לימוד, ברכישת ספרים והעלינו אותו על דרך המלך. לימים כשהתבקש על ידי ההנהלה לסייע ולשתף פעולה לטובת ילדו - קיבלנו ממנו מקלחות צוננות של ביקורת לא עניינית, לא רלוונטית, פוגעניות ומשפילות.

ושוב סיפור: אחד ממכריי שהרמתי אותו מאשפתות, פשוטו כמשמעו, לאחר שהגיע למצב נפשי קשה בעקבות משברים משפחתיים כאלו ואחרים. הושטתי לו יד והלכתי עמו כברת דרך ארוכה. עזרתי לו בכל תחום שרק יכולתי ואימצתי אותו כבן ממש. סידרתי לו עבודה במקום מסודר ויציב, תפקיד נחשב ומכובד. ומה ביקשתי ממנו? כלום. רק יחס הוגן. ומה קיבלתי? התנכלות חוזרת ונשנית. לא רק לעובד עצמו דאגתי, אלא אף למשפחתו וילדיו. אך ככל שנתתי מעצמי, כך הסטירה הייתה חזקה ומשפילה יותר.

למען האמת, בתחילה חשבתי שהבעיה אצלי, אך מהר מאוד גיליתי שעם התופעה הזו מתמודדים כולם. יש אנשים שלא יודעים להכיר טובה, וגרוע מכך, מחזירים רעה תחת טובה.

מסופר על בונה ירושלים, ר' יוסף זלמן ריבלין, שהיה אחראי על הכוללים בירושלים. כאשר היה נותן למשפחה מפתח לדירה חדשה אותה בנה, היה גם מספק יחד עם זה גם אבן קטנה. כשנשאל לסיבת הדבר, השיב: "אני יודע שכאשר אני עושה טובה למשפחה ומכניס אותם לדירה חדשה, אני בעצם קונה לעצמי שונאים חדשים, ובעוד כמה שנים, כשיראו אותי מהלך ברחוב הם עוד עלולים לזרוק עלי אבנים בשל כך. לכן אני מעניק להם אבן קטנה, כדי שהאבן שיזרקו עליי לא תכאיב לי במיוחד...".

פרשת השבוע, פרשת כי תבוא, עוסקת בנושא 'הכרת הטוב'. אנו קוראים על הבאת הבכורים. מצוות ביכורים היא להביא את הפירות הראשונים מהעץ אל הכוהנים בבית המקדש. מצווה זו מהותה היא הכרת הטוב כלפי בורא העולם. את הביכורים מביאים משבעת המינים, שהם הפירות שהשתבחה בהם ארץ ישראל: חיטה, שעורה, גפן, תאנה, רימון זית ותמר. כאשר בעל השדה מביא את פירות הביכורים לבית המקדש הוא אומר כך: "וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי השם".

רש"י הקדוש אומר על אתר: "שאיני כפוי טובה". כלומר, האדם המביא ביכורים אומר לבורא עולם: ייתכן ולא הייתה לי ארץ ואדמה, אולי לא היה לי חיים בכלל. אבל עתה הצלחתי ברוך ה', להגיע לארץ ישראל, לעבוד את השדה ולהפיק ממנה פירות, ועל כך אני מודה. פרשת ביכורים מהווה אפוא הזדמנות טובה עבורנו ללמוד על הכרת הטוב ומנגד על כפיות טובה.

לכאורה, מטבע העולם שלא היינו נזקקים כלל ללמד אנשים להכיר טובה. וכי מה יותר מוסרי או ערכי מאשר להכיר טובה למי שעשה עמך חסד? הכרת הטוב היא המידה הבסיסית ביותר שעמה אדם מתהלך. הנביא אומר: "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו", אפילו השור והחמור יודעים להכיר טובה לבעלים שלהם. גם הכלב יודע לשמור אמונים לבעליו. עד כדי כך שזה מרומז בשמו, שהרי למה נקרא כלב, כיון ש"כולו לב" לבעליו.

אם החמור, השור והכלב יודעים להכיר טובה, מדוע אנו, בני האדם לא יודעים לעשות זאת? מדוע בעלי המוסר והוגי הדעות נדרשים למאמרים ודרשות בנושא שהיה צריך להיות כל כך בסיסי בהתנהלות שלנו כחברה אנושית?

בעלי המוסר עומדים על הנקודה הזו. התשובה לכך היא שאדם לא אוהב להרגיש חייב. יש מושג שנקרא 'אסיר תודה'. אנשים לא מוכנים 'לסחוב' על עצמם את ההרגשה שהם חייבים טובה למישהו, ולכן הם דואגים לשכנע את עצמם שהטובה היא בסך הכול רעה אחת גדולה ועל ידי כך מנקים את מצפונם. אם עשית לבן אדם טוב - הוא יעשה הכול כדי לשכנע את עצמו שזו לא טובה. בכך הוא יוכל להסביר לעצמו מדוע הוא לא מתגמל את האיש שעשה למענו ועוד יותר, הוא אפילו נלחם במי שעשה לו טובה וחסד.

כשאדם קם בבוקר, המשפט הראשון שהוא אומר זו הודאה לבורא עולם: "מודה אני לפניך". למילה "מודה" ישנם שתי משמעויות. הראשונה היא מלשון הודאה. והשנייה היא מלשון "מודה באשמה". הכרה בכך שהקב"ה החזיר את נשמתי, תודה והכרה. וכבר ידוע דברי חז"ל ש"כל הכופר בטובתו של חברו, כאילו כופר בטובתו של מקום".

בכפיות טובה, כמו בכל דבר אחר בחיים, ישנם דרגות. הדרגה הראשונה היא זו הנלמדת ממצוות ביכורים. בביכורים אומרים תודה: "הנה הבאתי". מי שלא אומר תודה הוא כפוי טובה. אולם יש דרגה גרועה מכך, אלו אותם אנשים המקבלים טובה וחושבים שעשו להם רעה.

כמה נדרש מאיתנו לשנות הרגלי ראייה ולחשוב טוב על הזולת, בפרט עם מי שמטיב איתנו. הרי מדובר באדם שבחר לעשות עמך חסד, גם אם קשה לך להודות לו ולהכיר טובה על כך, מכאן ועד לגמול לו רעה תחת טובה, הדרך ארוכה. ועל כך אמר שלמה בחכמתו (משלי יז, יג): "מֵשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תָמִישׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ". מי שמסוגל להשיב רעה תחת טובה, הוא ממיט על עצמו רעה חלילה.

בין כך ובין כך, דבר לא ירתיע אותי מלהמשיך לעשות טוב לאנשים, לעזור ולסייע למי שזקוק לי. כנציג ציבור זו חובתי וזכותי לשרת את הציבור ולא להיפך. לאלו שיודעים להכיר טובה, אני רוצה לומר: אשריכם. ולאלה שלא יודעים להכיר טובה יש לי רק בקשה אחת: במחילה, כשאתם זורקים עליי אבן, תדאגו שהיא תהיה קטנה.

שבת שלום.

לתגובות: nordman@jss.org.il

בשבילי רק דג ישראלי טרי!

"25 שנה אני מוכר דגים בבני ברק.
אני יודע בדיוק מאין דג הנא טרי, איכותי וללא תוספות
גם הסיבה שבגללה הבית שלי אוכלים רק דגים
ישראלים טריים. למה? כי אני יודע מהיכן הם מגיעים,
שיש עליהם פיקוח כשרות וטרינרי, מה הם אכלו, ובעיקר...
יודע איזה טעם, הבדל של שמים וארץ בינו לבין כל השאר.
אין תחרות לדג ישראלי טרי,
הכי טעים, הכי בריא, הכי בשבילי.

אריה הלוי
הדגים של הלוי, בני-ברק

דג ישראלי טרי
רק חומרים משמרים

ארגון מגדלי דגים
ב י ש ר א ל

דג ישראלי טרי, תמיד בראש!

הכי ישראלי- גדל בבריכות הגידול בארץ: קרפיון, בורי, אמנון (מושט).
הכי טרי - כי הוא עשה את הדרך הקצרה ביותר מהבריכה לצלחת.
הכי מפוקח - כי הוא עבר פיקוח וטרינרי מוקפד ועל פי התקן.
הכי בריא - כי הוא שומר על ערכו התזונתי.
הכי טעים - פשוט כי הוא... טרי!

הפקה: יוסי גוטמן

סוד הניגון המרגש

1. הזמנים הכי מעצבנים בשביל כותבים בעיתונים, מה לעשות, הם ערבי חגים. בעוד כל אחד מכם מצליח להתארגן כבר על סכין חדש מכסף לליל ראש השנה (סגולה לפרנסה), על דפנות חדשות לסוכה, ארבעת המינים, קניות, מחזורים, סידורים, מקומות בבית-הכנסת וכל השאר (ויש הרבה "שאר"), הם עסוקים מבוקר ועד ערב בחולין ממש, בהכנת עיתוני החגים עבי הכרס.

אז בואו נאמר שכן היה אפשר להתארגן על החגים כמה שבועות לפני ולא בזמן הכי לחוץ בשנה במערכות העיתונים, אבל הכנה רוחנית לראש השנה או לאלול, את זה באמת אי-אפשר לעשות מראש, הכנה כזאת שאחריה לוקחים פתאום "הפסקה" בשבועיים-שלושה שלפני ראש השנה, שכל כולם מלאים בחולין. זה לא עובד, אין מה לעשות.

אבל אני לעצמי, מצאתי פתרון. הכנה רוחנית-מוזיקלית לראש השנה, זו השנה השנייה.

כבר בשנה שעברה סיפרתי כאן על הערב הנפלא "סודות הניגון היהודי" שנערך בבני-ברק בעיצומו של חודש אלול, והנה השנה, ויראו כי טוב, נערך הערב שוב, מחדש, ערב הימים הנוראים בבני ברק.

בכלל, זוהי מסורת חדשה וגם מבורכת שיודעת עיר התורה והחסידות ועכשיו גם הנגינה. אירוע כשר (ראש העיר נכח בכולו!), עם זמרים כשרים, קהל כשר ונגינה כשרה ושמימית, וברוח ערב הימים הנוראים - כמובן גם אלולית. מה צריך אדם בערב-ערב ראש השנה יותר מזה.

אבל השנה, האירוע הייחודי הזה שודרג. מאירוע קטן יחסית בשנה שעברה, שכלל חמישה נגנים והתבסס בחלקו על דיבורים וסימפוזיון, השנה הוציאו מהתפריט את הדיבורים והעניקו לנו ערב שלם מלא בנגינה חסידית, ועיבודים מרהיבים.

בשנה שעברה, היה המעבד והמנצח מונה רוזנבלום כבול אל שולחן הדיונים, סיפר ודיבר. השנה, בהחלטה מבורכת, הוא ניצח על תזמורת הענק שנכחה על הבמה. 16 נגנים ספרתי, הרבה יותר מאשר במופעים גדולים וגרנדיוזיים של גדולי-זמר כאלה ואחרים בהיכלי תרבות או בריכות סולטן.

הכנה ייחודית לימים נוראים. מונה רוזנבלום, התזמורת והמקהלה

2. אז איך היה שם? קודם כל, ערב שלם הייתי מרותק אל הבמה. כל הזמן קרה שם משהו. מונה רוזנבלום, מעבד ומנצח שבדרך כלל כדי לראות אותו ואת ביצועיו אתם צריכים להיות נגידים לבית סאטמר ולהשתתף בדינרים ענק בארה"ב, היה פתאום בערב מושקע כאן, איתנו, ועם תזמורים גרנדיוזיים לא פחות (אני מקווה) מאלה שהוא מבצע עבור הדינרים היוקרתיים שהוא מופיע בהם בחו"ל.

אבל זה כל מה שמעניין אותי? באתי לספוג קצת אווירה של ימים נוראים ואלול, או לספור נגנים? אז האמת היא שגם וגם. אז על החלק הנגניתי-גרידא כבר סיפרתי, אבל הרפרטואר של הערב, הוא-הוא שעשה את העבודה, והכניס את 800 האנשים שמילאו את "היכל התרבות" של בני ברק (להלן אולם "משואות" הוותיק ברחוב ירושלים) לאווירה הנכונה. ניגוני ראש השנה; מחרוזת הימים הנוראית ועוד ועוד שירים נוסטלגיים שנוגעים בנשמה, והכל בליווי המקהלה הגדולה והיפה "נרננה" שגם הפיקה את הערב, ובביצועם של החזן אהרן שלמה וייסמן, הסולן לבית ויז'ניץ יענקי דסקל, הבדחן ובעל הרגש ישראל אדלר (שבערב הזה השאיר, כמובן, את תואר הבדחן מחוץ לאולם), וילד הפלא החסידי המתוק שכבר בשנה שעברה התלהבתי ממנו מעל דפים אלה, ארי רייך.

והקהל. איזה קהל. לא סתם קהל, קהל של משתוקקים. אלה לא היו סתם "מקשיבים" או "צופים". הם היו חלק בלתי נפרד מהאירוע. שמעת אותם שרים, מאזינים וקולטים אל תוכם את הצלילים המיוחדים הללו, אותם אי אפשר לשמוע, באמת, באף אירוע אחר ובשום מקום אחר. איפה עוד אפשר לראות ביצוע כה יפה של המקהלה והסולן, עם העיבוד התזמורתי העשיר, לשיר הימים הנוראים המרגש "מלך שוכן עד" של אייזיק האניג? מי עוד יבצע בימינו שיר נוסטלגי מלפני 20 שנה של מרדכי בן דוד, "הנה אנוכי שולח לכם", עם אותו עיבוד אהוב ומוכר ואותו געגוע לאותם ימים, אם לא מונה והתזמורת, המקהלה ויענקי דסקל, באירוע המיוחד הזה?

וכל שיר וניגון עורר עוד מיתר בלב, קירב עוד יותר לה'. אמור מעתה, "סוד הניגון היהודי, הכשר והמקרב".

והיו גם רגעים מרגשים. הרב גרוסמן הפתיע, ויחד עם מונה נזכר במסע המשותף לרוסיה ערב נפילת מסך הברזל, והיו עוד סיפורים מפתיעים ורגעים מרגשים במהלך הערב. אבל מבחינתי, כאמור, הנגינה עצמה, השירה, ההשתפכות וההשתוקקות - עשו לבדם יופי את העבודה. זהו, אני מוכן כבר, הרבה יותר ממקודם, לימים הנוראים.

3. שעה לפני האירוע היפה הזה, השתתפתי בשמחת ברית-מילה מרגשת. כל ברית היא מרגשת, אבל זו הייתה הרבה יותר. זו ברית שנערכה שלא בזמנה. התינוק ל"ע נולד עם בעיה מסוימת, והיה צריך להמתין עד שהברית תוכל להתקיים.

ורק באירועים כאלה אתה מבין ומפנים כמה כל דבר כזה הוא לא מובן מאליו, כמה על כל דבר עלינו באמת להודות לה'. נולד לך ילד, מי ערב לך שהכל יילך כשורה? שהוא ייוולד בריא ושלם? שתהיה ברית בזמנה? כל דבר הוא נס, ועל כל דבר עלינו להודות ולא לקחת כמובן מאליו.

אבי הבן שיחי', נשא דברים בעיצומה של הברית, והתרגש מאד, ואיתו כולנו. הוא הודה לכולם על העזרה שהעניקו לו ולמשפחה בשבועות שחלפו מהלידה ועד הברית (משפחה שלימה הייתה צריכה להיטלטל בין הבית וניהולו לבין מיטת בית החולים, ועוד רוב הזמן זה יצא בדיוק בחופש הגדול. עוד סיבה להודות לרבש"ע על שגרה מבורכת בדרך כלל), והזכיר בדבריו שהכל מהקב"ה, בלעדיו - אין כלום. והוא וכולנו, היינו פשוט עדים לזה בשבועות שעברו.

4. והמשפט הזה שהוא אמר, הזכיר לי את הדברים שציטטתי פה ממש כעת חיה בשנה שעברה, בשם המשגיח רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, מהמכתב המרגש שמופיע בחלק הראשון של ספרו על המועדים, "שפתי חיים". אנחנו שוב בערב ראש השנה, אז תרשו לי לתמצת שוב את דבריו, דבר שאני משתדל לעשות בכל שנה בזמן הזה.

קצת קשה לאדם מהשורה להתפלל בראש השנה כמו שצריך. יש לו בית, ומכונית, אישה וילדים, והוא והמשפחה בריאים. אז איך אפשר להרגיש את התחושה שצריך לבקש על הכל מחדש? זו בדיוק השאלה בה נגע המשגיח ועליה השיב ממיטת חוליו, בבית חולים בניו יורק. גם לו היה את הכל. היו לו תלמידים רבים, משרה רמה של משגיח בפוניבז' ועוד ישיבות, משפחה נפלאה וחיים נהדרים. אבל הנה, ביום בהיר אחד הוא נפל למשכב. כל המסלול נעצר.

זה, אומר המשגיח, מה שאדם צריך לדמיין לעצמו. נכון, באמת יש לי הכל, אבל סך הכל זהו מצג-שווא. הרי אם האדם ייפצע חלילה ויהיה, נניח, סיעודי, מה יעזרו לו כל הפינוקים שרכש לעצמו? החשיבה הזאת, יכולה להוביל את הבן אדם להבנה שמה שיש לו - לא באמת יש לו. אם ה' ירצה שיהיה לו, יהיה, ואם לאו - גם כל מה שיש לו, לא יעזור לו. עם חשיבה נכונה כזאת, אפשר לבוא ולבקש כל שנה מחדש מרבש"ע. לא כעשירים המלאים בכל טוב, אלא כעניים בפתח, שמבקשים בקשת חן מאוצר חינם.

5. **כמה פעמים קרה לכם השבוע ש:**
שקניתם ממש ברגע האחרון, לפני הסגירה של 'אור החיים' בערב, את החלק הנוכחי של שוטנשטיין לבבא מציעא שאוטוטו מתחילה להילמד ב'דף היומי', רק כדי לגלות בבית שזה בכלל החלק השני, והחנות כבר נסגרה.

לתגובות: chananibl@walla.com

בס"ד

אינסוף אפשרויות
אירוח לשנה טובה

מגוון ראנרים 5/0.36 מ' גליטר
₪9.90

קולקציה חדשה
השני ב-
40%

סכו"ם פלטינום
השלישי ב-
₪1

כוס קריסטל מודפסות
₪0.32
ליח'

כוסות לשתייה קרה ארוז 100
4 חב' ב-
₪10

מגש רולדה
השלישי ב-
₪1

צלחות צבעוניות 9"
2 חב' ב-
₪8.90

תפוחי קישוט
החל מ-
₪0.30

קערת קריסטל
השני ב-
50%

מיכל 1 ליטר
6 יח' ב-
₪9.90

גביע יין
ארוז 12
₪9.90

שקיות אוכל
ארוז 100
3 חב' ב-
₪10

גביעי קינוחים
אריזה שנייה ב-
₪7

קערות הגשה ארוז 10
₪8.50

תבנית אינגליש
מנייר חום 26 ס"מ
6 יח' ב-
₪5

תבניות אלומיניום (105)
11 יח' ב-
₪5

דבש אישי
6 יח' ב-
₪9.90

מפיות מודפסות
3+1
מתנה

חבק מפית רימון/תפוח
החל מ-
₪0.42

תבניות אלומיניום אינגליש קייק ארוך
14 יח' ב-
₪5

תוקף המבצע עד ב' בתשרי תשע"ז כולל. התמונות להמחשה בלבד.
המחירים חושבו לאחר ההנחות והמבצעים. המכירה במארזים שלמים. החברה רשאית להפסיק או לשנות את המבצעים בכל עת. ט.ל.ח.

פתוח במוצ"ש

פעמית סטור

המרכז הגדול למוצרים חד-פעמיים

תל אביב יגאל אלון 110	**פתח תקווה** פינטו 20 פ.סנטר סגולה	**ראשון לציון** לישנסקי 9 חונים קונים	**חולון** המלאכה 18	**מודיעין** מתחם ישפרו סנטר	חדש **בני ברק** כהנמן 92
בני ברק רבי עקיבא 74	**נתניה** גיבורי ישראל 24 אזה"ת פולג	**חיפה** המסילה 22 תל חנן	**"BIG" קריות** צ. קריית אתא	**טבריה** טבריה עלית מרכז "BIG"	**בית שמש** אזה"ת הר טוב א' סגור במוצ"ש
ירושלים בית הדפוס 7 גבעת שאול	**ירושלים** הסדנא 11 תלפיות	**אשדוד** מתחם סטאר סנטר	חדש **נתיבות** בעלי המלאכה 4	**באר שבע** גרנד קניון קומה 2-	**באר שבע** מתחם B7

WWW.PEAMIT.CO.IL | **1-700-502-401** | שעות פתיחה א'-ה' 09:30-21:00 יום ו' 08:30-14:00 מוצ"ש 45 דק' מצאת השבת ועד 23:00

המדור מוגש לעילוי נשמת

ה' איתנו!

בפרשת השבוע ההרגל מונע שימת לב לקיום תקנת עזרא ● מדוע אני מייחל לזיכויים של ראשי בל"ד? ● לחן חדש של המשפיע החסידי פותח בפנינו שוב את אוצרו של בעל התניא

בפרשת השבוע השבת אנו מקיימים לא רק את המנהג לקרוא בתורה, כמידי שבת, אלא תקנה קדומה שתיקן עזרא הסופר כדברי הגמרא במסכת מגילה: "עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ושבמשנה תורה קודם ראש השנה. מאי טעמא? – כדי שתכלה השנה וקללותיה".

ישנה טעות נפוצה (שלא לומר "החמצה") לגבי המנהג הזה: נראה לנו שעזרא הוא זה שתיקן את סדר קריאת פרשות השבוע לאורך השנה, וממילא, קצת לפני ראש השנה אנו קוראים את הקללות שבפרשת כי-תבוא (משנה תורה), וקצת לפני חג השבועות אנו קוראים את הקללות שבפרשת בחקתי (תורת כהנים).

טעות. קריאת פרשת שבוע איננה קיום תקנת עזרא. נכון, עזרא הסופר תיקן את כמות האנשים שצריכים לעלות לתורה מידי שבת (שבעה לפחות), אבל הוא לא תיקן שבכל שבת נשלים פרשה שלמה. אנו, עולי בבל, מסיימים את התורה אחת לשנה ובכל שבת קוראים פרשה אחת או אפילו שתיים כדי שנוכל להשלים בשמחת תורה את סדר הפרשות. זה לא מובן מאליו. בני מערבא למשל (בני ארץ ישראל), נהגו לסיים את קריאת חמשת חומשי התורה אחת לשלוש שנים! במחזור ארוך כזה, הם לא קראו כל שבת פרשה שלמה. בשמחת תורה הם חגגו את חג שמיני עצרת אבל "חתן תורה" ו"חתן בראשית", מסתבר שלא היה להם. ובכל זאת, בשבת זו, הייתה שם הרגשה מיוחדת. כדי לקיים את תקנת עזרא הם לא המשיכו "כרגיל" – כי פרשת "כי-תבוא" היא לא פרשת השבוע שלהם. ייתכן והם בכלל עמדו בספר שמות או בכל מקום אחר בתורה. כדי לקיים את "תכלה שנה וקללותיה" הם הוציאו בשבת זו שני ספרי תורה (בדומה למנהגנו בארבע פרשיות). בספר הראשון קראו את פרשת השבוע שלהם, ובשני – כמתחייב מתקנת עזרא – את הקללות שבפרשת כי-תבוא.

אצלנו המנהג מתקיים בספר אחד ובסדר הרגיל של פרשות השבוע. ההרגל נותן את אותותיו ולא נותן לנו לשים לב למצווה זו. ההרגשה המיוחדת שיש בקיום תקנה זו, מותר וצריך שתהיה גם לנו. הלוואי.

"תכלה שנה וקללותיה
תחלה שנה וברכותיה".

●●●

נעבור לרגע לענייני חול: השבוע פורסם שהמשטרה עצרה למעלה מ-20 איש בשל חשדות לשחיתות במפלגת בל"ד. בין החשדות, שנולדו לאחר ממצאי דו"ח מבקר המדינה, אפשר למצוא עבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד, הלבנת הון, שוחד ועבירה על חוק מימון מפלגות.

אני משער שאינני האדם היחיד שלא מתבייש או חושש לומר זאת בקול: איני מייחל או מאחל להם לצאת בשלום מהתסבוכת הזו. אבל מצד שני, כמה עצוב יהיה לגלות שבספרי ההיסטוריה של מדינת ישראל יהיה כתוב שראשי המפלגה – ג'מאל זחאלקה, חנין זועבי ובאסל גטאס – נאלצו לשלם בכיסאם על עבירות מהסוג הזה. עוול היסטורי בעיניי לשלוח את חנין זועבי הביתה או למאסר ממושך רק בגלל "רישום כוזב במסמכי תאגיד". אני חוזר בי מייחולַי להרשעה. בהצלחה אנשים. מקווה שהחשדות נגדכם יתבדו ושתוכלו לשוב לעבודתכם הסדירה במהרה.

אלוקים ישמור עלינו.

●●●

לפני כחודש כתבתי מעל במה זו על תופעה מבורכת ההולכת ומתרחבת של לחנים חדשים שאינם רק ניגון, אלא פירוש למילות השיר. כדוגמא לכך סיפרתי על הלחן החדש והמופלא שמבצע אברהם פריד למילותיו של בעל התניא "לגלות אוצר של יראת שמים" ועל ביאור הדברים בספרם של בינוניים.

השבוע, בח"י באלול – יום הולדתו ה-271 של האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי – התוודעתי ללחן נוסף שלקוח מספרו ומושר כבר שבועות ארוכים, מידי ליל שבת בטיש של חסידות ויז'ניץ בבני ברק ובהתוועדויות חסידיות נוספות:

"וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו
וּמְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ
וּמַבִּיט עָלָיו וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב
אִם עוֹבְדוֹ כָּרָאוּי"
(ליקוטי אמרים פרק מ"א).

אי אפשר לומר שהלחן "גילה" את המילים. בתהלוכת ל"ג בעומר שהתקיימה בשנת תשל"ו, בחר הרבי מליובאַוויטש זצ"ל שנים עשר פסוקים שעל כל ילד בחסידות לשנן. הפסוק השישי ברשימה המכובדת הזו, הוא מילים אלו של בעל התניא.

המשפיע החסידי הרב אשר ישעיה רוזנבוים שליט"א, הוא זה שהוציא מנפשו את הפירוש המוסיקאלי למילים אלו בלחן סוחף שנשמע כאילו הולחן בתקופתו של הבעל שם טוב הקדוש וביצוע מופלא של מקהלת "מלכות" בניצוחו של ר' פנחס ביכלר ללחן החדש, מנגיש את השיר לקהל הרחב.

עצה להתבוננות נכונה, בלחן חדש. מקהלת מלכות

בעל התניא, בפרק ממנו לקוח השיר, מרחיב על תפקידה של היראה ועל תפקידה של האהבה בעבודת השם: היראה, אחראית על "סוּר מֵרָע". האהבה, על "עֲשֵׂה טוֹב". ובכל זאת, כדי לעשות טוב כמו שצריך, לא די באהבה גרידא, מבהיר בעל התניא. "ולפחות צריך לעורר תחילה היראה הטבעית המוסתרת בלב כל ישראל". כעצה להתבוננות נכונה המעוררת יראה מפני בורא העולם, מביא האדמו"ר הזקן את דברי חז"ל "חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם". בורא העולם שליט בעליונים ובתחתונים, בכל היקום כולו, ובכל זאת, נמצא איתי. מייחד מלכותו על כל אחד ואחד מעם ישראל. מילות השיר תובעות מהאדם לחוש זאת. להחיות התבוננות זו במוחו, בלבו ולבטא זאת בפיו ("חייב אדם לומר").

קל לזהות שבעל התניא בחר להשתמש במילים הלקוחות מהפסוקים שמתארים את חלומו של יעקב אבינו בבית-אל. כשראה יעקב סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, אומרת התורה: "וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמַר אֲנִי ה' אֱלֹקֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹקֵי יִצְחָק". בורא העולם, מלך מלכי המלכים, נגלה ליעקב והבהיר לו: אני כאן איתך. חז"ל אומרים שאת כל ארץ ישראל הבורא "קיפל" והניח תחתיו. זאת ההרגשה של "והנה ה' נִצב עליו". בורא העולם נמצא כאן – איתי. בוחן כליות ולב – שלי. כשההרגשה הזו מלווה את האדם תדיר, הוא יכול לבחון אם הוא עושה את תפקידו ועובד את בוראו כראוי.

הרב רוזנבוים הוא בנו של האדמו"ר מזוטשקא שליט"א ומשמש כמשגיח בישיבות של חסידות באבוב וצ'רנוביל. השבוע סיפר לי חבר חסידי, ששיחותיו של הרב רוזנבוים, הנאמרות באידיש בדרך כלל, מותירות רושם עז על השומעים והם שם דבר בישיבות החסידיות. טוב, אידיש אינני מבין לצערי, אבל הפירוש המופלא שהוא העניק למילים של בעל התניא, מעיד על כך שזכה המלחין שליט"א לחוש היטב שה' ניצב עליו ולעובדו כראוי.

שבת שלום!

לתגובות: israel2meir@gmail.com

Swiss System®

תרבות השינה האירופית

ירושלים מתעוררת לתרבות שינה אחרת

רולוי®

עכשיו, מערכות מתכוננות עם מיטה יהודית במבצע
(כולל ארגז מצעים נפרד)

Swiss System מביאה לכם את תרבות השינה האירופית!

קבוצת Swiss System מייצגת את ששת המפעלים ומעבדות השינה המובילים באירופה, המייצרים מערכות שינה בשיטות ייחודיות המעניקות לכם את חוויית השינה הבריאה והאיכותית בישראל.

מגוון ענק של מיטות מתכוננות ומזרנים באיכות שוויצרית

ירושלים רחוב האומן 14 תלפיות, טלפון : 02-6733409, פקס : 02-6733405 ■ www.swisssystem.co.il

כפר סבא ■ רמת גן ■ נתניה ■ בילו ■ חיפה ■ באר שבע

* על פי תקנון המבצע | התמונות להמחשה בלבד | ט.ל.ח

הרב צבי אזרחי

קדימה!

בימים בהם עלינו להמליך את הבורא, חובתנו להשתנות, לנוע קדימה לנקודה חדשה, לבחור בחירות חדשות בתפילה, בתורה, במידות, והעיקר: לזוז! ● רבים ישאלו: כיצד? האם יש בימים אלו תמהיל מיוחד שמגביר את יכולת ההנעה לבחירה טובה יותר? על כך יש תשובה מדויקת מה"שפת אמת"

ימים של המלכת ה'. ציור המתאר את תפילות הימים הנוראים, במכחולו של איזידור קאופמן

"ויעבור ה' על פניו ויקרא, א"ר יוחנן: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפילה. אמר לו: כל זמן שישראל חוטאין, יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם" (מסכת ראש השנה דף י"ז ע"ב).

שאל מרן החפץ חיים את תלמידיו: הלא אלפים ורבבות מהעם היהודי חוזרים וזועקים ה' ה' וכו', והיכן היא ההבטחה? אמנם חסדים רבים מתחסד עמנו בורא עולם, אולם עדיין את משיח צדקנו לא זכינו לראות, והלא הבטחה נפלאה הבטיחנו בורא עולם!?

וענה הסבא קדישא, כדרכו, במשל אודות העני המרוד אשר מצא לשמחתו קרוב משפחה עתיר ממון ומיד שם את פעמיו למשרדו כשבפיו בקשה לקבל מעט עבודה שבה יפרנס את משפחתו הרעבה.

קרובו העשיר נענה מידית לבקשתו, הושיב אותו במשרדו, הגיש לו דף ועט ואמר לו: "רשום: חמישה מפעלי ייצור טקסטיל יש לי בעיר, ומעתה תהיה אתה ידי הארוכה. עליך לפקח מידי יום על מפעל אחד - ביום א' על זה הנמצא בצפון העיר, בשני על המפעל בדרום העיר, וכו' וכו'". מיודענו העני התרגש מהצעת העבודה, רשם הכל כיאה וכיאות, ויצא את המשרד לא לפני שסיכמו כי בעוד חודש יפגשו על מנת לדווח מה נעשה - או אז יקבל את משכורתו. כעבור חודש, בפגישתם, שואל איש העסקים את קרובו: "נו, ספר לי היכן היית החודש?" ומיד שולף העני את הפתק ומקריא אחר כבוד את הלו"ז השבועי. "אמור לי" - פונה אליו קרובו העשיר - "ביקרת במפעלים? נכנסת לראות מה קורה שם?" "לא, ממש לא", עונה העני. "אז מה עשית חודש ימים"? - שואל בתדהמה קרובו. "מידי בוקר קמתי ושיננתי את הלו"ז מה עליי לעשות כל יום!", עונה העני. "ולא ביקרת באף מפעל?" - שוב שואל העשיר. "לא", עונה העני בלחש...! "אז על מה תשולם לך משכורת"? זועק קרובו, "על שינון הלו"ז?"

כך, הסביר הח"ח, נחשבת תפילתו של היהודי החוזר על י"ג מידות, בדיוק כאותו אביון החוזר על לוח הזמנים של עבודתו ללא הועיל. אותה הבטחה של בורא עולם מתייחסת לאלה אשר מעבר לקריאה, "נכנסו" לתוככי המידה. "מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון" וכו'.

❖❖❖

בימים אשר מהם נראה באופק ראש השנה, צו השעה משתנה. אם בתחילת החודש השכלנו לרכז את המחשבות אודות השופר של אחרי התפילה וכו', היום זהו הזמן להתקדם.

אינני עוסק בנסתרות, אולם ראו כמה נפלא ההסבר אותו מצאתי בחסדי ה' בספר "בסוד ישרים" להגה"צ ישראל אליהו ווינטרוב זצ"ל, שם הוא מדגיש כי כידוע עיקר עניינו של ראש השנה ובכלל הימים הגבוהים - המלכתו של הקב"ה עלינו, במובן של לחיות את החיים עם הידיעה כי אין עוד מלבדו והוא ורק הוא מולך על כל העולם בכבודו.

אולם, מעשה ההמלכה עלינו יכול להתבצע אך ורק באם נעשה פעולה שדומה במובן מסוים למהותו של הקב"ה.

והנה, הנקודה המרכזית כשאנו מציירים את הבורא היא שהוא יתברך אין סופי, לא מוגבל, היה הווה ויהיה. יש לבצע, אפוא, פעולה שיש בה משהו מן האין סופיות על מנת להמליכו עלינו.

הכוח האלוקי הכי "אין סופי" שטבע בנו בורא עולם מראשית יצירתנו הוא: "כוח הבחירה"! היכולת לנוע ולזוז מנקודה לנקודה בעקבות הבחירה החופשית שלנו, הוא הוא בדומה לו יתברך.

ואם-כן, בימים בהם עלינו להמליך את הבורא חובתנו להשתנות! לנוע קדימה, לנקודה חדשה, לבחור בחירות חדשות בתפילה, בתורה, במידות, והעיקר: לזוז!

רבים ישאלו: כיצד? האם יש בימים אלו תמהיל מיוחד שמגביר את יכולת ההנעה לבחירה טובה יותר?

על כך עונה בעל ה"שפת אמת" בדבריו לראש השנה (ראש השנה תרס"ג ד"ה איתא), כי מאחר ובראש השנה יצא יוסף הצדיק מבית האסורים - כידוע - אם-כן בראש השנה מקבל כל אחד מאיתנו כוחות מיוחדים מתכונותיו של יוסף, שכך רואים את יציאתו לחירות כמציאות שבה גבר כוחו על כוחות הרשע.

ומי לנו כיוסף, שכל רגע ורגע מימיו הסוערים החזיק חזק בחבל האמונה ובחר את הבחירות הנכונות עבור עתידו הרוחני שלו, ואחר-כך עבור ילדיו, וזכה להימנות בין האבות הקדושים אחרי שבניו הפכו לשבטים.

העוצמות הללו נוגעות בנו, טבועות בנו, ויש לעשות בהן שימוש. לבחור לכבוש יעדים חדשים, ובכך לקיים את מצוות המלכת ה' עלינו כדת וכדין.

ואסיים בקטע ממכתב ששיגר הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל לילדיו בימים הנוראים:

"בני היקרים והחביבים היושבים בסתר ליבי...

"בטח פחד יום הדין היכה שורש בלבכם ביותר לתקן המידות ולהכניס בלב הרגש הבושה ממעשי הנעורים, כמאמר הנביא 'בושתי וגם נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי', וההרגש מוביל את האדם למדרגת התשובה, ר"ל שיש בנפשו הכוח והיכולת לבא לתשובה, ממילא נכנס תחת המדרגה אשר עליו נאמר 'לא חפץ... כי אם בשוב רשע מדרכו וחי'. על כן בניי החביבים, תלמדו למען השם בכל יום ספרי מוסר וגם לשמוע התעוררות, כי בטח בימים אלו תשמעו דברי התעוררות בישיבה אז תקשיבו באוזן שומעת, ואוזן שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין.

אברך אתכם בכתיבה וחתימה טובה, ברכה ושלום.

ממני אביכם, אלי' לאפיאן.

הרב צבי אזרחי, רב קהילה בפ"ת וראש מדרשיית 'נועם' בכפר סבא

בס"ד

שרי ישראל
Exclusive

לחיות בלב של ירושלים

בואו לבקר בדירה לדוגמא

האיכלוס בעוד 9 חודשים

כשמדובר בטוב ביותר אין זמן להתמהמה

לידור

לבחירתכם: דירות 4 ו-5 חדרים בעיצוב בלעדי ובמפרט גבוה במיוחד

בלב העיר ירושלים, בפינת הרחובות שרי ישראל- יפו, הולך ונבנה שלב ב' בפרויקט "שרי ישראל". מיקומו הייחודי של הפרויקט מהווה יתרון עצום בשל הנגישות והקרבה למרכזים החשובים בירושלים, בתי הכנסת הגדולים וחצרות האדמורי"ם. במרחק הליכה נמצאות שכונות גאולה, מאה שערים ושוק מחנה יהודה. המתחם עצמו כולל מרכז מסחרי יחודי וחניון תת קרקעי. במתחם 68 יחידות דיור בנות 2, 4 ו-5 חדרים עם מרפסות שמש מרהיבות הפונות לנוף ירושלמי עוצר נשימה.

*התמונות להמחשה בלבד * החברה רשאית להפסיק המבצע בכל עת.

יאיר הבית הטוב בעיר

קבוצת בליליוס

לידור עיזוק פרויקטים ונדל"ן

משרד מכירות באתר:
רח' יפו, פינת שרי ישראל

02-6526199

ה"פיניש" של השנה

מן הראוי שבסיומה של שנה נתיישב ונחשב מה עשינו טוב ומה לא, במה אפשר לשפר את התנהגותנו ומידותינו

חודש אלול הוא החודש שחותם את השנה. אמרו חז"ל: "הכל הולך אחרי החיתום" כלומר, "הפיניש" של השנה הוא זה שחותם את השנה.

יותר מכך, החודש האחרון מתקן אחורה את כל הפגמים של השנה.

נתעמק במילה "אלול". כשמשה שלח את המרגלים לתור את ארץ כנען - נאמר בפסוק: "שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן..." התרגום של "וְיָתֻרוּ" הוא "ויאַלְלוּן". כלומר, 'אלול' הוא מלשון לתור, לחפש.

כל בעל עסק עושה בסוף שנה מאזן כדי לדעת מהם הרווחים ומהם ההפסדים ובאיזו דרך אפשר לשפר את העסק. כל בעל מפעל עורך בסוף שנה מבדקים של איכות המוצרים שיצאו מהמפעל וחושב איך אפשר לשפר את המוצר לרווחת הקונים.

כל יהודי הוא למעשה 'בעל עסק'. לנשוי יש אישה וילדים, הכנסות והוצאות... גם רווק או רווקה חווים במשך השנה עליות וירידות בכל מיני תחומים. מן הראוי שבסיומה של שנה נתיישב ונחשב מה עשינו טוב ומה לא, במה אפשר לשפר את התנהגותנו ומידותינו.

בימים טרופים אלו, צו השעה הוא האחדות!

ההיסטוריה הוכיחה שכאשר עם ישראל היה מאוחד שום אויב ומתנקם לא יכול לנו. האחדות מתחילה באבא, אמא, ילד. המעגל הקטן הזה בונה את המעגל הגדול של כלל עם ישראל.

מה הגן על נח בתיבה? מעשי החסד שעשו נח ובניו עם בעלי החיים. נבדוק בשנה האחרונה, האם עשינו מספיק מעשי חסד בתוך הבית. חסד הוא הכח שמגן על כולנו ממי המבול הסובבים אותנו.

דווקא בסיומה של שנה נשתדל יותר לפרגן אחד לשני, לעזור זה לזה ללא חשבונות. גם את הילדים היקרים נפעיל יותר בפעולות של נתינה וויתור. לדון לכף זכות את בן הזוג ולא להיות בקורתי מידי. גם זהו צו השעה.

ובזכות זה הקב"ה ידון את כולנו לכף זכות מדה כנגד מדה. ונחתום את השנה הזאת עם הודאה על העבר, ובקשה על העתיד.

האחדות מתחילה בתוך המשפחה, במשולש אבא, אמא, ילד

כח הסבל שלה גדול יותר

אם נשאל למי יש כח סבל גדול יותר, לאשה או לאיש? התשובה המידית תהיה - לאיש!

הוא שרירי יותר, חזק, קשוח, מחוספס וכמעט לא מתרגש, לעומת האשה שהיא רגשנית, נעלבת, נפגעת וממהרת לבכות.

אבל האמת היא שההיפך הוא הנכון, כח הסבל של האשה גדול יותר משל האיש! למדנו שהקו השולט באשה הוא קו הרגש. לרגש יש תקוה וצפייה לזמנים טובים יותר, יש לה 'נשימה ארוכה'. היא רוחנית יותר, וקשה מאד לשבור דבר רוחני.

לעומת זאת, השכל קר ומתייאש מהר, וממילא סף הסבל שלו נמוך יותר. אופייני מאד שהאיש יאמר משפט כמו: מה, כל החיים שלי אני אעשה את זה? ומיד אחר כך הוא ישבר. הגישה של האשה שונה לחלוטין, היא אומרת: אלו החיים, וכך צריך לעשות.

בפניות טלפוניות רבות שאני מקבל בשנים האחרונות אני שומע על בעיות שלום בית קשות. בחלקן נשים מתארות את בעליהן כאדם אכזר. הן פורשות מסכת של התעללויות בכל התחומים כולל מעשים שליליים כלפי הילדים, ללא חרטה או ניסיון פיוס. בסוף השיחה הן מסכמות ואומרות: ואם הוא היה משנה רק דבר אחד, או מראה לי סימן חרטה קטן - הייתי סולחת לו.

ואני חושב לעצמי... איזה כח סבל, איזו תקוה יש לנשים האלו, יותר מכל דבר שאפשר לדמיין.

למה תכה רעך

בשבוע שעבר דיברנו כאן על נושא ההכאה בקרב הילדים בתוך המשפחה והדרך שבה יש לנהוג בבית מול זה.

כהמשך לכך, בחלק של "העשה טוב", כדאי להרבות בסיפורים של מעשי חסד, התנהגות חברתית הולמת. לשנן עם הילדים שחזק וגיבור זה אותו אדם שלא מרביץ ולא פוגע, נלמד אותם שלהיות גדול זה להגן על האחים הקטנים ולדבר עליהם יפה.

זאת ועוד, עלינו ההורים והמחנכים להדגיש ולומר להם שאם הציקו לכם לא להחזיר אלא יש לפנות אל ההורה או המחנך ולומר לו על המכה או ההצקה. ומצד שני אנחנו ההורים והמחנכים חייבים לטפל בכל מקרה בצורה חזקה ומקיפה ולא לוותר, כך שהנפגע יראה שיש לו מי שיגן עליו.

פעמים רבות קורה שהילדים אומרים – "אמרנו לאבא והוא לא עשה כלום... אמרנו למורה והיא לא עשתה דבר היא אמרה בעדינות - לא להרביץ..." כשהילדים רואים שאנו לא פועלים למניעת האלימות בלית ברירה הם מגנים על עצמם ומרביצים בחזרה ואז מתפתחת אצלם מידת האכזריות.

הערה חשובה: כשהילד מקבל מכה מכיסא או משולחן או נפל על הריצפה לא צריך להרביץ לכיסא או לשולחן ולהראות לילד שאנו מחזירים לו... דבר זה מעורר בהם רגשי נקמה ואת זה הם יפנו כלפי אחיהם וחבריהם. הילד נפל – לומר לו: לא נורא, זה קורה... לנחם ולהרגיע.

הרב אבנר קוואס, מחבר הספרים "ביחד" ו"...ולחתונה"

חייבת
בייביסיטר?

אמא, את הבייביסיטר הזה את חייבת להכיר.
נסי עכשיו את חיתולי בייביסיטר שניצחו את
טיטולים פרימיום במבחן הספיגה הגדול!

BabySitter®

*עפ"י בדיקת מעבדות DPL, דצמבר 2015
ניתן להשיג ברשתות השיווק המובילות ובניו פארם

Brilliant & co.

ר' יוסל'ה אייזנבך

עושים תשובה

אלול הוא בהחלט זמן מתאים לחשבון נפש על היחסים שלנו מול ילדינו ● ישנם הורים שמאזינים להרצאותיי בחינוך ילדים, ומתקוממים אל מול הגישה שלי, היא נראית להם מדי סלחנית, לא מספיק חזקה ● להם אני מסביר שלא תמיד מדובר במצב של "לכתחילה", אלא על טיפול נמרץ

"חנוך לנער על פי דרכו", נאמר, עלינו להצטרף לעולם של הילד (צילום אילוסטרציה: פלאש 90)

חודש אלול. זה הזמן המתאים לעשות עם עצמנו חשבון נפש. איפה אנחנו אוחזים, באלו תחומים התקדמנו בחינוך הילדים, האם יש לנו תקשורת יותר טובה איתם? האם אנחנו מצליחים לראות את החלקים היותר טובים אצלם? האם האווירה בבית היא כזו שנעים להיות בו? וכמו שכתוב, "דרשו השם בהימצאו", בימים אלו ישנה סייעתא דשמיא מיוחדת, והבא להיטהר מסיעים בידו...

ישנם הורים שמאזינים להרצאותיי בחינוך ילדים, ומתקוממים תחילה אל מול הגישה שלי. היא נראית להם מדי סלחנית, לא מספיק חזקה. הגדיל לעשות אחד ההורים שתקף אותי באמצע הרצאה ואמר:

"אתה נראה כאילו איבדת שליטה על המצב. אם אתה אומר שבמקום לאסור על הילד את הדבר שלא נראה לי מתאים לעשות, אני צריך להצטרף אליו ועוד לסייע לו, אזי אם אני לא אחנך אותו ואציב לו את הגבול - לאן הוא עוד יגיע?".

חברים יקרים, את השאלות הללו אני מכיר היטב. משום מה שואלים אותן בעיקר הורים שמגיעים למצבי תקשורת בעיתיים מאוד עם הילדים. ושוב, אם שמתם לב, בשאלה שעסקה לגבי נסיעות של נוער בוגר בחופשה, השאלה הראשונה שלי הייתה: האם זה שאומר את ה"לא" ישיג את המטרה וישאיר את הילד בבית או רק יגרום לו גם לנסוע ללא רשות וגם לנסוע ממקום מתריס ומורד שרוצה רק לפרוק כל עול ולעשות להורים דווקא.

אדגיש: השאיפה שלי כהורה היא שילדיי יישבו בבית השם כל ימי חייהם, וימאסו בהבלי העולם הזה. מה יותר מתוק מלימוד תורה? אבל אני מסתכל על המציאות, על הילד שנמצא איתי בבית, וזה כרגע נתון שאני מתמודד איתו. אני לא יכול לחנך אותו בסיסמאות שאין מאחוריהן מאום, ולומר לילד שיש לו כבר תוכנית מפורטת של בילוי, ס'איז פאסט נישט. כך לגבי כל דבר שאני מרגיש שילד הולך לכיוון שאני לא מסכים איתו. וכאן, הורה יקר, אתה יכול לראות בעצמך מה התוצאה של אותם הורים שהלכו בכוח נגד הילד. התוצאה היא שהם הרימו ידיים בחוסר אונים וגם שרפו את הקשר עם הילד.

ואז, כשהילד מגיע כבר למצב קשה ממש, הם פונים לעזרה, ולא מבינים איך אני מציע דברים כ"כ הפוכים מהדרך בה נהגו עד כה.

אמא אחת שאלה אותי מה לעשות עם בתה שחוזרת הביתה בשעות הלילה המאוד-מאוחרות. ההורים יושבים דואגים ומחכים, והיא בשלה. אבי הילדה איים עליה בעונשים שלא הועילו מאום. אמרתי לאותה אמא: בפעם הבאה שהיא חוזרת, את מקבלת את פניה במנת גלידה, עם פתק: משהו מתוק לשושי המתוקה! האבא התרגז מאוד לשמע הרעיון, והמשיך בשלו, להתקיף את הילדה ו"לחנך" אותה. הנערה רק המשיכה להידרדר רוחנית. כאן כבר הרים האבא ידיים והסכים לעשות כל מה שאומר לו.

למרבה הפלא, דווקא הגישה ההפוכה הוכיחה את עצמה וגרמה לתקשורת שלהם עם הילדה להשתפר פלאים.

ההסתכלות: כעל חולה

הכלל הוא שילד שיש לו הדרדרות רוחנית אנחנו מסתכלים עליו כעל חולה. לא מדובר כאן במצב של לכתחילה. אם הייתי רוצה לכונן כאן יחסי אימון וחינוך נכונים, הייתי מתחיל לעשות זאת כשאני עצמי בן שלוש עשרה.

אבל גם אם אני מתחיל כשהילד שלי בן שלוש עשרה, עדיין אפשר לתקן.

ואגב, כל ה"רעיונות המהפכניים" אינם חידושים שלי. שלמה המלך כבר אמר זאת: "חנוך לנער על פי דרכו". אני מצטרף לעולם של הילד, חושב אלו השלכות יהיו למעשים שלי, האם הן יגרמו לו ל"גם כי יזקין לא יסור ממנה" או להיפך. יש לי מטרה לטווח הרחוק, ליצור אימון ותקשורת נכונה עם הילד כדי שכל הערכים שחשובים לי יופנמו אצלו.

יש הורים שמיד שואלים האם הגישה ה"רכה" הזו בה אני בודק למה הילד מסוגל לציית, לא מורידה מעוצמתו וכוחו של ההורה. ולהם אני עונה שגם כשמדובר על כבוד להורים, אני שואף שבבית יהיה יחס של כבוד להורים. זו המטרה. אך כדי להגיע אליה יש צורך בחינוך, לא בסיסמאות של "כך לא מדברים לאבא ואמא". כשילד רואה התנהגות ראויה של הורה, יחס מכבד אליו, הוא מחקה אותו בלי שום הוראה.

פעם אמרתם תודה לילד על משהו שהוא עשה? לא לתינוק בן חצי השנה שהרים משחקים, אלא לאלו שיותר גדולים ממנו?

יום אחד הבאתי לבני איזה חפץ שהוא שכח אל הישיבה. הילד התקשר אלי במיוחד רק לומר לי תודה, והתנצל מאוד ע"כ שלא הודה לי מיד. התרגשתי. מדובר בבחור מאתגר במיוחד, ואני לא זוכר אצלו כזו צורת התנהגות. אבל כשזה קרה - ראיתי בעצם שההשקעה שלי לא הולכת לריק. הוא הודה לי ממקום של כבוד אמיתי והערכה.

שוב, בין אם מדובר במעשים שאני לא באמת מסכים איתם, או בהתנהגות לא ראויה של הילדים - אני כביכול מאשר אותם זמנית ובינתיים בונה אימון ביני לבין הילד. והאימון, כפי שכבר הזכרנו, הוא מצב בו הילד רואה שרק טובתו האמיתית אל מול עיניי ואני נוהג ופועל כך.

המבחן האמיתי לכך הוא איך אני נראה כשהכבוד שלי נפגע. האם אני יוצא מכלל שליטה או מגיב ביישוב-דעת. לא כמו אותו אבא שנותן לבנו מכות נאמנות בכעס, ואחר-כך, כדי להרגיע את עצמו, הוא היה "מסביר" לבנו: "כל מה שאני עושה זה רק לטובתך"...

הצלחה, שמחה ונחת.

ערכה: אפרת שר

הרב איזנבך הינו מטפל רגשי ומפקח חינוכי | לשליחת שאלות למדור או להתעניינות בקורסים ובספרים: ari0737682809 @gmail.com

מרגישים חג
באושר עד

שנה מתוקה נוטפת...
אושר עד

חפשו
אושר עד ב-waze

אוי ברצלונה, ברצלונה

יוסי הכט

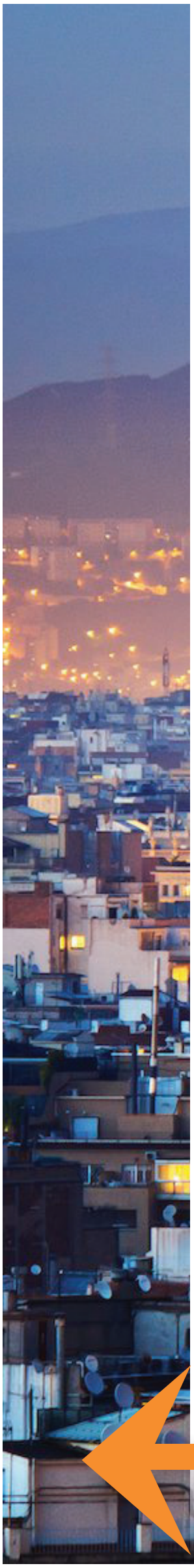

יהודי ישראלי ועוד בלבוש חרדי **אינו יכול להסתובב בבירה אירופאית** בלי לחוש רגשות חרדה ○ כשזה קורה **בארץ שרוויה בדם ודמעות,** לתחושות הללו מתווסף ממד היסטורי של **גורל יהודי** ○ שליח קו עיתונות יצא לבירת קטלוניה ברצלונה, וחזר בזמן לאותם מקומות בהם **נאבקו היהודים על חירותם** וכבודם, עד לרגע שבו **הוכרע גורלם** ○ מהקתדרלה הנוצרית שבה הכריע הרמב"ן את חכמי הכנסייה ועד ל**בית הכנסת העתיק באירופה בו התפללו אחרוני המגורשים,** שהפך למחסן ושוקם אחרי חמש מאות שנה ○ והאם אכן יש **'חרם קדמונים' על ביקור או מגורים בספרד?** ○ בימים ההם, בזמן הזה

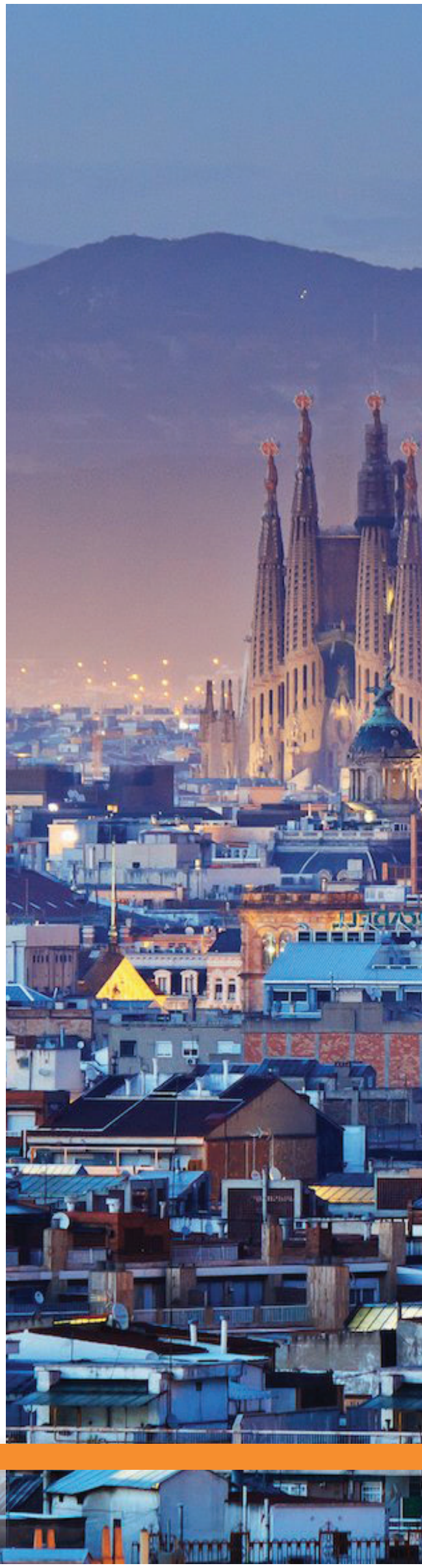

היסטוריונים רבים סבורים שהעבר היהודי של ספרד מתחיל בתקופה הרומית, כאשר ראשוני היהודים הגיעו אליה בשנת 70 לספירה הנוצרית, אחרי חורבן בית שני. רבים מהיהודים שהוגלו על ידי טיטוס וצבאו התיישבו בברצלונה. מאז נשמר רצף של חיים יהודיים עד לגירוש ספרד הידוע, כאשר חלק מהעדויות עומדות וניצבות גם כיום, ברחובות בירת קטלוניה, ספרד

הפסיפס המפורסם בעיר

קשה להסתובב באירופה ולדבר עברית. בלתי אפשרי להלך ברחובות בחזות חרדית. השילוב של שתי התכונות בדמות אחת הוא הקשה מכולם.

נתניהו את הניצוץ הספרדי שלו, כבר מצא. מי שמחפש את הגחלת הספרדית המשפחתית במטרה למצוא אזרחות – ביבשת שנכבשת על ידי מהגרים מוסלמים, מוזמן לקפוץ לביקור קטן בברצלונה. ישראלי ירגיש כאן בבית רק במידה וביתו קבוע בהתנחלות, בלבה של אוכלוסייה ערבית.

אומרים שכל ספרדי שלישי הוא צאצאם של אנוסים ואולי זו הסיבה שבברצלונה, שום קסקט לא מצליח לטשטש את הזהות היהודית-ישראלית. יהודי מזהה יהודי בכל לבוש ושינויי דמות וצורה, ומסתבר שגם בעלי ניצוץ יהודי מלפני מאות שנים, לא איבדו את החושים לזהות אחים רחוקים.

לציפייה הישראלית שאירופה של אחרי פיגועי דאע"ש תשנה את דעתה ותסתכל על ישראל כאחות קטנה לאותה צרה גדולה, אין אחיזה במציאות. האירופאים כיום, לא דומים לאמריקאים לאחר פיגועי ה-11 בספטמבר 2001. במשקפיים האירופאיות, הפיגועים על אדמתם הם טרור רצחני – רק אחרי ששוללים כל אופציה אחרת של אי שפיות או סכסוך משפחתי. לסכסוך הישראלי-פלסטיני לעומת זאת, יש מקור וסיבה – הכיבוש, ולפיכך גם ההגדרה שונה.

כדי ליהנות מחופשה על אדמה אירופאית צריך בעיקר להתנתק – ולאו דווקא במובן המהנה. להתנתק מהשואלים אותך על הסכסוך הישראלי-פלסטיני, להתנתק מהמחשבות שרצות בראש כל אימת שהכיפה מבצבצת על הקודקוד, מתחת לקסקט, להתעלם מהמבטים בכל רגע שבו גדיל הציצית חומק מהחולצה ומתבדר ברוח. להתנתק מהמבטים שנעצים בך כשאתה נכנס לבית כנסת או למסעדה יהודית.

המשימה הזאת, קלה יותר ליהודי חילוני מאשר לחרדי. כל שיחה אקראית עלולה להפוך תוך דקה למעין 'ויכוח הרמב"ן'. אבל עזבו אתכם מקיטורים, כאלו לא חסרים לכל נופש באשר הוא. מהצימר בגולן ועד למחלקת התיירים – הקיטורים הם חלק משגרת חופשתנו. גם ההתנתקות שלא תמיד צולחת היא חלק מההוויה, לטוב ולרע.

מה שתופס אותך לפני הכל בברצלונה זו הלאומיות הגאה, שרק קבוצת אוכלוסייה שאין לה מדינה משלה, יכולה לטפח בעת הנוכחית. על כל מרפסת שנייה תלוי דגל חבל הארץ ודגל קבוצת הכדורגל – שבהיעדרה של ממשלה עצמאית היא הסמל הלאומי.

הכיבוש משחית

המקומיים מתרפקים על ימים אחרים בהם מלכות קאטאלוניה הייתה בשיא תפארתה והחבל לא היה תחת 'כיבוש' של ספרד הגדולה. ימי הפאר הללו היו בתקופה בה ממלכת אָרָאגון התאחדה עם קטלוניה, והפכה לכוח הצבאי המשמעותי ביותר באגן הים התיכון. בסוף המאה ה-15 נוספה הצלע השלישית, ממלכת קסטיליה – ומהאיחוד המשולש הזה נולדה ספרד שכולנו מכירים.

הקטלונים מתלוננים על אפליה ספרדית לאורך שנים. הם יושבים בחבל הארץ העשיר בספרד וחשים כמי שמפרנסים בעל כורחם את "הפרזיטים", יושבי חבלי הארץ האחרים. בכל שיחה עם קטלוני מקומי, הוא יתרפק בפניך על הימים ההם, לפני שהכיבוש השחית.

אי אפשר להזיז אבן ספרדית בלי למצוא מתחתיה שורשים יהודיים, לרוב ספוגים בדם. אפילו במוזיאון הלאומי לתולדות קטלוניה שגדוש בסמלים נוצריים, אפשר לגלות בעין בוחנת מוטיבים יהודיים. אחת העדויות ההיסטוריות המפורסמות ביותר מאותם ימים של ממלכה קטלונית עצמאית היא עדות "משלנו" אשר מתועדת בספרו של הרמב"ן 'מלחמת ה', המכונה גם 'ספר הוויכוח'. את ויכוח ברצלונה, הוא ויכוח הרמב"ן, אירגן בהפקה מרשימה שלא הייתה מביישת את חברות ההפקה של ברקת בירושלים, יעקב (חיימה) הראשון מלך קאטאלוניה וארגון, בכבודו ובעצמו.

ויכוח ברצלונה שהתקיים ב-1263 לספירת הנוצרים, כמו ויכוח פריז ב-1240, וכן ויכוח טרטוסה ב-1413, מוכרים כשלושת העימותים הגדולים של תקופת ימי הביניים בין חכמי היהודים לנצרות. הוויכוחים נערכו מול קהל, נוצרי ברובו, והיעד היה "לשכנע" את היהודים ב"צדקת" הנצרות ולהביא להמרת דת המונית. ליהודים היה רק מה להפסיד שכן גם במקרה של ניצחון חכמי היהדות, כפי שאכן אירע פעם אחר פעם, התוצאה הייתה בדרך כלל – פרעות וגזירות.

הוויכוח התקיים בחום הכבד של שלהי הקיץ, ששורר גם כאן, כמעט כמו בישראל. בחודש אוגוסט, במשך ארבעה ימים לא רצופים, נערך הוויכוח בבירת קטלוניה ברצלונה, ובסופו הוכרה לעין כל עליונות החכם היהודי על חכמי הנוצרים. התוצאה, כמיטב הקלאסיקה האנטישמית הספרדית של אותם ימים, הייתה גירושו של הרמב"ן מספרד, כשהדבר הטוב שיצא מכך היה עלייתו לארץ ישראל.

קתדרלת הוויכוח

התיאורים מאותם ימים מציגים את הוויכוח, סטייל העימותים לנשיאות בארה"ב, כהצגה הכי טובה בעיר. חלק מארמונות הפאר בהם התקיים וויכוח עומדים על תילם עד היום. ביום הראשון והשלישי התקיים הוויכוח בארמון המלך, אולם ביום השני של הוויכוח התאסף הקהל הרב בבית התפילה של הנוצרים שמשמש עד היום ככנסייה המרכזית של העיר – ומהווה מוקד עלייה לרגל.

ליהודי מאמין קשה לחלוף על כנסייה נוצרית ולהתפעל מהמראות אבל במקרה הזה אפשר להורות היתר הואיל ולאתר יש פיסת היסטוריה יהודית מעניינת לא פחות. 'קתדרלת אולליה' כפי שהיא מכונה כאן, היא בכלל 'קתדרלת ויכוח הרמב"ן'.

מהצד הנוצרי של הוויכוח עמד יהודי מומר שהפך לנזיר בשם פאבלו כריסטיאני ואומן היטב על ידי חכמי הנוצרים, כיצד לשאול ולהשיב. ככל שהיה לו קל באימונים, כך הפך הקרב עבורו לבלתי אפשרי. המילה וויכוח עושה חסד עם אותו יהודי מומר מחד וגם לא משקפת את הלינץ' שניסו הנוצרים לעשות לרמב"ן מאידך.

המושג ויכוח הוא הגדרה מכובסת למשפט החד-צדדי שנערך שם לרמב"ן – כדובר ומייצג הדת היהודית. הלהבות ליחכו את ספרי התלמוד בכל אירופה – מצרפת ועד ברצלונה. הרמב"ן הועמד למעשה לדין, ונדרש להשיב מדוע היהודים עומדים במרים ונותרים באמונתם. בשוויוניות אירופאית שקיימת עד היום, לא הורשה לו לשאול אלא אך ורק להשיב ליהודי המומר עמו אולץ להתווכח.

מלך אראגון וקטאלוניה ישב כשופט כשלצידו ראשי הכנסייה והאינקוויזיציה. הקהל שגדש את האולם היה אספסוף נוצרי משולהב. נקודת האור היחידה הייתה נוכחותו של המלך שהעניק לרמב"ן פתחון פה - לא לשאול אלא רק להשיב. עבור גדול חכמי היהודים, היה בכך די כדי להביס את יריבו. ספיחי הוויכוח נגררו גם לבית הכנסת הגדול של ברצלונה שם התקיים עימות נוסף בשבת פרשת ראה – ממש סמוך ונראה, והפעם בנוכחות קהל יהודי רב.

בית הכנסת הגדול היה גם המקום שבו הוכח לעין כל ניצחון הרמב"ן. הנוכחים בוויכוחים הבינו היטב שיד החכם היהודי על העליונה אבל למלך הייתה זכות ההכרעה והמילה האחרונה. במשך ארבעה ימי חרדה המתינו היהודים להכרעת המלך שאמור היה להודיע רשמית מי ניצח בוויכוח. התוצאה הייתה ברורה לכולם, אך באותה מידה ברור היה שהמלך הנוצרי אינו יכול להכריע רשמית לטובת החכם היהודי. הפתרון נמצא בדמותה של פשרה מפא"יניקית טיפוסית. המלך הגיע לבית הכנסת היהודי, העניק לרמב"ן 300 דינרים, ובסוג של פוליטיקלי קורקט אמר כי מעולם לא שמע אדם שהתפלמס בצורה כה רהוטה עבור מטרה כל כך לא צודקת.

הרמב"ן העלה את הדברים על הכתב ב"ספר הוויכוח", וראשי הכנסייה שרק ציפו לתירוץ שישקם את כבודם שנרמס פנו אל המלך וטענו כי בעשותו כן, חילל הרמב"ן את "קדושת" הכנסייה ושם אותה ללעג. הרמב"ן הואשם על ידי הכנסייה ב"חילול כבוד הכנסייה" וחש שהקרקע בוערת מתחת רגליו. ב-1267, פחות מחמש שנים לאחר שניצח בפולמוס הגדול, נאלץ הרמב"ן לברוח מספרד ושם את פעמיו לארץ ישראל.

המנצח בוויכוח הפסיד בעצם ניצחונו ומי שהרוויח מכך היה היישוב היהודי בארץ ישראל שזכה לכך שענק הקומה היהודי, יעלה ויחיה את שארית ימיו בארץ הקודש. מי שחולף על פני המבנים שבהם נערכו הוויכוחים, יכול לעצום את עיניו ולהרגיש את משק כנפי ההיסטוריה רבת השנים של רדיפת היהודים. חולשתנו, הייתה מאז ומעולם, בין השאר, בשל חוזק טענותינו.

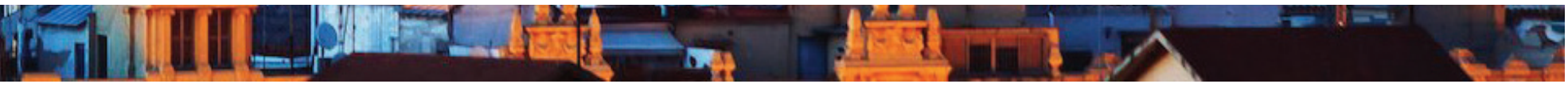

היסטוריה קטלונית עם שורשים יהודיים. המוזיאון הלאומי לתולדות קטלוניה

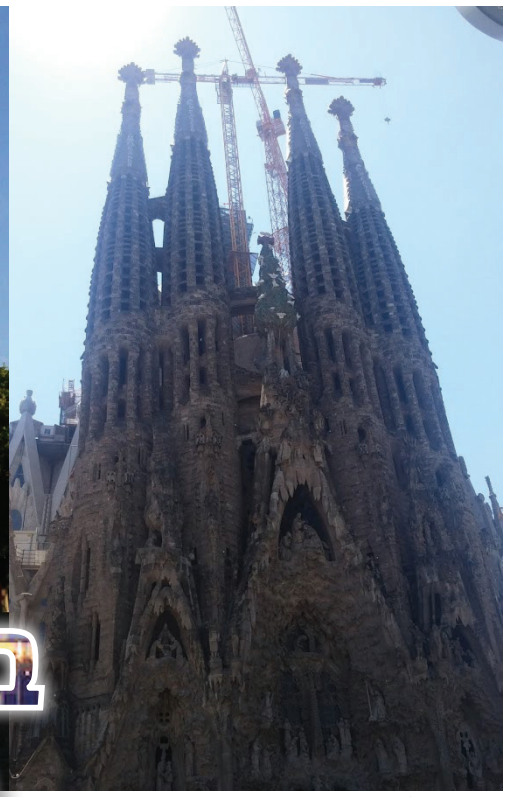

קתדרלה עם שורשים יהודים. האתר הנוצרי שבו התקיים ויכוח הרמב"ן

ברצלונה

ברצלונה

תור הזהב

כחמשת אלפים יהודים גרים כיום בברצלונה על פי ההערכות. כמה מהם נמנים כנראה על צאצאי אותם יהודים שהגיעו לתפילת שבת פרשת ראה וראו את מלך קטלוניה מכריז על ניצחון הרמב"ן. מציאת הניצוץ הספרדי וקבלת אזרחות ספרדית מחודשת היא היום באופנה, אבל היהודים שחיים כיום בברצלונה ואבות אבותיהם לא משו ממנה, הם בעיקר צאצאי האנוסים.

בלשון חז"ל ובספרות ימי הביניים מכונה ספרד - "אספמיא". דמויות הוד רבות שמפארות עד היום את ההוויה הרוחנית והתורנית נולדו ופעלו בברצלונה. רבי שלמה בן אדרת, הרשב"א, תלמידו הנודע של הרמב"ן - שהשפעתו האדירה על יהדות ספרד נותרה גם לאחר עלייתו לישראל - נולד בברצלונה בשנת 1235 ונפטר בה בשנת 1310. הרשב"א כיהן כרבה של הקהילה וכראש ישיבה ומצודתו הייתה פרוסה על פני הגולה כולה. בתשובותיו המרוכזות בשו"ת הרשב"א, הוא שימש כתובת ליהודים מכל רחבי העולם - מספרד, מפורטוגל, מצרפת, מאשכנז, מתורכיה, מצפון אפריקה, מאיטליה ומארץ ישראל.

על חכמי העיר נמנו גם הריטב"א (רבי יום טוב בן אברהם אשבילי), הר"ן (רבינו ניסים), הריב"ש (ר' יצחק בן ששת(ורבי אהרון הלוי מברצלונה, שנחשב לדעת רוב ההיסטוריונים כחכם הספרדי שחיבר את 'ספר החינוך'.

ספרד על כל המטען ההיסטורי-יהודי הכרוך בה, לטוב ולרע, היא מהארצות החשובות בתולדות גלות ישראל. במידה רבה, החשיבות הזאת הוקנתה לה, לא רק בגלל היהודים שדרו בה, אלא גם בגלל הדרך בה גורשו ממנה היהודים, והיותה של המדינה שוממת מיהודים במשך כחמש מאות שנה.

היסטוריונים רבים סבורים שהעבר היהודי של ספרד מתחיל בתקופה הרומית, כאשר ראשוני היהודים הגיעו אליה בשנת 70 לספירה הנוצרית, אחרי חורבן בית שני. רבים מהיהודים שהוגלו על ידי טיטוס וצבאו התיישבו בברצלונה. מאז נשמר רצף של חיים יהודיים עד לגירוש ספרד הידוע, כאשר חלק מהעדויות עומדות וניצבות גם כיום, ברחובות בירת קטלוניה, ספרד.

ברובע היהודי העתיק של העיר, עומד על תילו הסינגוגה מאיור, שנחשב לבית הכנסת העתיק באירופה. בנייתו מוערכת במאה השלישית לספירת הנוצרים. במהלך חמש מאות השנים שבהן הייתה ספרד שוממת מיהודים, הוא הפך למחסן סחורות, אך עם חזרת היהודים לעיר, במאה העשרים, התגלה מחדש, שוקם במסירות, ונחשב כיום לאחד מהאתרים ההיסטוריים בעיר.

עד המאה ה-13 נחשבה ספרד במשך כארבע מאות שנים למלכות של חסד כלפי היהודים. אחרי תקופה של התיישבות תחת שלטון מוסלמי, עברה השליטה לשלטון נוצרי שנחשב לסובלני במיוחד כלפי היהודים. לקהילות היהודיות הוענק מעמד משפטי מוכר, והפריחה באה לידי ביטוי בכל המישורים:

המושג ויכוח הוא הגדרה מכובסת למשפט החד-צדדי שנערך שם לרמב"ן – כדובר ומייצג הדת היהודית. הלהבות ליחכו את ספרי התלמוד בכל אירופה – מצרפת ועד ברצלונה. הרמב"ן הועמד למעשה לדין, ונדרש להשיב מדוע היהודים עומדים במרים ונותרים באמונתם. בשוויוניות אירופאית שקיימת עד היום, לא הורשה לו לשאול אלא אך ורק להשיב ליהודי המומר עמו אולץ להתווכח

תורנית, תרבותית, לירית, הגותית וכלכלית. היהודים התיישבו בנוחות יחסית בכל רחבי חצי האי האיברי והקהילות היהודיות התפרסו בכל רחבי הממלכות הנוצריות הממלכות הנוצריות בקסטיליה, בארגון, בנווארה ובפורטוגל. תקופה זו תכונה לימים 'תור הזהב של יהדות ספרד'.

השינוי לרעה החל עם הכיבוש הנוצרי החדש לאחר ניצחונה הצבאי של הרקונקיסטה. ההתדרדרות המואצת ביחס ליהודים התעצמה במאה ה-14, כאשר כמרי הכנסייה הקתולית וראשי האינקוויזיציה פתחו במסע הסתה נגד יהודי ספרד. זהות הגורמים האנטישמיים השתנתה במרוצת ההיסטוריה אך השיטות נותרו כשהיו. עוד בטרם גורשו יהודי ספרד התרחבה תופעת 'האנוסים' שבמסגרתה יהודים רבים המירו את דתם בפומבי ושמרו על יהדותם בסתר. ההסתה חלחלה להמונים ואלפי יהודים נרצחו בגזרות קנ"א שלא פסחו גם על ברצלונה, והתרחשו כמאה שנים לפני הגירוש.

ההיסטוריה הזאת, ידועה יותר ועוברת מדור לדור. ב-31 במרס 1492, הוציאו המלכים הקתוליים פרדיננד ואיזבל צו גירוש לכל יהודי הממלכה. דון יצחק אברבנאל, מבכירי יועצי המלך שגורש כאחרון היהודים, כתב כי יחד עמו גורשו שלוש מאות אלף איש, אולם יש הטוענים כי המספר היה כפול ואף יותר. במשך חמש מאות השנים שחלפו מאז הגירוש לא דרכה רגל יהודית על אדמת ברצלונה. יהודים אומנם המשיכו לחיות בסתר כאנוסים, אך גם הקשר עם הזהות היהודית הלך ופחת עם השנים, מטבע הדברים.

ראשוני היהודים שבו לברצלונה בתקופת מלחמת העולם הראשונה, כאשר מלך ספרד באותה תקופה, אלפונסו השמיני, יזם הגירה יהודית חיובית לספרד מתורכיה, בולגריה וארצות הבלקן. קהילה מתחדשת רשמית נוסדה בספרד בשנת 1918. שלושים שנה אחר כך הגיעה קבוצה גדולה של יהודי מרוקו, ואחרי השואה הצטרפו לקהילה היהודית הקטנה במדינה, גם ניצולים ממזרח אירופה.

מעשית, חלפו עוד חמש שנים עד שממשלת ספרד החליטה להעניק אזרחות לכל תושב ממוצא ספרדי, החלטה שהיוותה אקט רשמי של ביטול הגירוש. תחת משטר האימים של הגנרל פרנקו הוטלו אומנם חובות קתוליות רשמיות על כל אזרח ספרדי, אולם בפועל הנחייה זו לא יושמה כלפי היהודים. חלפו עוד כמאה שנה עד שממשלת ספרד החליטה להכיר בצאצאי המגורשים, לא מסיבות של חרטה ותיקון עוול היסטורי, אלא בעיקר משיקולים כלכליים.

עם התחדשותה של הקהילה היהודית בברצלונה, עלתה שאלת 'חרם הקדמונים' שהוטל בתקופת גירוש ספרד על חזרת יהודים לארץ המגרשת. הגאון רבי משולם ראטה התייחס לדברים בשו"ת קול מבשר וקבע כי אין בכך איסור: "ומה שאומרים, שמגורשי ספרד גזרו חרם שלא לשוב לספרד, לא מצאתי זאת בשום ספר, ושמועה זו אין לה יסוד נאמן".

גם הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק התייחס לכך באגרות הראי"ה וקבע כי, "על דבר הדירה בספרד לא מצאתי עדיין מפורש אם היה חרם או שבועה על זה ומן הסתם לא החמירו יותר מדירת מצרים שלא נאסרה כי אם לקבוע ולא לשם פרקמטיה ודעתו לחזור". בתקופה של דיבורים על חרם אירופאי נגד ישראל, אפשר לקבוע על סמך אותם פסקים, שבמקרה הספרדי, אין חרם הדדי. למרות כל התלאות שעברו היהודים על אדמת אירופה, הרי שענף התיירות - גם לשיטות המחמירות - לא נאסר. מושגים מעוותים בין יהודים של חרם, אפליה וספרדים, אפשר לצערנו הרב למצוא כיום רק בישראל, אבל זה כבר סיפור כאוב שנוגע למקום אחר.

■

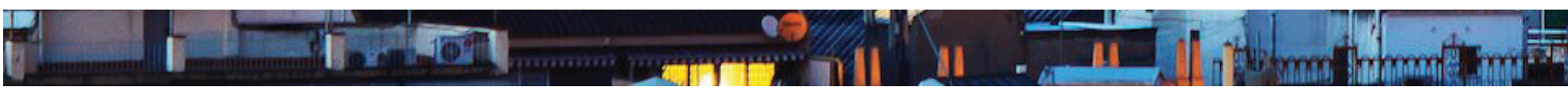

יחדו

קודם כל צריך להיות בעל תפילה

ערב הימים הנוראים, שוחח אלי שניידר עם ר' אהרן-שלמה וייסמן, דור רביעי למשפחת בעלי-תפילה חזנים ♫ על תפקידו של בעל תפילה, על ההבדל בין חזנות לתפילה, על ספרים שחיבר בהלכה, על ההצעות שמגיעות לחזנים מקהילות רפורמיות ברחבי העולם והעמידה בניסיון, על חזני העבר, על ההסכמה של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל ועל יצירות שביצע לפני מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל ♫ "אם כל החזנות שלי נועדה לשמח את פוסק הדור – די לי בכך"

| אלי שניידר |

summer 2016

כל הבית

פרפקט ליין

כולל מטבח,
כולל גרניט פורצלן,
כולל דלתות
וכולל חדר אמבטיה

₪25,000

כולל מע"מ / דירה עד 100 מ"ר / לא כולל את עבודת השיפוץ

מחיר רצפה!

גרניט פורצלן
60X60 בחיתוך לייזר
₪ 29.90

אריחי חיפוי לקיר
60X30 לבן מבריק חיתוך לייזר
₪ 29.90

* מוגבל למלאי של עד 50,000 מטר

קיטצ'נט במחיר מפתיע!

2 מ' אורך תחתון + עליון, דלתות פורמייקה, גוף סנדוויץ'

₪ 3,590

תנור וכיריים

₪ 1,790

*מחיר לכיריים 690 ₪ *מחיר לתנור 1,100 ₪
* המחיר לא כולל הובלה והתקנה.

ברז קלאסי

₪ 384

ברז נשלף

₪ 439

ברז מטבח

₪ 295

ברז מטבח

₪ 117

חדש!
דשא סינטטי

אורך סיב 38 מ"מ
₪ 29.90 למ"ר

אורך סיב 45 מ"מ
₪ 37.80 למ"ר

* המחיר ברכישת גליל קיים ברוחב 2 ו/או 4 מטר

גרניט פורצלן

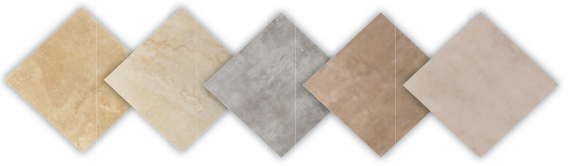

60X60, מזוגג מלוטש
₪ 54.00 למ"ר

80X80, גרניט פורצלן
₪ 39.90 למ"ר

90X90, לאפטו
₪ 76 למ"ר

100X100, גרניט פורצלן
₪ 65.50 למ"ר

60X120, גרניט פורצלן
₪ 113.00 למ"ר

גרניט פורצלן דמוי פרקט

60X15
₪ 52.00 למ"ר

90X22.5
₪ 59.90 למ"ר

120X23
₪ 69.00 למ"ר

בתוקף עד 31.8.16 או עד גמר המלאי. אספקה ממלאי, מלאי קיים 3,000 מ"ר/200 יח'. על פי מפרט, בכפוף לתקנון החברה. התמונות להמחשה בלבד.

סניף בני ברק | רחוב ששת הימים 16, מול קניון איילון, טלפון: 03-5782833 א'-ה' שעות פתיחה: 09:00-20:00, ו' 09:00-13:30

מטבח גוף סנדוויץ'
עד 10 מ' (לפי תוכנית)

כולל פרזול BLUM
כולל שיש
כולל הובלה והתקנה

במחיר של 13,000 ₪

מבצע!

דלת אפוקסי
משקוף פלסטי ישר
עמיד בנזקי מים ומזיקים.
ניתן להשיג עם צוהר.
בגדלים 90/80/70/60 ס"מ.
בצבעים : לבן

827 ₪

מבצע!

פורמייקה
משקוף פלסטי עגול / ישר.
עמיד בנזקי מים ומזיקים.
ניתן להשיג בגדלים:
60/70/80/90 ס"מ
ניתן להשיג בגוונים

618 ₪

דלת בייסיק
משקוף פלסטי עגול / ישר.
עמיד בנזקי מים ומזיקים.
ניתן להשיג עם צוהר.
ניתן להשיג בגדלים:
60/70/80/90 ס"מ
ניתן להשיג בגוונים

649 ₪

דלת חלונות
משקוף פלסטי עגול / ישר.
עמיד בנזקי מים ומזיקים.
ניתן להשיג בגדלים:
70/80/90 ס"מ
ניתן להשיג בגוונים

839 ₪

אמבטיון כנף
כנף כפול + מתלה מגבות
זכוכית מחוסמת
ניתן להשיג: זכוכית שקופה,
פפיטה, פסי רוחב
מידות: 120 ס"מ

מחיר למזומן:
499 ₪

מקלחון הזזה
פרופיל ניקל מרובע,
ניתן להשיג: זכוכית שקופה,
פפיטה, פסי רוחב.
מידות: 70/80/90 ס"מ

מחיר ל-80 ס"מ:
490 ₪

מקלחון חזית 2 דלתות
מקלחון חזית 2 דלתות
פתיחה החוצה ופנימה
ניתן להשיג: זכוכית שקופה,
פפיטה, פסי רוחב.
מידות: רוחב עד 121 גובה: 185

721 ₪

מקלחון פינתי מרובע
דגם EL, 2 דלתות,
ניתן להשיג: זכוכית, פפיטה.
מידות: 70/80/90 ס"מ
פרופיל ניקל

מחיר ל-80 ס"מ:
542 ₪

ארון במבצע מיוחד!
ארון סנדוויץ' כולל כיור ומראה
צבעים: לבן מבריק, שמנת, אלון טבעי, אלון אפור
בגדלים: 100/80/60 ס"מ
צירים/מסילות בטריקה שקטה

60 ס"מ
499 ₪

ארון מונח אפוקסי
2 מגירות גבוהות כולל כיור ומראה
צבעים: לבן, שמנת, שחור, אפור
צירים/מסילות בטריקה שקטה

60 ס"מ **1,192 ₪**
100 ס"מ **1,700 ₪**
80 ס"מ **1,530 ₪**
120 ס"מ **2,042 ₪**

ארון מרחף דלתות
ארון סנדוויץ' כולל כיור ומראה
צבעים: לבן מבריק, שמנת, אלון טבעי, אלון אפור. צירים/מסילות בטריקה שקטה

60 ס"מ **499 ₪**
100 ס"מ **854 ₪**
80 ס"מ **789 ₪**
120 ס"מ **1,225 ₪**

ארון מרחף
2 מגירות, כולל כיור ומראה
צבעים: אפוקסי- לבן, שמנת, שחור, אפור.
פורמייקה-אלון טבעי, אלון אפור
צירים/מסילות בטריקה שקטה

60 ס"מ **940 ₪**
100 ס"מ **1,320 ₪**
80 ס"מ **1,225 ₪**
120 ס"מ **1,700 ₪**

ארונות אמבטיה - ניתן להוסיף כיור פרגמון בעלות 100₪. לא כולל ידית דלת. כל המחירים כוללים מע"מ למזומן בלבד. לא כולל הובלה והרכבה. ט.ל.ח.

פרפקט ליין
www.perfectline.co.il

ראשל"צ // בני ברק // רמלה // רחובות // אשדוד // ירושלים // חיפה
ב"ש // כרמיאל // עפולה // נתניה // אילת // פ"ת // אשקלון // נתיבות

יהודי מסוים סיפר לו פעם, שכשחזר מחתונת אחיו מבני-ברק לירושלים בליל גשם עז, הצטרף לנסיעה במונית כששם לב שבעל המונית דומע. "בתחילה חשבתי שהוא דואג איך הוא יחזור לביתו", סיפר לו אותו נוסע, "וניסיתי לדובב אותו. אנחנו מדברים על החתונה, והוא דומע. ואז שאל אותי הנהג אם שמעתי את דיסק הסליחות של החזן וייסמן

בפורים עם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

כששהה לאחרונה החזן ר' אהרן שלמה וייסמן בחתונת בת של חזן עמית בבני-ברק, ניגש אליו יהודי אותו לא הכיר, וביקש לשוחח איתו. הוא אמר לוייסמן שהוא חייב לו את חייו. וייסמן שאל אותו למה, והלה השיב לו שהוא כבר זמן רב מסתובב בלי עבודה, והוא נכנס כבר לדיכאון נפשי, עד כדי שהוא כבר לא תקשר עם הסביבה. "לא עזר כלום", סיפר לוייסמן. "לא תרופות, ולא פסיכולוגים ופסיכיאטרים. יום אחד הגיע אליי הדיסק שלך, 'שומע קול בכיות', ושמעתי שם את היצירה 'מכלכל והחזיר אותו לעצמו". וייסמן אף מוסיף בבדיחותא שהוא ניסה באותה תקופה לבקש רישיון ממשרד הבריאות להפיץ את הדיסק שלו בבתי-המרקחת, כתרופה...

כבר שנים רבות שוייסמן משמש כחזן, והסיפור דלעיל אמנם יוצא דופן, אך באמתחתו עוד סיפורים רבים על יצירות שלו שחוללו שינוי באנשים שונים, קרובים ורחוקים לדת. ר' אהרן-שלמה הוא דור רביעי למשפחת בעלי-תפילה חזנים (ודווקא בסדר הזה. לפני הכל, בעיניו של וייסמן, על כל חזן להיות בעל תפילה, ורק אחר כך חזן). "סבי היה בעל תפילה אצל הרבי משטפנשט זצ"ל עד שהרבי נפטר, אז נהיה סבי לחזן במקומות אחרים, בזכות עצמו", מספר וייסמן. "אבי המשך את דרכו ואני ליוויתי אותו בתפילה בבית הכנסת בו התפלל בתל-אביב, כבר מגיל 8. שרתי סולו במקהלה, הא-קפלה, כשאחר כך נהייתי לסולן בזכות עצמי". את הידע בחזנות רכש בעיקר מאביו, שהיה ממשיך דרכו של החזן ר' דוד שטיינברג מקישינוב, יהודי חסידי שחי בזמנו של החזן ר' יוסל'ה רוזנבלט, שהיה זה ש'המציא' והלחין את הנוסח בו התפלל גם אביו של וייסמן, נוסח מקורי ששילב גם ניגונים עתיקים.

ר' אהרן-שלמה וייסמן עצמו לא למד חזנות באף בית ספר לחזנות, ופעם, כששוחח עם גדול החזנים בדורנו (לפי וייסמן), משה שטרן, אמר לו שטרן: "אני ואתה למדנו באותו בית-ספר... אתה למדת אצל אביך, וחזן מבטן ומלידה הוא יותר טוב מחזן שלא נולד כך ורק למד חזנות בהמשך". ווייסמן אכן ינק חזנות כבר מגיל פעוט. לעומת חזנות, בפיתוח קול ותווים הוא דווקא כן השתלם, כי "אלו דברים שבכל אופן צריך ללמוד", כפי שהוא אומר. "החזן רוזנבלט אמר פעם שיש חזנים שלומדים שנתיים-שלוש פיתוח קול וזה מספיק להם לכל החיים, והוא הוסיף שאצלו, אם הוא לא לומד במשך שבוע אחד פיתוח קול – הוא כבר מרגיש את זה, וכשהוא לא לומד שבועיים – הקהל מרגיש".

עם מרן הגרי"מ פיינשטיין זצ"ל

חיים' של מודז'יץ, בה שילבת גם קטע תפילתי. כששמעתי את הקטע 'סומך נופלים ורופא חולים' ואף חזרתי עליו כמה פעמים – נמסתי לגמרי".

"היהודי התחיל לבכות לי באמצע החתונה בה אני שוהה", מספר לנו וייסמן, "והוא אמר לי שזה הדבר היחיד שהציל אותו

קודם כל מחבר ספרים

וייסמן, שהוא לדעת שומעיו ולדעת מבינים בחזנות חזן מצוין בעל רגש עצום, רואה בחזנים ניסן טרוקר (שהתפלל עוד ברומניה בנוסח של שטיינברג, ובסוף ימיו גר בבני-ברק), זבולון קוורטין ומשה קוסביצקי את מורי הדרך שלו בתחום החזנות, לבד כמובן מאביו. האהבה לחזנות כאמור התחילה אצלו מגיל קטן, וגם בגיל הישיבה הוא לא זנח אותה. "זה לא הפריע לי. בין 'חבורה' ל'חבורה' הקלטתי את האלבום שלי". וכשהוא מספר שההקלטות היו בין חבורה ללימוד, הוא באמת מתכוון לכך. וייסמן הוא תלמידו המובהק של הרה"ג רבי מיכל פינשטיין זצ"ל, ועובדה שכנראה אינה ידועה מספיק לקהל שומעיו היא שהוא אף הוציא שני ספרים תורניים, שזכו להסכמות מגדולי הדור, ומרבו, רבי מיכל פינשטיין. "רבי מיכל נתן לי הסכמה על הספר, וכן נתן לי הסכמה להתפלל בבית הכנסת הגדול ברמת גן, שם נמצא עמוד החזן באמצע בית הכנסת, כמנהג הרפורמים. ר' מיכל שאל אותי אם ביטלו כליל את עמוד התפילה הרגיל שנמצא ליד ארון הקודש, וכשהשבתי לו שלא, אמר שאני יכול להתפלל שם, כי יש היכר שזה לא בית כנסת רפורמי, כי הרפורמים לא שמים בכלל עמוד לחזן ליד ארון הקודש". רבי מיכל הוסיף ואמר לו שאם לא יהיה שם חזן ירא שמים ותלמיד חכם, יבוא לשם חזן אפיקורס ועם הארץ ואכן עדיף שהוא יתפלל שם. הספר הראשון שהוציא נקרא "שלמי יוסף", והוא על סוגיות הש"ס, וזכה בין השאר להסכמותיהם של רבי בנימין זילבר ורבי מנדל שפרן.

הספר השני הוא ספר שו"ת, שנושאו הוא שאלות הלכתיות שנשאל ר' אהרן-שלמה, והתשובות שמצא וענה עליהן. כשאנחנו שואלים אותו אם יש לו 'סמיכה', הוא אומר שהוא אמנם לא מוסמך, ומשיב במעשה: "כשהכנתי את הספר השני לדפוס

וניגשתי לרבי שריה דבילצקי לשאול אותו איך לקרוא ולכנות את הספר, שהרי אני לא מוסמך לרבנות. רבי שריה השיב שאני אומר לכל מי שישאל אותי בעניין שדיברתי עם רבי שריה בענייני הלכה, ואם יש לו בעיה – שיפנה אליו"... גם על הספר השני זכה להסכמות מרבנים רבים. בהמשך עסק בהוצאת ספר שלישי, שו"ת נוסף, עליו זכה לקבל את הסכמתו של רבי משה שטרנבוך, שממעט לתת הסכמות לספרים, וכן הסכמות מרבנים נוספים.

לאחר קבלת ה'הסכמה' מרבי מיכל להתפלל בבית הכנסת הגדול ברמת גן, התחיל להתפלל שם בימים הנוראים לפני העמוד, כשבשנים לאחר מכן התפלל גם בבתי הכנסת הגדולים של תל אביב ופתח-תקווה. אחרי שנים, חזר להתפלל ברמת-גן כחזן קבוע, ולאחר מכן כחזן קבוע בבית הכנסת בשכונת רמת אביב, וכן כחזן בבית הכנסת "רמ"ה" בתל-אביב, שם משמש כרב בית-הכנסת הרב יהודה לנדא, ראש מחלקת הנישואין של תל-אביב.

בשנים האחרונות, מתפלל וייסמן בבית הכנסת המרכזי 'אמרי שפר' בשכונת הר נוף בירושלים.

כשהוא נזכר בדמותו של רבו, רבי מיכל פינשטיין, הוא אומר שהוא היה הרב הראשון שהוא זכה לשמחו. "שרתי לפניו את היצירה 'שיבנה בית המקדש', והוא אמר שאני שר יותר טוב מקוסביצקי... ואחד התלמידים שם שאל אותו אם הוא מבין בקוסביצקי כמו שהוא מבין בר' חיים (מבריסק. הבריסקע'ר רב היה החותן של רבי מיכל - ח.ב.)". הרבנית, אשתו של רבי מיכל, ביקשה מוייסמן בפורים בכל שנה, שישיר את השיר "תניא" של יוסי גרין, וכינתה אותו "בעל התניא". היא טענה שיש לו חזקה שהוא שר את השיר הזה בכל פורים, ולכן הוא "בעל התניא"...

מתברך ממרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

לא בכל מחיר

אביו, ממנו למד את החזנות, שימש גם כשוחט. "הוא היה ירא שמים כמו שחזן צריך להיות, וכשגר בחוץ לארץ הוא היה גם שוחט. כשהגיע לארץ שאל אותו האדמו"ר ה'מקור ברוך' מסערט ויז'ניץ למה הוא לא ממשיך עם השחיטה, ואבי השיב לו שהוא לא מרגיש מספיק ירא-שמים בשביל זה. אמר לו האדמו"ר: 'אם כל היראי-שמים יגידו את זה, אז איזה שוחטים יישארו?'. אביו היה מקורב גם לאדמו"רים מבעלזא וצאנז-קלויזנבורג, ובראש השנה, בו התפלל כחזן בעיר נתניה, מיהר לסיים את תפילת הערבית בכדי להספיק להגיע לבית המדרש של הקלויזבורג'ער-רבי לומר 'לדוד מזמור'. הרבי פנה פעם לגבאי ואמר לו: "וייסמן עוזר לי שהתפילות שלנו יתקבלו".

אביו של ר' אהרן שלמה היה אדם מיוחד שכל השבוע עסק בלימוד תורה, אבל גם ר' אהרן-שלמה עצמו הוא תלמיד חכם בקנה מידה. הוא משתף אותנו באחת השאלות שמופיעות בשו"ת שלו, שאלה שמתאימה לנושא בה אנו עוסקים, החזנות. השאלה היא על אודות מזלג חזנים מיוחד שעושה צליל לפיו קל יותר לשיר בטון הנכון, והשאלה היא אם מותר להשתמש בו בשבת, בשל הבעיה שהוא משמיע קול. "חזנים רבים משתמשים בו, ויש כמה שמתירים, אך המסקנה שלי בספר היא שאסור להשתמש בו, מאחר שרוב הפוסקים אוסרים. בדברים הללו אני לא מתפשר", אומר וייסמן. "אם רוב הפוסקים אוסרים – אני כשלעצמי אוסר בתכלית האיסור. יש אמנם מין מזלג אחר, שעובד בלי שום פעולה ורק כשמקריבים אותו לאוזן הוא משמיע קול מונוטוני באותו טון – שאת דינו צריך עדיין לברר".

בתור ילד שמע בעיקר את החזנים יוסל'ה רוזנבלט, פינצ'יק, קוורטין, גלאנץ וגנטשוף, אך את ההשפעה הגדולה קיבל מרוזנבלט ופינצ'יק. "מישהו פעם שמע קטע שביצעתי, ואמר לי שמשולבים בו לפחות סגנונות של חמישה חזנים, וזה נכון, כי חיברתי שם את הניואנסים של כמה מהחזנים הגדולים, ואף ניואנסים מנוסחים של חסידות גור". בהמשך יספר לנו על אדם חילוני מסוים שאף אמר כי וייסמן הוא "הרוזנבלט של הדור". "כל אחד מרגיש שאני משדר לו משהו אחר", הוא מסביר.

פעם ביקש מאן דהו מוייסמן שיגדיר לו מהו חזן. "אמרתי לו שחזן צריך להיות גם בעל תפילה, כי אם הוא רק חזן, הוא יסטה בנוסח התפילה ויהפוך את התפילה לקונצרט. צריך לשלב אוירה של תפילה ותחנונים עם נגינה חסידית שורשית, כמו שעשיתי בדיסק שהוצאתי". לאחרונה, אגב, יצא הדיסק בהוצאה מחודשת לאחר שנגמרו המהדורות הקיימות בחנויות המוזיקה, כשלמהדורה החדשה צירף וייסמן גם הקלטה שלו מתפלל את הסליחות הראשונות, וקטעים לצפייה. יוסי גיל, המומחה למוזיקה חסידית, אמר על הדיסק לו בזמנו כי "הוא ברמה מאד גבוהה, והוא דיסק שמוכיח שהשירה והתפילה הלכו תמיד ביחד". גיל הוסיף: "אני חובב חזנות ובעיקר את החזנים רוזנבלט וקוורטין, כיוון שהם קודם כל בעלי תפילה, ולרשימה המכובדת הזו אני מצרף את וייסמן, שמשלב גם הוא בין תפילה לנגינה חסידית".

באשר לבעל תפילה שניגש לפני העמוד בימים נוראים, אומר וייסמן שהוא צריך להיות ראוי לכך. "יש חזנים שמתכוננים לימים הנוראים מבחינה מוזיקלית ושוכחים את העיקר. מעל המילים של 'ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה' שאומרים ביום-כיפור, כתוב 'צום, קול, ממון', ויש חזנים שהעיניים שלהם נמצאות בקטנות והם מסתכלים על הממון והקול, שהן דרך אגב גם אותה גימטריא, ופחות מסתכלים על ה'צום'. חזן צריך להיות ירא שמים להתכונן לפני התפילות ולחזור בתשובה – כמו שהיה עושה החזן רוזנבלט, שהיה - כמו שההלכה דורשת מבעל תפילה - מעורב בדעת עם הבריות וירא שמים.

"יש הרבה חזנים שפשוט בגלל הכסף רצו ללכת להתפלל בבית כנסת קונסרבטיבי, שם משלמים לחזן סכום משולש. אם תשאל אם לחזן יש ניסיונות? ברור שיש. גם לי היה ניסיון גדול. פעם הציעו לי רבע מיליון דולר כדי שאשמש כחזן במשך שנה בפלורידה, אך זה היה בית כנסת קונסרבטיבי, שהקהל והמקהלה בו – מעורבים, ואף יש שם פסנתר אם צריך, וויתרתי על זה, ואמרתי שגם אם יציעו לי 5 מיליון לא אלך לשם. לפני תקופה קרובה יותר, ויתרתי על הצעה דומה. אבל יש כאלו שמתפתים להצעות האלו, ואני לא יודע איך הם יכולים להתפלל, אלא אם הם מתייחסים לתפילה כקונצרט, כשבתי הכנסת האלה הם כבמת קונצרטים. מי שמציעים לו הצעה כזו – שיברח מזה כמו מאש".

וייסמן מספר לנו את הסיפור החסידי על חזן שהגיע פעם לרבי לוי יצחק מברדיטשוב, ואמר לו שכשהוא מגיע לעמוד, הוא מצטרד. אמר לו רבי לוי יצחק: "אם פעם תתפלל לפני ריבונו של עולם ולא לפני העמוד - מבטיח לך שלא תצטרד".

עם המלווה המוזיקלי אריה הוברמן

חזנות ורוח הקודש

יהודי מסוים סיפר לו פעם, שכשחזר מחתונת אחיו מבני-ברק לירושלים בליל גשם עז, הצטרף לנסיעה במונית כששם לב שבעל המונית דומע. "בתחילה חשבתי שהוא דואג איך הוא יחזור לביתו", סיפר לו אותו נוסע, "וניסיתי לדובב אותו. אנחנו מדברים על החתונה, והוא דומע. ואז שאל אותי הנהג אם שמעתי את דיסק הסליחות של החזן וייסמן. האמת היא שלא שמנו לב שהדיסק פועל ברקע, והנהג סיפר שכל הדרך הוא שמע את הדיסק הזה, שהזכיר לו את ימי ילדותו, ואף התבטא שבעיניו וייסמן הוא הרוזנבלט של הדור. במקום לדבר על החתונה – הקשבתי לדיסק", המשיך אותו יהודי. "אחרי הנסיעה השגתי את הדיסק,

בהופעה. דואט עם החזן שמעון פרקש מאוסטרליה

והעברתי אותו לחבר שעובד בליטוש יהלומים באולם בו יש רעש מדיבורי הפועלים. מאז שהוא שם את הדיסק במלטשה, נהייתה שם דממה וכל 13 הפועלים שתקו. המלטש אמר לי", סיים אותו יהודי, "כי לא רק שהיהלומים יצאו יותר בוהקים ומבריקים, אלא גם עם נשמה"...

דיסק הסליחות המדובר הוא הקלטה מהסליחות הראשונות בבית הכנסת הגדול בתל אביב לפני כמה וכמה שנים, עוד מהתקופה בה היה הרה"ג רבי ישראל מאיר לאו שהתפלל אף הוא שם, הרב הראשי לישראל.

"כתוב על הקב"ה פעמיים את הביטוי 'בוחר'", אומר וייסמן. "פעם כתוב 'הבוחר בתורה', ופעם כתוב 'הבוחר בשירי זמרה' וזה לא סותר, אלא אחד משלב את השני. אם יש אחד שהוא חזן ות"ח, כל תחום משלים את השני. הלימוד מתנגן טוב יותר, והחזנות מתלמדת טוב יותר. רבי מיכל פינשטיין אמר לי פעם על מושג של חזן בעל תפילה כך: 'יש רב פוסק שאינו למדן, אז זה לא שהוא אינו פוסק, אלא שאם אינו למדן - חסר לו בפסק. כך גם חזן שאינו תלמיד חכם – חסר לו, בחזנות! חזן כזה אינו מושלם'. צריך הרי לדעת גם מה לעשות בתפילה", מסביר וייסמן את דברי רבו. "מתי יש עניין לבכות ומה פירוש המילים".

בהקשר לדברים, מספר וייסמן על חזן חרדי חסיד צ'ורטקוב שהגיע פעם לאדמו"ר רבי בן-ציון מבאבוב הי"ד, והרבי ביקש ממנו שישיר משהו. החזן שר לו את היצירה "אמר רבי אלעזר". הרבי, בתגובה, שר לו את הלחן שהלחין על המילים "על נהרות בבל". החזן ביקש ממנו שירשום לו את התווים לשיר, כדי שיוכל לשיר את זה בעצמו לעיתים, והרבי השיב לו שאינו יודע תווים. "אם כך", אמר לו אותו חזן, "הרבי שר את זה ברוח הקודש". אמר לו הרבי שהוא לא ידע שהוא, החזן, מבין ברוח הקודש כפי שהוא מבין בחזנות...

"חזן צריך לדעת את כוונת התפילה ופירוש המילים", אומר וייסמן. "יש מקומות שמותר לכפול מילים, ויש מקומות שאסור, יש חזנים שמאריכים לחזן ולשיר 'דוד בן ישי, ישי בן דוד', אצלם זה אותו הדבר. חזנים עמי-הארץ לא יודעים כוונות התפילות, מתי לכוון ואיפה אסור לכפול את המילים, ולכן חזן צריך להיות תלמיד חכם".

לשמח את גדול הדור

איך אתה מתכונן לתפילות הימים הנוראים?

"יש את החלק הרוחני ויש את החלק שאני צריך לחזור על התפילה, לחשוב על המילים ולהכין את עצמי. להיות שליח ציבור זה דבר שאינו פשוט. אני מתווך בין תפילות הציבור לריבונו של עולם. בבית כנסת רפורמי זה לא כך. רב אחד הגיע פעם לבית כנסת כזה, ואמר שבית הכנסת הזה מלא בתפילה, והסביר שהוא מלא בתפילה כי הכל נשאר למטה, ואף תפילה לא עלתה למעלה. כדי להתפלל לפני ציבור של מאות איש צריך להיות ראוי ולהתכונן רוחנית, כמו כל אדם".

מה אתה מרגיש לפני העמוד?

"אני כל פעם מתרגש מחדש, לאו דווקא בגלל הקהל שרוצים שאצליח ושיהיה מושלם ושלא תהיה עלי ביקורת, אלא חוץ מזה; אני יודע שיש עלי עול גדול להתפלל ולהוציא את הקהל ידי חובה, שהרי אני צריך להיות ראוי. כשאני אומר ביום כיפור את המילים 'הנני העני ממעש', אני מתחיל לבכות משום שאני פשוט מרגיש שאני לא ראוי. כמה שעשיתי הכנות רבות, אף אחד לא יכול להגיד 'אני מושלם', וכשאני אומר את המילים הללו – ידיי ורגליי רועדות. איזה אדם יכול לומר 'אני צדיק'?".

גם כשהחזן וייסמן מופיע באירועים שונים וזוכה לקבל מחיאות כפיים, הוא נוהג להרים את ידיו כלפי מעלה. "הציבור כבר מכיר את זה. אני לא עושה זאת מענווה, אלא כדי להראות לקהל מי מביא את הכישרון. יש שחושבים 'אני חזן טוב' ועוד דיבורים של אני ואפסי עוד. צריך לדעת שהכל מריבונו של עולם שיכול לסגור לחזן את הקול ברגע, והוא יוכל לדבר לעצים ולאבנים. הכל משמים. שום דבר לא מהחזן עצמו. ואם יידע החזן את זה – הוא יתכוון כפי שצריך וישתדל להיות ראוי, ושיידע שאף פעם אינו מושלם".

במשך שנים היה נוהג וייסמן מידי פעם ללכת ולשמח את מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, בפרקי שירה, חזנות ותפילה. הגרי"ש כידוע נהנה מאוד לשמוע חזנות וחזנים ובעלי תפילה טובים בעלי קול, ווייסמן ניגש מידי פעם לפני העמוד לשמח אותו בשבתות ובאירועים שונים בהם השתתף הגרי"ש. "הוא היה עובר עם האצבע על מילות התפילה לפי קצב התפילה שלי ומקשיב לי, ובאחת מהפעמים אף השתתף בעצמו בשירה".

מקורבי הגרי"ש אף קראו לו באחד מחגי הסוכות האחרונים לחייו של הגרי"ש, ביום האושפיזין של הגרי"ש, יוסף. "שרתי לו אז את 'הבן יקיר' והוא הצטרף לשירה".

בחורף שלאחר מכן שהה וייסמן בבית מלון בירושלים לשבת, והחליט להפתיע את הגרי"ש במוצ"ש. הוא צעד במשך שעה ארוכה לבית המדרש של הגרי"ש, ושימח אותו מאד כשניגש לתפילת ערבית. "הייתה זו זכות גדולה בשבילי לשמח את פוסק הדור ולראות שהוא נהנה. אם כל החזנות שלי נועדה בשביל לשמח את פוסק הדור - די לי בכך".

■

יש הרבה חזנים שפשוט בגלל הכסף רצו ללכת להתפלל בבית כנסת קונסרבטיבי, שם משלמים לחזן סכום משולש. אם תשאל אם לחזן יש ניסיונות? ברור שיש. גם לי היה ניסיון גדול. פעם הציעו לי רבע מיליון דולר כדי שאשמש כחזן במשך שנה בפלורידה, אך זה היה בית כנסת קונסרבטיבי, שהקהל והמקהלה בו – מעורבים, ואף יש שם פסנתר אם צריך, וויתרתי על זה, ואמרתי שגם אם יציעו לי 5 מיליון לא אלך לשם

FEEDBACK

פרנסה עם נשמה למצוינים!

לנשים בשעות הבוקר

לגברים בשעות הערב

בלעדי! הסבה לתואר ראשון

בעבודה סוציאלית

תואר מבוקש בשוק העבודה המקנה מיומנויות לטיפול בבעיות וקשיים חברתיים ופותח דלתות לתפקידי ניהול. **ייחודי! תכנית מקוצרת בשעות לימוד נוחות ועבודה מעשית בכל שנות הלימוד.**

ההזדמנות שלך ללמוד ולהתפרנס בכבוד!

הקמפוס החרדי מציע את המקצועות הכי מבוקשים:
כלכלה וניהול, מדעי המחשב ועבודה סוציאלית, מכינות קדם אקדמיות ומכינות מקוצרות לבני 30+.

- שכר לימוד ממומן
- מערך מלגות רחב
- מצוינות אקדמית
- נגישות ומערך הסעות
- פיקוח רוחני
- סיוע בהשמה לעבודה

המכללה האקדמית אשקלון
הקמפוס החרדי
בראשות הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א

הקמפוס החרדי למצוינות גן יבנה

קמח קידום מקצועי חרדי (ע"ר)

לפרטים והרשמה:
072-2773036
ASHKELON@YEADIM.INFO

עשר דקות של בריאות. מרדכי ורוט וחיים ולדר

כל בריאה מעל בריא

למרדכי רוט היה חלום: להקל על אנשים את הכאבים שלהם ■ אבל הוא אדם יחיד, ובעל קליניקה שלא יכולה להכיל את כל עם ישראל, אז הוא החליט להוציא ספר, שני בסדרה, תחת הכותרת "יש לך עשר דקות לבריאות שלך?" ■ יחד עם הסופר ואיש החינוך חיים ולדר, הוא התיישב לכתוב בעצם אנציקלופדיה שלמה על נושאי בריאות ודרכי מניעה והחלמה, לגוף ולנפש, ומקווה שהוא יהפוך לספר בסיס בכל בית ■ ולדר תרם מניסיונו בחלק הנפשי של הספר, הוסיף סיפורים מהחיים, ויחד הם הוציאו יצירה ייחודית תחת ידיהם ■ כעת הם מתכנסים לראיון משותף ועונים על השאלה: מה לעשות כשיש כאבים?

| אלי שניידר |

כחמש שנים לאחר צאתו של ספרם הראשון המשותף של מרדכי רוט וחיים ולדר "יש לך עשר דקות לבריאות שלך"?, שהעניק לכל קורא את האפשרות להפעיל ולתחזק את כל שרירי הגוף שלו במשך עשר דקות ביום בלבד, מוציאים השניים ספר חדש תחת השם "עשר דקות לפני שהולכים לרופא", שמטרתו לאפשר לכל קורא, גם מי שאינו מבין ברפואה, ידע בסיסי על מחלות גוף ונפש.

ספרם הראשון של השניים, נחשב להצלחה אדירה. הוא הודפס בשמונה מהדורות ועורר הדים רבים וחיוביים בציבור החרדי והכללי.

5 שנים אחרי, אני יושב שוב עם חיים ולדר ומרדכי רוט ומדבר איתם על יצירת המופת העכשווית שלהם "עשר דקות לפני שהולכים לרופא", סט בן שני חלקים המונים ביחד כ-700 עמודים, שיצאו השבוע לחנויות הספרים.

תסכים איתי שמדובר בספר אחר מכל מה שהוצאת בעבר, אני אומר לחיים ולדר. יש מצב שהחלטת לעשות הסבה מקצועית מסופר לרופא?

חיים מחייך. "תירגע, אין סיכוי. הסדרה החדשה היא פרויקט שידידי מרדכי רוט לקח על עצמו לפני כחמש שנים, עבודת נמלים אדירה של איסוף ותמצות נתונים. הסדרה עוסקת במגוון בעיות רפואיות, גופניות ונפשיות, שאנשים נתקלים בהן ביום יום, החל משלב האבחון והתסמינים ועד לשלב הטיפול. אני תרמתי את חלקי בניסוח ובהוספת סיפורים המתארים את אופן ההתמודדות של האנשים עם הבעיות. זה החלק שלי. במתכוון, חילקנו את הסדרה לשני חלקים. החלק הראשון מתמקד בבעיות גוף, כגון: בעיות גב וצוואר, השמנה, תזונה נכונה וסכרת. והחלק שני מתמקד בבעיות נפש, כגון דיכאון, חרדות, כפייתיות, הפרעות אישיות ועוד. הסדרה כוללת המון ידע מקיף בכל אחד מן הנושאים המדוברים".

מה הניע אותך לכתוב ספר שכזה? אני פונה למרדכי רוט.

מרדכי לא מהסס לשנייה. "מטרת הספר ברורה וידועה", הוא עונה: "התחלתי את דרכי כמטפל בבעיות גב דרך טיפול מנואלי (עיסויים רפואיים) והתעמלות בריאותית ושיקומית. עם השנים התמקצעתי בנושא, והעמקתי את הידע שלי בתחומים שונים נוספים כגון השמנה ותזונה נכונה וטיפול בסכרת.

"ככל שהעמקתי בידע שלי, נתקלתי ביותר ויותר אנשים עם מגוון רב של בעיות, לצערי הרב. וככל שהתוודעתי להיקפים, הבנתי עד כמה חסר לאנשים ידע בסיסי ופשוט בבעיות שהם מתמודדים איתן לעיתים במשך שנים רבות. התחלתי לאסוף ידע ולהעביר אותו למטופלים שלי. שמחתי שאני יכול לעזור לעוד אדם שמתעורר בבוקר ויודע יותר טוב עם איזו בעיה הוא מתמודד ומה מקור הכאבים שהוא מרגיש.

"התחלתי לחפש ידע מרוכז בנושאים רפואיים בכדי להפנות אנשים שרוצים להעשיר את הידע שלהם, וגיליתי כי למעשה אין מאגרים כאלה! רוב החומר מפוזר ולא אחיד. זה הביא אותי להחלטה להקל על אנשים ולתמצת להם את כל הידע בנושאים חשובים אלו".

מרדכי, אתה מספר שהתחלת את דרכך כמטפל בתחום הגוף. כיצד הגעת להיות מטפל בתחום הנפש?

"ככל שצברתי יותר ניסיון בטיפול באנשים, הבנתי יותר ויותר כמה עמוק החיבור בין הגוף לנפש, כמה משפיעה הנפש על התנהלותו התקינה של הגוף, וההפך. התחלתי להמליץ לאנשים על אורח חיים בריא ורגוע יותר, גם אם התלוננו רק על כאבי גב. כאשר הם התייחסו כך אל הדברים, הם החלו לראות תוצאות.

"כאשר הבנתי את הקשר העמוק בין הגוף והנפש, החלטתי להתמקצע בנושא. התמחיתי כמטפל בשיטת NLP ו-CBT - דמיון מודרך, ושיטות נוספות המסייעות לרפואת הגוף והנפש. אומנם אינני פסיכולוג ולא פסיכיאטר, אבל אני רואה בפירוש את השפעת הטיפול על האדם. ראיתי בעיניי אנשים שסובלים מחרדות, שזה דבר שניתן לטיפול, ולאחר שבנינו יחד תוכנית טיפולית ועבדנו אחד על אחד על הסיבות לקשיים, הבעיות החלו להיפתר.

"יתר על כן, האדם מקבל ידע והכוונה שיאפשרו לו להתמודד לבדו אם וכאשר תופענה אצלו החרדות. הוא פחות מופתע, פחות מבוהל. הוא יודע כיצד להתמודד עם החרדות וכיצד להרגיע את עצמו. החרדות כבר לא משבשות לו את מהלך החיים התקין. ראיתי כיצד נערים ואנשים המדוכאים מכל מיני סיבות ולא מצליחים להוציא את עצמם מהדיכאון, מטופלים וחוזר לאט לאט לתלם. מאנשים שלא יוצא כלל מהבית ולא רוצה להראות את עצמם בחברת אנשים, הם מוצאים עצמם חוזרים להיות אנשים פעילים ושמחים.

"אני יכול להגיד שבקבוצות התעמלות שאני מפעיל אני עושה הרפיה בסוף השיעור, ושמעתי מאנשים כמה זה עוזר להם ומשנה להם את הלך החשיבה. אפילו משהו קטן כמו הרפיה"...

"להכניס לנפש של כל אחד"

חיים, איך אתה נכנס לכל העניין הזה?

"כאדם שמטפל לא מעט שנים בתחום החינוך וכמנהל 'המרכז לילד והמשפחה' בבני ברק, אני וצוות המרכז מעניקים סיוע עזרה וטיפול לאנשים במצוקה. גילינו שככל שאדם יודע על בעיותיו הטיפול יותר יעיל, כי אתם משדרים על אותו גל. כמעט בכל ההקדמות של ספריי אני מצהיר כי סיפוריי מיועדים להשפיע. להשפיע על בני אדם לראות אחרת את הדברים, להתמודד אחרת וממילא לשפר את איכות חייהם. ועדיין, אני בא ממקום של התחברות לנפש, גיוס הרגשות ורצון של הקורא לקרא ומבלי משים להיות מושפע, ומעולם לא היה לי את המידע הדרוש להבין את הדברים באופן טכני ומקצועי.

"מה שמרדכי רוט עשה הוא דבר מהפכני וגאוני. הוא למעשה אסף בשביל כולנו את כל המידע הקיים על מחלות גוף ונפש ותמצת אותו בצורה השווה לכל נפש. מה שאני עשיתי כאן זה לסייע לו להכניס את כל המידע האדיר הזה לנפשו של כל אחד ואחד, לגרום לו לחוות את זה במוחש על ידי סיפורים וסגנון כתיבה.

"מטבע הדברים, חלקי רב יותר בחלק העוסק בנפש. אני יכול להעיד כי בשנים האחרונות חל שינוי עצום בגישה של הציבור החרדי לטיפול בבעיות נפש. היום רוב האנשים כבר הפנימו שלא כל בעיה בנפש סופה בכישלון בשידוכים... להפך, אם מטפלים בבעיה מתחילתה היא הופכת ליציבה או נעלמת ומאפשרת לאדם לחיות חיים תקינים ללא כל זכר לבעיה, ואם מטאטאים אותה היא לא נעלמת אלא צצה ובשלבים יותר קריטיים בחיים כמו לאחר הנישואין".

אז איך זה בעצם עבד? בא אליך מרדכי רוט, וכיצד זה התגלגל מכאן?

"הקשר שלי עם מרדכי החל לאחר נישואיו. הוא בא כדי ללמוד על הנפש ומשם המריא לדרך עצמאית. אם לא המרץ והאנרגיות שיש למרדכי בלי הגבלה, הספר לא היה יוצא לאור. זה פרויקט שלו שהיה לי את הזכות להיות חלק ממנו. קחו את חלק הגוף למשל, לא אני ולא מרדכי רופאים. למרדכי יש הבנה בתחום הגוף כחלק מההתמחות שלו, אך היה צורך בחקירה בלי גבולות ובהסברים מרופאים ואנשי מקצוע. היה צריך לשאול אינספור שאלות כדי לעמוד על דיוקם של דברים וכדי באמת לתת את החומר הטוב ביותר בצורה המתומצתת והנעימה ביותר לקורא. מדובר בנושאים רגישים והיה חשוב לשמור על רף גבוה של ידע ועריכה. מרדכי הוא אדם סקרן יסודי בעל ידע עצום. כוח הריכוז שלו הוא ברמה שאני כמעט לא מכיר. אני שולח אליו אנשים לקליניקה, והם תמיד חוזרים אלי בעיניים מאירות אני יודע שהוא עשה להם את ה'אוברול' הגופני והנפשי שהם זקוקים לו".

מרדכי: "מי שמדבר על מרץ... התרומה של חיים לסדרה הזו כמו גם לספר הקודם שהוצאנו יחד היא הרבה יותר מכפי שהוא מדווח. זה נכון שצברתי ידע ומומחיות בתחום הגוף והנפש, אבל היכולת של חיים לתרגם את זה לשפת ההמון, לתת לכל אחד ואחד להרגיש את הידע, היא יכולת נדירה שאיני מכיר כמותה, ואני חושב שכל אחד שקורא אותו יודע על מה אני מדבר. החיבור של שנינו הוכיח את עצמו בספר הקודם ולדעתי מוכיח את עצמו גם בספר זה. חיבור של שפע ידע ושיטות מול ניסוח עממי המתאים לכל נפש. לחיים יש רגישות מיוחדת להבהיר את הדברים, לכוון אל האדם הסביר. בנושא הנפשי במיוחד הוא הקפיד על כל אות ותג. נפש האדם, נזר הבריאה. היה צורך בדיוק עד לדברים הקטנים ביותר ברגישות בכדי להנגיש לקורא את החומר".

ראיתי שהספר מציע גם שיטת טיפל עצמית. אתה בעצם מציע לאנשים דרך לטפל בעצמם בבית?

מרדכי: "אכן כן. זו אחת המטרות העיקריות של הספר, לתת לאנשים כלים לטפל בעצמם. כמובן ששמו של הספר לא סתם נקרא 'לפני' שהולכים לרופא. ביקור אצל רופא הוא בוודאי חובה על כל אדם שמרגיש שלא בטוב. אבל קחו לדוגמא אדם שסובל מהשמנת יתר. הרופא הבהיר לו בצורה הטובה ביותר

אני מעיד אישית על המון מקרים ששלחתי למרדכי רוט, אנשים שהתמודדו במצבים של חרדות, דיכאונות והתנהגות כפייתית, ומרדכי הצליח לעשות את הבלתי יאמן, מה שלא הצליחו מטפלים אחרים ששלחתי אליהם. למרדכי יש יכולת אבחנה ייחודית לאבחן ולטפל בצורה מיוחדת ונפלאה, ויש לו מסירות נפש ועוצמה שכמעט איני מכיר. ומי שיודע כמה חשוב אישיותו של המטפל בטיפול, מבין על מה אני מדבר

נפש בריאה בגוף בריא

שעליו לרזות, הרופא שטח בפניו כמה אפשרויות ועכשיו עליו להחליט בעצם מה הכי טוב לו. וכיצד? הספר בעצם נותן את כל הסיבות לבעיה. כיצד היא נוצרת, מה ההשלכות שלה על גוף האדם, וכן, הספר בהחלט מציע דרכי טיפול בבעיה. כמובן שהספר גם מסביר את הניתוחים ומה היתרונות והחסרונות שלהם, אך אדם שלא בחר בניתוח או אפילו אדם שבחר בניתוח, יוכל להשתמש בעצות שבספר לאחר הניתוח עד שיגיע למשקל תקין. למעשה, גם בהמלצות החמות שכתבו רופאים על הספר הם הדגישו את נושא הטיפול העצמי. לכן, אדם שסובל מחרדות יוכל לקרוא את הספר ולהכין לעצמו דרך טיפולית בביתו. הסדרה כוללת שאלונים וטבלאות לזיהוי הבעיה ודרכי טיפול, ממש אחת לאחת".

אני רוצה להבין. אתה בעצם אומר שמי שיקרא את הספר יידע לטפל בעצמו במקרה והוא סובל מבעיות שלהן מוקדש הספר?

"אמת ויציב. אני, כמטפל בתחום הנפש רואה ויודע שחלק נכבד בטיפול מול מטופל הוא החלק שבו המטופל צריך לעבוד על עצמו עם עצמו. וכשמגיע אדם ואומר: יש לי בעיה, אני רוצה לטפל בעצמי, עם מספיק כח רצון והכוונה מהספר אין סיבה שאותו אדם לא יצליח לטפל בבעיה שממנה הוא סובל ולחיות חיים טובים יותר".

ולדר: "אני מעיד אישית על המון מקרים ששלחתי למרדכי רוט, אנשים שהתמודדו במצבים של חרדות, דיכאונות והתנהגות כפייתית, ומרדכי הצליח לעשות את הבלתי יאמן, מה שלא הצליחו מטפלים אחרים ששלחתי אליהם. למרדכי יש יכולת אבחנה ייחודית לאבחן ולטפל בצורה מיוחדת ונפלאה, ויש לו מסירות נפש ועוצמה שכמעט איני מכיר. ומי שיודע כמה חשוב אישיותו של המטפל בטיפול, מבין על מה אני מדבר".

וכאן מספר ולדר סיפור מהחיים: "נתקלתי פעם בבחור שבא לטיפול במרכז לילד ולמשפחה. אמו הבינה שמשהו מציק מאוד לבחור שלה, אך בניסיונות התשאול שלי מול אותו בחור, ננעל הבחור ולא הסכים בשום אופן לשתף אותי במה שעובר עליו. ניסינו פסיכולוג שעובד איתי, ללא הצלחה, והחלטתי שלא משנה, שחררתי את הבחור ונתתי לו שאלון למלא כשירגיש בנח. לאחר חודש וחצי קיבלתי בין הדואר שמתקבל אצלי במשרד, מעטפה עם שאלון שמילא אותו בחור בתוספת פתק 'חיים היקר, אני יודע שמשהו לא בסדר בהלך החשיבה שלי. אני מרגיש לא טוב עם עצמי, אבל להודות שמשהו אצלי לא מתפקד כנדרש? זה נשמע לי מופרך. עד שיום אחד שמעתי שמועס (שיחת מוסר) בישיבה והמשגיח דיבר על כך שכל אדם חייב שתהיה לי מראה פנימית אחת כזאת שהוא יוכל לעמוד מולה ולדעת מי ומה הוא בדיוק. והבנתי שהמראה שלי היתה מכוסה עד עכשיו. אני מגיש לך את השאלון הנ"ל, אני לא מוכן עדיין להגיע לטיפול אבל תאבחן אותי ותן לי דרך לעבודה עצמית. אני אעשה כל מאמץ לעמוד מול המראה הפנימית שלי ולטפל בעצמי כדי שארגיש טוב יותר'. אבחנתי את אותו בחור עם חרדות די קלות, קראתי לו לפגישה אחת שבה הסברתי לו על דרך הטיפול ונתתי לו דרך מפורטת כפי שמופיע בספר זה. לאחר כשלושה חודשים קיבלתי מעטפה שבה פתק 'המראה שלי נקייה ומחייכת'. אני מניח שאותו בחור הצליח לעזור לעצמו עם הכוונה והסבר על שיטת טיפול, דבר שמרדכי עושה כבר לא מעט זמן בהצלחה והספר יהפוך את דרכי הטיפול לנגישות גם למי עדיין לא מוכן להגיע לטיפול מול מטפל".

"רציתי להקל גם על מי שלא יכול לגשת למטפל"

וכיצד עוזר הטיפול בתחום הגוף? האם גם בכאבי גב יש דרך לטפל בצורה הזו?

מרדכי רוט, שכאבי גב הם התחום בו הוא התחיל את דרכו כמטפל ותחום קרוב לליבו ממש, מתחיל להסביר: "צברתי לא מעט שנות ניסיון בתחום כאבי הגב והצוואר. ככל שהתמקצעתי הבנתי יותר ויותר כמה חשוב להפיץ את הבשורה שהיא: כאבי גב אפשר לפתור, ואם לא לפתור אז בוודאי שאפשר להקל. רציתי שיהיו עוד אנשים שיוכלו לטפל כמוני ולעזור לאנשים. התחלתי ללמד קבוצות ולהכשיר אנשים כמטפלים בעיסוי רפואי. ב"ה, עברו דרך הקליניקה שלי כמה קבוצות וכולם יצאו מקצועיים לעבוד בתחום. אבל זה לא הספיק לי. רציתי גם להקל על מי שלא יכול לגשת למטפל או שצריך תירגול קבוע לבעיות גב וצוואר. ולכן הקדשתי בספר פרק שלם שעוסק בבעיות אלו.

הפרק מתחיל במבנה השלד והשריר, כיצד פועל כל דבר, וממשיך לסוגי הבעיות ואבחונים, ולסיכום אני נותן את דרכי הטיפול בבעיות שונות. הספר מלווה בתמונות ובאיורים ברורים שצולמו על אנשים אמיתיים בכדי להדגיש כיצד בדיוק יש לפעול בכל מקרה ומקרה. ולפעמים, תרגיל פשוט יחסית שעושים כל יום במינון נכון יכול לשנות את הכל".

אני מתבונן על חלקו האחורי של הספר שבו רשום כי ולדר הוסיף מעצמו לספר, ושואל את ולדר - בעצם במה מדובר?

ולדר: "מאחר ואני מטפל בעצמי, רציתי להוסיף מהידע שלי לספר, ותרמתי בכך שהוספתי סיפורים מעניינים שידגישו לקורא את המקרה בצורה הכי קרובה למציאות שהוא מכיר מעצמו או מסביבתו".

רוט נכנס לדבריו בהתלהבות: "חיים מספר על כך בפשטות, אבל העוצמה של כל סיפור היא חלק מהטיפול עצמו. כאשר אדם מבין יותר את העובדות ומשליך אותן על החיים עצמם, הטיפול נעשה יותר קל ופשוט. כמובן שחיים הוסיף הרבה מהידע שהוא צבר כמטפל בעצמו. בהקדמות שחיים כתב לפני כל פרק, הקורא נחשף לידע עצום שנכתב בצורה מתומצתת ונעימה לקריאה. אני חייב לציין שחיים עמד לצידי בכל שלב משלבי ההכנה של הספר, החל מפיתוח הרעיון, בחירת התמונות והעיצוב, עזרה עם התוכן, וכמובן עד לשלב שבו הספרים עומדים מוכנים למכירה בחנות. חיים בשבילי הוא דמות להערכה, אבל הוא הרבה יותר מזה. הוא חבר טוב שנותן יד לרעיונות שלי ועוזר לי להגשים את החלומות שלי תוך כדי שאני ממלא בסיפוק את המטרה החשובה ביותר של הספרים שלי, שהיא בעצם לעזור לאנשים לחיות חיים טובים יותר".

מרדכי, אתה רוצה אולי לשתף אותנו במקרה ששינה אותך

מהקליניקה שלך?

רוט מהרהר לרגע, ומתחיל לספר על אדם מבוגר בשנות השישים המאוחרות לחייו שסובל לא מעט שנים ממחלת הסוכרת. "אותו אדם לא ממש רצה לטפל בבעיית הסוכרת שממנה סבל. היה נשמע לו קשה מידי לשנות את כל אורך חייו בגלל שנפל בחלקו להיות חולה בסוכרת. לא עליכם, הגיע אותו אדם למצב שכרתו לו את הרגל". רוט מספר שהוא הכיר את אותו אדם במחלקה השיקומית בתל השומר לאחר ניתוח כריתה. "היה צורך לתרגל את אותו אדם, להפעיל את השרירים שלו מחדש בכדי שכאשר יתאימו לו פרוטזה הוא יוכל להשתמש בה ולהיות פעיל עד כמה שניתן. בנו של אותו אדם הכיר אותי וקרא לי לטפל באביו. התחלנו בטיפול פיזי, כשתוך כדי אני משלב טיפול בתחום הנפש. היה לי חשוב שהאדם היקר הזה שיכול לחיות עוד ארבעים שנה לפחות יוכל לחיות גם באיכות חיים טובה ולא יהיה תלוי בסביבתו.

"לאט לאט אותו אדם הכיר בעובדה שהוא אכן חולה סוכרת, אבל

ז ה ל א
סוף העולם ב כ ל ל .
אפשר לחיות עם זה לאורך ימים

ושנים. כאשר זה הופנם, הכל פתאום היה נראה אחרת וכבר יכולתי לדבר איתו על תזונה נכונה, על תוספי תזונה, ועל התעמלות יומיומית שתגרום לו להרגיש אחרת לגמרי. לגיד לך שהרגל שלו חזרה? לא. זה כבר לא יכול לקרות. אבל אם תראה את אותו אדם ברחוב לא תאמין בכלל שיש לו פרוטזה במקום רגל. הוא למד לתפעל את הגוף שלו יחד עם התותבת. ומאחר והוא גם שומר על אורח חיים בריא, הוא נראה יותר חיוני ויותר חי. כשאני רואה אנשים כאלה חצי שנה אחרי שפגשתי אותם, אני מחייך לעצמי בשמחה ויודע שאני באמת עושה משהו טוב לעולם הזה".

וואו. זה באמת מרגש מאוד. זה ודאי משמח עבורך שאתה יכול להיות חלק מזה.

רוט וולדר עונים שניהם יחד, שהחלק הכי טוב בלהיות מטפל זה באמת הסיפוק אחרי שהצלחת לעזור למישהו ולתת לו כלים לחיים בריאים וקלים יותר.

הסכמות מגדולי הרופאים

עבדתם קשה, הגעתם לתוצאה מסוימת, אך מי בעצם מאשר לכם שהחומר שיש לכם ביד הוא אכן טוב?

רוט עונה מיד: "בספר כמו זה, יש חשיבות להסכמות. כמו שניתן לראות, הספר קיבל הסכמות מכמה רופאים בתחום הגוף ומכמה מומחים בתחום הנפש. הספר ניתן לכל אחד מהם לקריאה ולעיון. לאחר שהם עיינו בחומר הם נתנו הסכמות בשמחה... כל אחד המליץ על תחומו הוא. קחו למשל את ד"ר לארי ג'אנסטיל, הוא מנהל מרכז לאנשים שסובלים מתסמונת פראדרבילים במבשרת ציון. האדם הזה מוכר בעשייה שלו בתחום הנפש, בפיתוח של התחום ובהנגשתו לציבור. ראיתי לאחר שקרא את הספר שהיה לו חשוב להדגיש לי כמה הוא שמח שכזה ספר מלא בידע ותהליכים אישיים יוצא לאור. כמה הוא שמח שחומר כ"כ חשוב הפך לנגיש לכלל הציבור.

"גם ד"ר ירון בר דיין שהוא פרופסור מומחה כבר לא מעט שנים, אמר לי פעם אחרי פעם שהספר הוא פשוט בשורה לציבור. זה יכול לשנות לאנשים את כל הגישה בנושאים שבהם מתמקד הספר. אנשים יידעו למה בדיוק הם ניגשים ומהן דרכי הטיפול. אין דרך יותר טובה לטפל בבעיה כמו להכיר אותה טוב ולדעת כיצד אפשר למגר אותה או לכל הפחות לחיות עם הבעיה בשלום. כמובן שהיה לי חשוב להביא גם הסכמות מרבנים שקראו את החומר ונתנו את הסכמתם התורנית להוצאת הספר".

כמה מילים לסיכום?

ולדר מתחיל ראשון. "הפרויקט הזה יקר לליבי. אני שמח שלאחר עבודה מאוד קשה ומאומצת הגענו לתוצאות טובות שכאלה. אני מתפלל בכל ליבי שהספר יצליח לעשות טוב לאנשים, הן בתחום הגוף והן בתחום הנפש. הספר נמכר בשני חלקים בכדי להקל את הקריאה ולהפוך אותה לנעימה יותר.

ורוט ממשיך: "אני חושב שכל אדם באשר הוא יוכל להחכים ולקחת מהספר דברים לחיים שלו או לסביבתו. הוצאתי את הספר מתוך אמונה תמימה שהספר יכול לתת לאנשים כלים לחיים טובים ומאושרים יותר, גם אם הם סובלים מבעיה כזו או אחרת".

■

הסוכן דאנדי

הוא היה אחד מאנשי המוסד האגדיים, אך מעטה מסתורין אפף דרך קבע את פעולותיו ■ הוא תיעב את כלי התקשורת, אך פעם אחת התייצב מול המצלמות: כאשר הופצה שמועה כי הוא נהרג בפלישת ארה"ב לפנמה בתקופה בה שימש כיועץ ביטחוני לרודן פנמה ■ מאז, עברו שנים רבות, אך דמותו של מייק הררי חקוקה בדברי ימיו של 'המוסד' שנחשב לאחר מבכיריו ■ שנתיים לאחר פטירתו, נחשף סיפורו של האיש שבגיל 13 נלחם לצד אחיו על אדמות הארץ, בגיל 19 בנה אוניות מעפילים, ובגיל 21 הפך לסוכן מוסד מן המניין ■ האיש שלא הרים ידיים

| ברוך ברגמן |

הסוכן האגדי

בסלון ביתו של איש המוסד האגדי מייק הררי היה מוצג לראווה עד למותו אקדח ברטה עם משתיק קול, מקובע במסגרת עם הקדשה. זה שי הפרידה אותו קיבל כשפרש מתפקידו כראש "קיסריה", אגף המבצעים של המוסד. האקדח הזה הוא פיסת היסטוריה אמיתית: ממנו נורה הכדור ששימש לחיסולו של הטרוריסט ואאל זועייתר באוקטובר 1972. זו הייתה ההתנקשות הראשונה בסדרה שאנשיו של מייק הררי החלו להוציא לפועל, בתגובה לרצח הספורטאים הישראלים באולימפיאדת מינכן.

○○○

חייו של הררי, היו רצופות דרמות. הוא נולד בשנת 1927 בשכונת נווה צדק בתל אביב. כבר בגיל 13 הוא החל את שירותו ב"הגנה", ושימש שליח שהעביר מסרים בין היחידות השונות. ב-1943 התגייס לפלמ"ח, לפלוגה ד' שהוצבה ברמת הכובש, השתתף בפעולות פריצת מחנה עתלית ובפיצוץ גשר שייח' חוסיין במהלך מבצע ליל הגשרים. במהלך שירותו, נתפס מספר פעמים בידי שלטונות המנדט הבריטי ונשלח למחנה המעצר בלטרון.

לאחר שחרורו, עבר קורס אלחוט, שובץ בפלי"ם, ובשנת 1946 נשלח למרסיי, ושם כגדעוני עסק בהכנת אוניות מעפילים. ביולי 1947 הוא הפליג כ'גדעוני' בספינת המעפילים 'שיבת ציון', ולאחר מכן היה הממונה על הגדעונים באיטליה.

עם קום המדינה, התגייס הררי לשירות הביטחון, וכיהן כאחראי על הביטחון בנמל התעופה לוד ובמשרד החוץ, והיה פעיל בארגון נתיב. ב-1954 גויס למוסד, הוצב באגף "צומת" (גיוס והפעלת סוכנים) ושירת בפריז ובאתיופיה. ב-1965 עבר לאגף "קיסריה", אגף המבצעים המיוחדים ושירת כסגנו של יוסף יריב. בשנת 1970 מונה למפקד האגף.

הררי הוא שהקים בתוך אגף קיסריה את יחידת כידון, המתמחה בחיסולים. כראש האגף, פיקד הררי על "מבצע זעם הק-ל" - מבצע חיסול חברי ארגון הטרור "ספטמבר השחור", שהיו אחראים במישרין או בעקיפין לטבח הספורטאים באולימפיאדת מינכן ב-1972. בין היתר עסקו הררי ואנשיו באיסוף המודיעין למבצע אביב נעורים ובסיוע ללוחמי צה"ל במבצע. נורווגיה הוציאה בשנת 1998 צו מעצר בינלאומי כנגד הררי בשל מעורבותו בפרשת לילהאמר, אך סגרה את התיק כעבור שנה בנימוק שבלתי אפשרי יהיה להשיג הרשעה במשפט.

לאחר הפרשה הגיש הררי את התפטרותו לראש המוסד, צבי זמיר, והלה סירב לקבלה. הררי נותר בתפקידו. "בהחלט לקחתי אחריות", הוא סיפר בראיון האחרון בחייו לרונן ברגמן. "גם אני וגם צביקה (זמיר, ראש המוסד) הגשנו לראשת הממשלה גולדה מאיר את התפטרותנו. היא לא הייתה מוכנה לשמוע על זה".

תחת פיקודו זכתה יחידת קיסריה בצל"ש מוועדת פרס ביטחון ישראל ב-1977. בהוראת ראש המוסד, יצחק חופי, פיקד הררי על חיסול עלי חסן סלאמה בלבנון בשנת 1979, במסגרת מבצע "זעם הק-ל". לאחר שהשלים את המשימה פרש מן המוסד. שימש כיועץ ביטחוני למנהיג פנמה, הגנרל מנואל נורייגה. לאחר הפלישה האמריקאית לפנמה ב-1989 שב הררי לישראל, והשתלב בעולם העסקים. באמצע העשור הראשון של המאה ה-21 לקח הררי חלק, לבקשתו של ראש המוסד מאיר דגן, במבצע מיוחד במסגרת הפעילות נגד תוכנית הגרעין האיראנית. על תפקידו זה העניק לו דגן צל"ש.

החיסול השגוי

הסיפור המרכזי בחייו, הוא ללא ספק החיסול השגוי בנורווגיה שבה הועמד לדין בעקבותיו, אך לא נכלא, כאשר במקביל כמה מאנשי המוסד ריצו עונשי מאסר. אנשי "קיסריה", יחידת המבצעים של המוסד רצחו, עקב טעות בזיהוי בעיירת הקיט הנורבגית, לילהאמר, את אחמד בושיקי, מלצר ממוצא מרוקני שהתגורר במקום. המטרה של המבצע, שנערך ביולי 1973, הייתה לחסל את עלי חסן סלאמה, איש מבצעים חשוב באש"ף ומי שנמנה עם מתכנני רצח 11 הספורטאים הישראליים באולימפיאדת מינכן, עשרה חודשים קודם לכן. במוסד לא ממש מתלהבים שמסמכים הנוגעים לפרשה ייראו אור, ועל דיוני הממשלה בנושא המבצע הכושל בלילהאמר חל חיסיון לעוד עשר שנים.

מוסף השבת של עיתון 'מעריב' חשף לא מזמן מסמכים חסויים מארכיון המדינה בנורבגיה. מדובר בדו"חות שחיברו חוקרי המשטרה הפלילית על חקירתם של אנשי המוסד שנתפסו בפעולה הכושלת. הם התפרסמו אז לראשונה. חלק מאנשי המוסד שיתפו פעולה עם החוקרים הנורבגים וסיפרו הכל ואף יותר. אחרים גזרו על עצמם שתיקה.

"האחריות כמפקד היא כולה שלי", אמר ראש המוסד לשעבר צבי זמיר בהתייחסות ראשונה ונדירה ב'מעריב'. "הקוד ההיררכי והפיקודי במוסד הוא כזה שראש הארגון נושא באחריות לטוב ולרע. היה זעזוע במוסד. אין ספק כי המודיעין שלנו לא היה טוב. המקור לא היה אמין. אך זו חוכמה בדיעבד. עד אז הוא סיפק לנו מידע טוב על הנעשה בלבנון". זמיר מיאן לחשוף את שמו של המקור. אפשר להעריך כי מדובר בסוכן שפעל בקרב אש"ף בלבנון.

החיסול השגוי בנורווגיה עורר פולמוס רחב אודות מידת יעילותם של החיסולים שלראשונה הוטלו על בכיר בקהיליית המודיעין הישראלית, מייק הררי. המחדל בנורווגיה לא הפסיק את השימוש בהתנקשויות אלא רק האט את הקצב. הכישלון הציב שאלות נוקבות: האם כדאי בכלל לחסל? ואם כן את מי? אף שלא ניתנו תשובות חד משמעיות, הרי במעין הבנה בשתיקה גובשה הגישה שלפיה אפשר להתנקש בנסיבות מסוימות, אבל השימוש בנשק ההתנקשות חייב להיות זהיר, מושכל ונדיר

"המטרה לא הייתה נקמה"

זמיר הודה כי הסיבה העיקרית לכישלון הייתה חטא היוהרה. לאחר רצח הספורטאים, יצא המוסד, על פי אישור של ראש הממשלה גולדה מאיר, למתקפה נגד אנשי אש"ף באירופה. בניגוד לרושם שנוצר במאות מאמרים וספרים, "המטרה לא הייתה נקמה", הוא מדגיש, "אלא לשבש את תשתיות הארגון באירופה, לגרום להם להיכנס למגננה, לדאוג לביטחונם האישי וכך יהיה להם פחות זמן לחשוב על פגיעה בנו". זמיר אומר עוד כי מדובר היה בשורה של מבצעים, שלכל אחד מהם היה שם צופן אחר, ולכן גם השם שעיתונאים וסופרים העניקו לפעולה - "זעם האל" או "אצבע אלוהים" - ושהתקבע מאז, הוא פרי דמיונם.

עד לילהאמר רשם המוסד בעיקר הצלחות במבצעי החיסול אליהם יצא. לפחות ששה נציגי אש"ף או סייענים שלו ברומא, פריז, אתונה וניקוסיה, חוסלו. "אנשי מפתח נעלמו. כמה נהרגו", אמר זמיר, "אך אנו לקינו בעודף ביטחון עצמי. היינו happy trigger" - אצבע קלה על ההדק".

גם התנהגותו של בושיקי חידדה את הביטחון של אנשי המוסד בזהות המטרה. "הוא התנהג באופן שנראה לאנשינו שעקבו אחריו חשוד. הוא הרבה בנסיעות, שגם היום קשה להבין מה הייתה מטרתן. אולי הוא סחר בסמים", הוסיף זמיר, שהגיע למדינות סקנדינביה כדי לעקוב מקרוב אחר הפעולה. על אדמת נורבגיה נמצאו כבר אנשי המבצעים של המוסד - "הלוחמים", שהכינו את הפעולה ובראש מפקדם, ראש קיסריה מייק הררי, שנשא זהות בדויה של צרפתי בשם אדוארד סטניסלס לסקר. "מייק היה איש מבצעים מצוין", מדגיש זמיר. "שירתנו יחד בפלוגה ג' של הפלמ"ח לפני מלחמת השחרור. כשהגעתי למוסד ב-1968 הוא היה החונך שלי ולימד אותי את תורת המבצעים".

כנהוג מאז ועד היום במבצעי המוסד, זמיר, אז ראש הארגון, התכוונן להגיע גם הוא לזירה בנורבגיה. הוא עלה למטוס, ככל הנראה בשטוקהולם בירת שבדיה "אך בגלל תקלה במטוס הטיסה לא המריאה ונתקעתי בעיר שבה הייתי". אחד מאנשי המוסד בנורבגיה חלה וחזר עוד לפני ביצוע הפעולה. בדרכו חזרה הוא נועד עם זמיר המקורקע. "הוא סיפר לי שהכל מתקדם לפי התכנית".

הפולמוס: חיסולים לא יעילים

החיסול השגוי בנורווגיה עורר פולמוס רחב אודות מידת יעילותם של החיסולים שלראשונה הוטלו על בכיר בקהיליית המודיעין הישראלית, מייק הררי. המחדל בנורווגיה לא הפסיק את השימוש בהתנקשויות אלא רק האט את הקצב. הכישלון הציב שאלות נוקבות: האם כדאי בכלל לחסל? ואם כן את מי? אף שלא ניתנו תשובות חד משמעיות, הרי במעין הבנה בשתיקה גובשה הגישה שלפיה אפשר להתנקש בנסיבות מסוימות, אבל השימוש בנשק ההתנקשות חייב להיות זהיר, מושכל ונדיר: רצוי להתנקש אך ורק במנהיגים בכירים של ארגוני טרור, אלה שנחשבים לאנשי מבצעים שמותם יפגע קשות ביכולת המבצעית של הארגון, וכאשר זה נעשה, רצוי לא לקחת אחריות על ההתנקשויות כדי שישראל לא תצטייר כמדינה שמשתמשת בשיטות טרור וכדי שלא יינזקו יחסיה עם מדינות אחרות, כמו שקרה עם נורווגיה ועם ירדן לאחר הניסיון הכושל לחסל את איש החמאס חאלד משעל ב-'97.

ועדת המשנה למודיעין ושירותי הביטחון של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת חקרה את ניסיון ההתנקשות במשעל, ובמארס 98' פירסמה הודעה חסרת תקדים שבה נאמר בין השאר כי "במשך שנים ארוכות לא גיבשו ממשלות ישראל מדיניות למלחמה בארגוני הטרור, המושתתת על חשיבה

המטרה של המבצע, שנערך ביולי 1973, הייתה לחסל את עלי חסן סלאמה, איש מבצעים חשוב באש"ף ומי שנמנה עם מתכנני רצח 11 הספורטאים הישראליים באולימפיאדת מינכן, עשרה חודשים קודם לכן. במוסד לא ממש מתלהבים שמסמכים הנוגעים לפרשה ייראו אור, ועל דיוני הממשלה בנושא המבצע הכושל בלילהאמר חל חיסיון לעוד עשר שנים

יסודית ועל קו הגיוני רציף ועקבי", וכי "בהעדר משנה סדורה לפעילות נגד הטרור, קיבל מרכיב התגובה לפיגועים משקל רב ומזיק".

מרכיב התגובה אכן היה הבסיס למאמצים לחסל, בין השאר באמצעות מעטפות מורעלות, את וודיע חדאד שהיה אחראי לכמה ממבצעי הטרור הראוותנים של שנות ה-70, כולל חטיפת מטוס אייר פראנס לאנטבה; גם מבצע "אביב נעורים" באפריל 73', שבו חוסלו בביירות שלושה מפקדים בכירים של הפתח. הנחה נוספת דיברה על כך שאפשר ואולי אף רצוי, להתנקש במנהיגים של ארגונים קטנים שלמעשה הם "ארגון של אדם אחד". לגישה זו יש הצלחה אחת וכישלון אחד. זוהר מוחסיין מנהיגו של ארגון "אל-סעיקה" הפרו-סורי מת בנסיבות מסתוריות בריוויירה הצרפתית ב-1979 ומותו הביא מכת מוות על ארגונו. לא כך במקרה של פתחי שקאקי. באוקטובר 1996 הוחלט על חיסולו של מנהיג הג'יהאד האיסלאמי, בהנחה שהדבר ישים קץ ליכולתו של הארגון הקטן שלו, בין היתר משום שמי שעתיד היה להחליפו, עבדאללה רמדאן שלח, נחשב בלתי יעיל וחסר כישורי הנהגה. ההנחה התבדתה. שלח התגלה כבעל יכולת והג'יהאד האיסלאמי בעזה הפיק כמה מפיגועי ההתאבדות הקשים בשנים האחרונות.

פיגועים נגד השגרירות

השיקול המרכזי, שתמיד הובא בחשבון בדיונים בין הדרג המודיעיני והביטחוני לדרג מדיני, הוא של יחסי עלות-תועלת. אם התנקשות תביא לתגובות נגד קשות מצד ארגון הטרור, הרי ששכר החיסול ייצא בהפסדו. כנראה שהשיקול הזה נשכח כשחוסל מזכ"ל החיזבאללה עבאס מוסאווי בדרום לבנון ב-1992, או שההערכה שהניעה את האחראים היתה שגויה. תגובת החיזבאללה היתה קטלנית: שני פיגועים של מכוניות תופת בבואנוס איירס, נגד שגרירות ישראל ונגד בניין הקהילה היהודית, שבהם נהרגו יותר ממאה בני אדם ורבים נפצעו.

התלבטות אחרת שהעסיקה את המחליטים בישראל היתה סוגית מחליפו של המחוסל - האם היורש לא יהיה גרוע ומסוכן יותר. בדיעבד אין ספק שרבים בקהילת המודיעין סבורים שההחלטה לחסל ב-1988 את חליל אל-וואזיר, סגנו של ערפאת שכונה "אבו ג'יאהד", היתה שגויה. אבו ג'יאהד היה אחראי על ניהול האינתיפאדה הראשונה שהתחילה ביוזמה מקומית ספונטנית והתקווה, שהוכחה כתקוות שווא, היתה שמותו יביא לדעיכת ההתקוממות בשטחים. בדיעבד ברור לרבים כי מותו פער חלל עמוק בהנהגה הפלשתינית והותיר את ערפאת לבדו, ללא עצה של אסטרטג מוכשר ובעל שיקול דעת פרגמטי, וללא מחליף ראוי.

תמיד, גם בשיאן של מלחמות החיסול, היתה מעין הסכמה שבשתיקה שלא פוגעים במנהיגים הבכירים "הלאומיים". פה ושם אמנם היו חריגים, כמו התכנון הכושל של החזית העממית להתנקש בחיי דוד בן גוריון בעת ביקורו בסקנדינוויה בסוף שנות ה-60, או התכנון להרוג את יאסר ערפאת באמצעות ירי של צלף או בהפצצה מהאוויר בעת המלחמה בלבנון ב-1982. אבל ההבנה הזאת, כמו רבות אחרות התנפצה מול גל האלימות

הסוכן הראנדי

של האינתיפאדה השנייה שהתחילה באוקטובר 2000. החזית העממית הרגה את שר התיירות רחבעם זאבי והשב"כ גמל בחיסולו של אחד ממנהיגי החזית, אבו עלי מוסטפה.

הדבר הבולט ביותר בשנים האחרונות הוא שלמעשה נשכחו ונזנחו כל הנחות היסוד בדבר השימוש בהתנקשויות: מנשק של המפלט האחרון הפך החיסול לאופציה הזמינה ביותר ומשימוש מושכל וזהיר עברה המערכת לשימוש גורף וסיטוני. השינוי הזה פגע קשות בעוד יסוד פסיכולוגי במהותו: המסתורין שאפף מבצעי התנקשות קודמים והטיל מורא בעצם נדירותם ותחכומם, התפוגג ברגע שהחיסול נהפך למעשה שגרתי, שמעיד יותר מכל על הדרך הארוכה שצה"ל ומערכות הביטחון והמודיעין עשו מנועזות ויצירתיות לקיבעון מחשבתי.

מעצרו של רודן פנמה

מלבד האירוע בנורווגיה, מקרה נוסף שעיצב את אישיותו של מייק הררי, היה פרשה בה הסתבך שלא בכוונה תחילה, כך טען בכל הזדמנות. היה זה בשנות ה-80, עם סיום תפקידו במוסד. הררי התבקש להמשיך כאזרח את הקשרים החשאיים בין ישראל לבין שליט פנמה מנואל נורייגה במסגרתם שימש כיועץ בטחוני לרודן פנמה והיה אחד ממקורביו.

במהלך טווית הקשרים, הסתבך שלא בטובתו בעימות שבין ארה"ב ופנמה על רקע עבירות זכויות אדם ששליט פנמה היה מבצע במדינה. העימות עם ארה"ב, הביא לפלישה האמריקאית ולמאסרו של נורייגה. הררי נחלץ משם בעור שיניו, אך הרמיזות כאילו היה מעורב בעסקיו הלא כשרים של הרודן נותרו ככוויה על בשרו עד יומו האחרון. במהלך הפלישה עוד נפוצו שמועות על מותו של הררי, אך זה מיהר להכחישן כשהתייצב לראיון בערוץ הראשון, ראיון נדיר בהתחשב בתיעובו את כלי התקשורת.

עם זאת, עד היום, עשרות שנים לאחר מכן, לא נחשפו הפרטים המלאים על מידת מעורבותו בפרשה.

■

בענין הבכיה בראש השנה

האם ראוי יותר לבכות בתפלות ראש השנה, או יש להתפלל בשמחה?

שאלה: האם ראוי יותר לבכות בתפלות ראש השנה, או יש להתפלל בשמחה?

תשובה:

לדעת רבותינו המקובלים ראוי וצריך להתפלל תפילות ראש השנה מתוך בכי. אמנם יש אומרים שמכיון שיום ראש השנה הוא יום טוב, הרי הוא נחשב ליום שמחה ואין לבכות ביום טוב. ומכל מקום אם מחמת ההתלהבות וההתרגשות בתפלה בא לידי בכי, לכל הדעות אינו צריך לעצור עצמו מלבכות, ואדרבה תבוא עליו ברכה על כך, ושערי דמעה לא ננעלו. ולכל הדעות צריך להתפלל תפילות ראש השנה בנעימה קדושה, ומתוך כוונה רבה.

נימוקים ומקורות: רבים מרבותינו הראשונים ומרן השלחן ערוך (סימן תקצז) פסקו, שאוכלים ושותים ושמחים בראש השנה, ואין מתענים בראש השנה, ולמדו כן ממה שנאמר בנחמיה (פרק ח' פסוק ט'): "אל תתאבלו ואל תבכו וכו' כי קדוש היום לאדוננו, ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם, וילכו כל העם לאכול ולשתות ולעשות שמחה גדולה כי הבינו בדברים אשר הודיעו להם". ומכאן למד מרן זצוק"ל בשו"ת יחוה דעת חלק ב' (סימן סט), שאף בתפילות ראש השנה אין להביא עצמו לידי בכי, והביא שכן דעת הגר"א מוילנא, כמבואר בספר מעשה רב (סימן רז). ומה שכתב רבנו חיים ויטאל בספר שער הכוונות (דף צ' ע"א) שרבנו האר"י היה נוהג לבכות הרבה בתפילות ראש השנה, אף על פי שהוא יום טוב, והיה אומר כי מי שאין בכיה נופלת עליו בימים אלה, היא הוראה שאין נשמתו שלימה והגונה. כתב מרן זצוק"ל ליישב, דדוקא להביא עצמו לידי בכי אינו נכון, אבל המתעורר מעצמו לבכות בתפילותיו מחמת התלהבות דקדושה, לרוב דבקותו וכוונתו בתפילות הימים הנוראים, אין בזה שום איסור כלל, וכמו שכתב כיוצא בזה הט"ז אורח חיים (סימן רפח סק"ב). וכן כתב חילוק זה הגאון רבי יוסף זונדיל מסלאנט בכתביו (עמוד קיג). ועיין עוד בספר קהלת יצחק (דרוש לראש השנה, דף צב ע"ב), ובשו"ת זכר יהוסף משאוול (סימן קצב).

אולם לכאורה קשה על חילוקו זה של מרן זצוק"ל, ממה שכתב מרן החיד"א בברכי יוסף יורה דעה (בשיורי ברכה סימן שצד), בשם תשובת הרדב"ז, שמי שמת לו בן ולא בכה אפילו דמעה אחת, מדה רעה מורה על קושי הלב. מיהו יכול למנוע הבכיה מפני ראיית העין, כי הבכיה פוגמת הראות. וכתב מרן החיד"א ללמוד מזה, לאדם שהיה נוהג לבכות בתפלות ראש השנה ויום הכפורים, כמו שכתב רבנו האר"י שיש להתעורר בבכיה בימים הנוראים, והאיש הזה בא בימים וירא מפני ראות עיניו, ותמנ"ע היתה דמעתו, יפה עשה, כי כוונתו רצויה וכו'. ומבואר יוצא דדוקא כשירא מפני ראות עיניו רשאי להימנע מבכי, אבל בלאו הכי צריך לבכות בתפילות ראש השנה.

> **ובאמת שכאשר נותן האדם לנפשו להתעורר ולהבין שביום זה מלך במשפט יעמיד ארץ, ואנו יראים וחרדים מאימת הדין ביום זה שכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, ממילא חייבת להתעורר הבכיה מאליה מחמת הפחד והאימה, ומי שאינו בוכה מראה שאין אצלו מורא מלך, ואינו נותן אל לבו שהשם יתברך הוא המלך והוא המשפט ביום זה**

וכן כתב עוד מרן החיד"א בעבודת הקודש (מורה באצבע סימן ט' אות רנ) בזו הלשון: יתפלל ערבית של ראש השנה בבכיה ובכוונה גדולה מאד דואג ובוטח. ועיין בשדי חמד (מערכת ראש השנה סימן ב' אות כו) שהביא דברי מרן החיד"א בשיורי ברכה הנ"ל, והאריך לפלפל בדבריו. ומכל דבריו מוכח דסבירא ליה בפשיטות דבשאר בני אדם שפיר יש לעורר עצמו לידי בכי. וע"ש.

גם במטה אפרים (סימן תקפב סעיף כח) כתב: נוהגין לבכות ולהוריד דמעות בתפילת ראש השנה ויום הכפורים אף כשחל בשבת וכו'. וכן כתב בקיצור שלחן ערוך (סימן קכט סעיף ב'), שיתפלל בלב כפוף ובדמעות. ועיין בהגהות שערים מצויינים בהלכה על הקיצור שלחן ערוך שם.

ואם בדברי רבנו האר"י שהיה נוהג לבכות, עדיין אנו יכולים ליישב דברי מרן זצוק"ל ולומר שכוונתו באופן שהיתה דמעתו מצויה מאליה, הרי שבדברי מרן החיד"א והמטה אפרים והקיצור שלחן ערוך והשדי חמד שכתבו שיש להתפלל מתוך בכיה, אי אפשר לומר שכוונתם דוקא באדם שמתעורר לכך מעצמו, שבודאי אם כן היו מבארים הדבר.

ומה שמבואר בספר נחמיה שאין לבכות בראש השנה, יש לומר דהיינו שלא בשעת התפלה, אבל בתפלה שאני, דרחמנא לבא בעי, וכל שבוכה יותר הרי מכוין יותר בתפלתו, ותתקבל תפלתו יותר, ולב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה, ושערי דמעה לא ננעלו. וגם מה שכתב מרן זצוק"ל בשם הגר"א במעשה רב, המעיין בספר מעשה רב הנד"מ יראה נכוחה שנוסחאות שונות יש בדבר, כיעו"ש. וצ"ע עוד בזה. ועיין עוד בהגהות אלף המגן על המטה אפרים שם, ובכף החיים (סימן תקפב ס"ק ס').

ובאמת שכאשר נותן האדם לנפשו להתעורר ולהבין שביום זה מלך במשפט יעמיד ארץ, ואנו יראים וחרדים מאימת הדין ביום זה שכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, ממילא חייבת להתעורר הבכיה מאליה מחמת הפחד והאימה, ומי שאינו בוכה מראה שאין אצלו מורא מלך, ואינו נותן אל לבו שהשם יתברך הוא המלך והוא המשפט ביום זה, ולכן סובר האר"י שיש פגם בנשמה אם אינו בוכה. ואיך אפשר שלא לבכות?! תפילות ראש השנה הם אמצעי לקבלת עול מלכות שמים ותשובה, וכתוצאה מכך צריכה להתעורר בקרבנו חרדה ויראה המביאים לידי בכי.

נערך על פי כתביו ושיעוריו ע"י בנו, הרב עובדיה יוסף ● המדור טעון גניזה

תפריט עשיר ומגוון לראש השנה
מבית המסעדה היהודית
הזמינו עכשיו !

גפילטע פיש מקורי פוגש חריימה אותנטי , בקר נימוח מלווה בפלפל
ממולא עסיסי, כל המנות, כל הטעמים , לכם נשאר רק לבחור.

שנה טובה ומבורכת בכל הטעמים שבעולם!

אוכל יהודי אותנטי
הַמִּסְעָדָה הַיְּהוּדִית
מסעדה • אולם אירועים • קייטרינג • אוכל לשבת

בהשגחת
משה יהודא ליב לנדא
רב אב"ד דבני ברק

כתובתנו החדשה:

בני ברק
מתחם המסעדה היהודית החדש, רח' כינרת 4
מול מגדלי בסר 3, להזמנות: **03-5789999**

ירושלים
רח' ירמיהו 23 (מתחם "מפגש האש")
להזמנות: **02-5388888**

פתח תקווה
רח' העמל 50,
להזמנות: **03-5789988**

מוקד הציבור
חדש!
רוצים לשמוע אקטואליה עכשיו?
חדשות אנ"ש
שידור חי של רדיו קול חי
שידור חי של רדיו קול ברמה
יש לנו חדשות בשבילך
בפיקוח צמוד של ועדת בטיחות
מאושר
הכל במספר אחד
מוקד הציבור
03-619-4444
בשלוח שיחה רגילה
יותר עדכונים! יותר חשיפות!
יותר שידורים חיים! יותר דיווחים
מחצרות הרבנים!
קו הנייעס הגדול ביותר במחיר שיחת נייח בלבד!

הסרת משקפיים
עושים בבי"ח אסותא

מחיר קבוצתי מיוחד
לתקופת בין הזמנים

לבדיקת התאמה חינם:

03-7922031

אסותא
הסרת משקפיים בלייזר
אופטיק

הטיפול מיועד לגילאי 18-55 ואינו מתאים ל: • נשים בהריון • סובלים מקטרקט • סובלים ממחלות עיניים כרוניות כגון: קרטוקונוס וגלאוקומה

ילדי כל ישראל

קומיקס בהמשכים

תעלומה מספר 2

פלאפלגים

יעקב מכל יבלים

פרק ח'

כתב וצ"ר: אבימי

אוהבים קומיקס?

הצטרפו עכשיו למשפחת מנויי קומיקס עיתון ילדים איכותי לבית היהודי

ב-21.90₪ לחודש בלבד

ותיהנו מעיתון דו־שבועי מרתק עם מיטב הסופרים והציירים.

לפרטים: 052-7133296

054-8441706 | שניידמן, ש'

סודוקו

4			3	1		5		
	1					4	9	
					1			
3	4		5				7	
5		1	2	9			3	
	2		9					
8		9		6		3		
	7		8	4			6	

לשמ

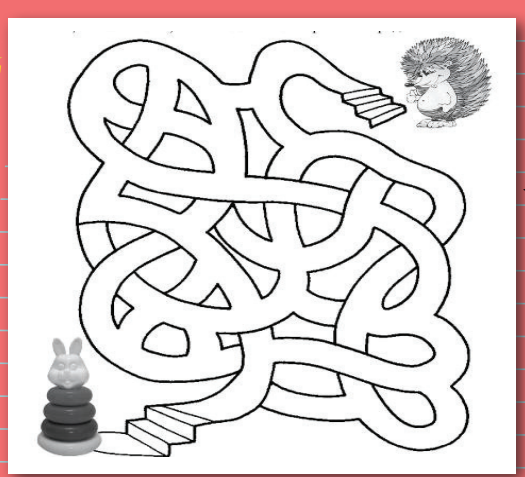

לומדים לצייר עם: דבורה בנדיקט

גדי קטן

טיפ

אל תחששו מביקורת!
ביקורת תפתח לכם דלתות חדשות, אנשים שיכולים להראות לכם דרך שונה להסתכל על הציור ולהראות לכם טעויות שלא שמתם לב אליהם.
ביקורת יכולה מאוד לעזור גם לצייר מנוסים יותר

1. נתחיל בציור הראש נחצה אותו עם קו עיניים
2. נצייר את הלסת העין והגבה
3. נצייר את האף שמתחבר עם הפה והשער
4. נסיים עם האף וההפה
5. נסיים לצייר את השער
6. נצייר את האוזניים והקולר
7. נוסיף את הפעמון
8. נצייר את פנים הפעמון
9. נעבור לגוף של הגדי
10. נתחיל בבסיס הרגליים
11. זה קצת מסובך -מקמו כל קו במקום הנכון
12. נסיים עם הרגליים וציור הפרסות
13. נעבור לציור הרקע- השלולית מחולקת ל2 צבעים וכך אפשר להבין טוב איך לצייר אותה
14. כעת לטיפות המים העשב ושערות על גוף הגדי
15. מחקו את הקווים הכתומים הם הקווים המיותרים בציור

חדש!

"אני רוצה חבר"
הספר שילמד כל ילד וילדה כיצד לרכוש חברים ולהתמודד נכון בחברה!

"רב מכר"

"לומדים לצייר עם:
דבורה בנדיקט"

"סידרת הספרים שתלמד כל אחד לצייר וגם לצבוע ! בשיטת שלבים קלה ומהנה בנוי ברמות קושי שונות המתאים לכל גיל" מלווה בטיפים כיצד לעשות שימוש בצבעי מים, אקריליק, פנדה כיצד לצייר דמויות, בעלי חיים ודוממים, כיצד ליצור שכבות צבע, איך להשתמש במכחול ועוד...

ניתן להשיג בחנות הספרים", "סטימצקי" צומת ספרים", "אור החיים", "יפה נוף", בחנויות המובחרות או בטל": 052-4033344
ניתן גם לרכוש את הספרים באתר: comics-iton.com

מה תרצה להיות כשתהיה גדול?

אם עדיין לא יצא לכם לשאול את ילדכם מה ירצה להיות כשיהיה גדול - אל תשאלו ●אני מציעה לכם זאת מניסיוני והאמינו לי, שאפילו בשביל הספק הקל שיקרה לכם מה שקרה לי - אל תשאלו! לא, אל תשאלו!

תבפעם הראשונה שזה קרה, היה ביום אחד בשעת ארוחת הבוקר.

הוא ישב ליד השולחן, מרכין את פניו כמעט עד לגובה של הדגנים שבצלחתו העמוקה.

"תגיד לי, מושיקו, מה תרצה להיות כשתהיה גדול?"

הוא הכניס עוד כף גדושה בדגנים לפיו הקטן, ורק כשסיים לבלוע הרים את ראשו והביט בעיניי.

"מה שאלת, אימא?"

"שאלתי מה תרצה להיות כשתהיה גדול".

מושיקו לא ענה. הוא חזר לצלחתו העמוקה, נטל עוד כף מלאה ובלע כמעט בלי ללעוס.

"מה קרה לך, אימא, איזו מין שאלה זו, אני כבר גדול, שכחת?"

כך אמר לי באופן ברור, אות אחר אות, ואחר כך גמר לאכול את כל מה שהיה בצלחת בכמה כפות בודדות.

"את רואה שאני כבר גדול?" - הוא קרא. "מי שלא גדול, לא יודע לאכול הכול הכול הכול - כך ציפי הגננת שלנו אומרת, וגם מי שגדול לא יודע בכלל להצליח לאכול, בלי שיישפך לו על הבגדים, וגם.. הוא גם לא יודע אף פעם לשפוך לבדו את הקורנפלקס לצלחת". (והוא נטל לידיו את הקופסא הקרטונית והחל לשפוך ללא אבחנה). בלי שיישפך לו בחוץ..."

(וכל מה שהיה בקרטון נשפך על השולחן, על הכסא, על הרצפה, רק לא בתוך הצלחת).

נזעקתי אל השולחן ועזרתי לו במהירות לאסוף הכול הכול חזרה לקופסת הקרטון.

בסופו של דבר אספתי לבדי, כי הקטנצ'יק טמן ראשו בידיו ואמר: "את רואה? את רואה? הכול בגלל שאמרת לי שאני קטן. אם אומרים ככה אז גם מתנהגים ככה" – שלף שיעור מוסר.

בפעם השנייה הוא שמע את השאלה הזו בגן.

ציפי הגננת שאלה את השאלה הזו את כל הילדים כל אחד באופן אישי לפי סדר הישיבה (כך סיפרה) אבל לעומת כל היתר, קיבל בני הגדול את השאלה בכעס רב.

"מה תרצה להיות כשתהיה גדול, מושיקו? - היא שאלה.

אני כבר גדול! - הוא רקע ברגליו בחוזקה.

"ודאי שאתה גדול, אבל מה תרצה להיות כשתהיה ממש גדול? מה???

"אני ממש ממש ממש גדול!

מרוב ממש ורקיעות רגליים, לא יכלה ציפי הגננת לסיים את הריכוז ומושיקו דווקא מקשיב בדרך כלל ומתנהג כשורה.

עד היום אני לא יודעת מה הוא רוצה להיות כשיהיה גדול, כי אני פוחדת לשאול את השאלה הזו, והוא כבר ילד בן שלושים....

פינת הייעוץ האישי

כל ילדון קטון שואף להיות גדול. הילד הקט רואה כל היום מול עיניו איך הגדולים מסתדרים.

* הם לא צריכים לבקש כל דבר מאחרים. "אימא, תורידי לי את הקופסא מלמעלה!" או: "רותי, תורידי לי את החולצה הצהובה מהמדף למעלה."
* הם יודעים דברים שונים, גם אם לא שואלים.
* המבוגרים מגיעים לכל מקום ונוגעים בחפצים קטנטנים ללא פחד ומורא, הם אומרים לאחרים מה לעשות ובטוחים שהם כל יודעים גם כשאינם יודעים.
* הגדולים הם גבוהים, חכמים ונבונים והם ממש כל יכולים. אז למה שלא ירצה הקטנטן להיות כאחד הגדולים?
* לפעמים מעז היצור הקטן להשלות את עצמו שהוא כבר גדול, והנה באים אנו, ההורים הגדולים, עם שאלותינו ומטיחים בפניו: "הי, אתה קטנצ'יק, מה תרצה להיות כשתהיה גדול? ומה תרצה לעשות כשתהיה גדול?"

אינך גדול עדיין. קטן הנך. ומה תרצה להיות כשסוף סוף תגדל? אה???

* לומר לילד קטן שהוא קטן הרי זו הטחה של גנאי. בואו נשמור על כבודו וניזהר בגדלותו.

לתגובות: saratikshoret@gmail.com

חברים טובים נהיה

ערב השנה החדשה אני מוסיפה תפילה לרשימת התפילות שלי, שהילדים שלי יזכו לחבר אחד טוב, חבר אמיתי לחיים ● החיים לימדו אותי שצריך להתפלל כדי לזכות בחברות אמיתית

היינו החברות הכי טובות בעולם, מושא לקנאה בעיני כל האחרות, אוהבות בלב ובנפש, וזה נגמר, פשוט נגמר. בגן חובה ציירנו לבבות זו לזו, שמרנו ממתקים האחת לרעותה, בבית הספר היסודי נרשמנו לאותו החוג, גם אם לא הייתי מוכשרת בציור, ולא זזנו זו מידה של זו, בתיכון טווינו חלומות נעורים, גילינו סודות, צחקנו הרבה, למדנו למבחנים, התארחנו זו אצל זו, והיה ברור שנמשיך הלאה באותו מסלול לימודים.

חלמנו שהעתיד יאפשר לנו לגור באותו הבניין, כי לא יכולנו לדמיין את החיים שלנו אחת ללא השנייה. הבטחנו זו לזו שזה יהיה התנאי שלנו מול החתן שלנו לפני שנתחתן.

השנים חלפו.

המציאות עשתה את שלה. לא רק שלא התגוררנו באותו הבניין, אלא נפוצנו לערים שונות, אבל שמרנו על קשר הדוק, שוחחנו בטלפון מדי פעם, והילדים שנולדו הפכו לנושא שיחה משותף.

עד שיום אחד היא הפתיעה אותי. אם זה לא היה מתרחש במציאות, הייתי בטוחה שמישהו המציא אותה.

"את יודעת שבעלי קיבל עבודה חדשה בעיר שלכם, ובקרוב אנחנו עוברים דירה. מצאתי דירה ממש לידך, בבניין סמוך", היא לחשה בהפתעה, ואני צרחתי בהתרגשות. החלום שלנו עומד להתגשם!

חיכיתי לבואה בקוצר רוח, וביום שהם עברו דירה הכנתי לה ארוחת צהריים מדהימה והזמנתי את ילדיה לבוא ולשחק בביתי, כדי שהיא תוכל להתארגן בנחת.

בשבת הראשונה אירחנו אותם מכל הלב.

חלום שהתגשם?

לא חלפו מספר שבועות, וגיליתי כי מדובר בחלום שהתנפץ. דווקא משום שהיינו חברות טובות וקרובות, ניסינו למצוא את האיזון. הצבנו את הגבולות הנכונים לתחום את שעות הביקור שלנו, של הילדים, ובכלל את המפגשים, כדי לשמור על פרטיות משפחתה של כל אחת.

פתאום גיליתי, כי כמעט אין צורך בזה. מהר מאוד גילינו שתינו, שהחברות היא טובה ונחמדה, אבל כנראה שתינו גדלנו וצמחנו בכיוונים שונים. מאז ימי הילדות העליזים כל אחת התפתחה באפיק אחר, ותחומי העניין המשותפים הצטמצמו. היה נהדר לקיים שיחות רק מדי פעם, כפי שעשינו בשנים האחרונות, כי בעצם, לא היה צריך יותר.

לא תאמינו, גרנו בניין ליד בניין, אך הביקורים פסקו והטלפונים התמעטו. היא הפכה כמעט ל'עוד שכנה', וכל אחת מאתנו שקעה בחייה שלה.

בסופו של דבר גם היא וגם אני העתקנו מסיבות שונות מקום מגורים, והקשר שלנו היום מסתכם בהחלפת איחולי שנה טובה.

נזכרתי בה השבוע, כששירה בתי המסיימת כיתה ח' ועובדת לתיכון החלה לבכות, שהחברות עם יעל חברתה הטובה ביותר עומדת להתמוסס.לא בגלל מריבה, חלילה, או פגיעה באמון, זה פשוט נגמר. יעל הולכת ללמוד בתיכון אחר...היום, כשהיא בתוך צער הפרדה, אי אפשר עדיין לדבר אתה באופן שכלתני. רק סיפרתי לה את הסיפור הזה ואמרתי לה, שבמהלך החיים אנחנו נתקלים בשלל חברויות. הרבה מהן באות והולכות, כי הן תלויות מקום, זמן ונסיבות החיים. רק האמתיים נשארים וצולחים את צוקי העתים.

אני יכולה להצביע על אינספור חברות טובות שלי שהן אוסף משנות גידול הילדים.

קחו למשל את רחל. פגשתי אותה כשרשמתי את הבן הבכור שלי למעון וחיפשתי מידע על המעון הטוב ביותר. התקשרתי לברר אצלה, והפכנו מהר מאוד לחברות טובות.

ואורנה היא חברה של אספות הורים ומסיבות הורים למיניהן. תמיד אנחנו מתיישבות זו לצד זו וביחד מדסקסות/ נהנות/ מצלמות/ דנות/ מעבירות ביקורת וזהו. אחרי המסיבה או האספה אנחנו אומרות שלום עד הפעם הבאה. וככה זה שנים, חברה של מסיבות.

וישנה אורלי. נפגשנו בספסל של הפארק הציבורי, וביחד אנחנו מגדלות ילדים לאורך שנים, אנחנו חברות טובות מאוד, וגם הבעלים והילדים הפכו לחברים טובים. נצא לפיקניק ביחד בחופש הגדול, והיא גם כתף טובה לקיטורים...

יש חברות של גן,ויש חברות של בית ספר,ויש חברויות שנולדו בגלל הילדים.ויש חברויות שמסתיימות בגלל הילדים וזה בסדר, כנראה כך זה צריך להיות, ואני לא צריכה לתת לקמט הזה בלב להתקמט עוד יותר, כי סופן של חברויות רבות הוא להסתיים, כי הם נולדו מצורך ומקווים משותפים, וכשהצורך ההדדי והקווים המשותפים דוהים ואינם עוד, מטבע הדברים שנגיד שלום אחת לשנייה.

כדאי שנזכור, שבלי החברויות האלה קשה לצלוח את הלילות הקשים של התינוק, צריך את החברה שתבין אותך, שתגיד לך שגם אצלה הקטן היה ער כל הלילה ותיתן לך טיפ איך להתמודד, וצריך את החברה הזאת שתשב על ידך במסיבות הסיום, וצריך גם את החברה שתצא אתך לכוס קפה עדיין אני מתפללת, שהילדים שלי יזכו כל אחד לפחות לחבר אמת טוב אחד, חבר/ה שהחברות אתו/ה לא תלויה במצבים או בילדים (ואני זכיתי ויש לי חברה כזאת... תודה לך, חברת אמת!).

אלא חברות כזאת שאין סיכוי לשבור אותה.

וחברה כזאת, שגם אם היא באה להתגורר לידך, החברות לא נשברת מכל סיבה שהיא, אלא אדרבא, מתעצמת!

המלצת השבוע

רוצה עוגת דבש מיוחדת?

את לא חייבת לעמוד שעות במטבח, במיוחד אם את אישה עובדת שמנסה להספיק הכל עד הרגע האחרון. לפחות תחום אחד תוכלי להיות רגועה לגביו: עוגות לחג ובמיוחד עוגות דבש. רשת מאפה נאמן משיקה סדרה מוגבלת של המאפים האהובים בטוויסט דבשי במיוחד לראש השנה, שיהפוך כל חג למתוק. מאפים מיוחדים לכבוד ראש השנה, יועשרו בתוספת דבש טהור לכבוד החג ויזכו לתוספת ריבת תפוחים ונגיעות קינמון.

מאפה נוסף שישדרג את שולחן החג הוא חלת הדבש, עם מילוי עסיסי במיוחד של דבש טהור ומתקתק. לצדם, תוכלו למצוא ברשת מאפה נאמן את עוגת הדבש הקלאסית ועוד שתי גרסאות מפתיעות: עוגת דבש בתוספת פלחי תפוחים, ולחובבי השוקולד, עוגת דבש עם שוקולד. מוצרים נוספים במהדורת החג הם פאי דבש ותפוחים וסטריפ תפוחי עץ. מהדורות החג של חלת הדבש, החגיגי ומגוון עוגות החג, ישווקו בכל סניפי רשת מאפה נאמן ברחבי הארץ.

אז שיהיה לנו חג שמח ושנה מתוקה...

ביתו של רופא השיניים של העיירה שכן בקצה הכפר, ממש ליד השלט "ברוכים הבאים" שכבר מזמן נפלו לו כמה אותיות, אותן חייק'ה הנגר פשוט התעצל לתקן.

מעל הדלת היה תלוי שלט שעליו הופיע ציור של פה מחייך וחושף טור שיניים שכבר ממש לא היו לבנות אחרי כמה עונות של גשם וסופות חול, שמואל הזכיר לעצמו להעיר על כך לרופא השיניים, כמובן רק לאחר שהכל יסתיים.

לא שיחסי הציבור של רופא השיניים עמדו כרגע בראש מעייניו, למען האמת הנושא היחיד שעמד שם היה עניין שתי העקירות שהוא עמד לעבור בתוך הבית בעל החזות התמימה והמטעה. "זה יכאב עד מוות", הוא חשב לעצמו ונעצר, "אני אצרח כמו ילד קטן".

אימו אמרה לו אתמול שככל שהוא ידחה את הטיפול הכאב יחמיר, כמו גם הטיפול שיצטרך לעשות בכל מקרה לבסוף, הוא ידע זאת בתוך תוכו, אבל הפחד מהכאב פשוט עצר אותו, לולא הפצרותיה של אימו הוא לא היה מגיע אל הרופא לעולם.

לפתע הבריק ברק, וגשם החל לרדת, השמיים הקדירו והבית כמו כל הרחוב קיבל חזות עגומה למדי, השלט הישן התנודד אנה ואנה כששרשראות הברזל שלו חורקות במחאה, שמואל נרעד והיטיב את מעילו. השילוב של יום סגרירי ורטוב עם רופא השיניים לא היטיב עם מצב רוחו השפוף, הוא אזר אומץ ונקש על הדלת הכבדה.

"אפשר להיכנס!", קרא הרופא מבפנים.

שמואל דמיין לעצמו את הרופא רוכן מעל פיו של אדם אלמוני כשבידיו צבת אימתני ומרושעת למראה,

הוא דחף את הדלת שנפתחה באיטיות ובחריקה קלה, ומצא את עצמו בתוך חדר ההמתנה הקטן.

לפניו בתור היו עוד שני אנשים, האחד עטף את ראשו במגבת, והשני פשוט החזיק את לסתו התחתונה בידו ועטה פרצוף של תשעה באב, שניהם הביטו אליו במבט מתחנן שאמר "תוציא אותנו מכאן!".

שמואל התיישב על אחד הכיסאות, הכאב בצד הימני של פיו התחזק לפתע, כאילו שהשן הרגישה שהיא עומדת ללכת והחלה לנצל את הזמן.

מתוך חדר הטיפולים נשמעה זעקת כאב, שמואל הידק את אחיזתו בידיות הכסא, "אל תחשוב על זה", הוא שמע את אימו אומרת בתוך ראשו, "זה יעבור ברגע", שני המטופלים האחרים נראו מפוחדים למדי.

"מי האחרון?", שאל שמואל.

הם הביטו זה בזה בהיסוס, היה ניכר שאף אחד מהם לא רוצה להיות הבא בתור, זה עם המגבת הצביע על האיש השני ואמר שהוא הבא בתור, השני התנשף והתכווץ במקום מושבו.

"טוב נו", אמר שמואל, "זה רק רופא שיניים...",

"כן אה", אמר האחד והידק את המגבת על לחיו.

"כן אה", אמר השני וצחקק בעצבנות.

"משוגעים איזה פחד, אנחנו הולכים למות", חשבו כולם בתוך תוכם.

הדלת נפתחה והרופא יצא החוצה כשהוא מנגב את ידיו הרטובות במגבת, שמואל דמיין אותו בתור שוחט בבית המטבחיים. יכול להיות שהוא מחייך?

"הבא בתור", אמר הרופא באדישות, וההוא עם היד על הלסת נעמד.

"רק תחכה שנייה שהמטופל הקודם יצא, אני חושב שהוא טיפלה נלחץ...".

כאילו כדי לאשר את דבריו נשמעה יפחת בכי מתוך החדר, ההוא עם הלסת הביט בשמואל באימה.

לאחר כמה דקות יצא המטופל בפרצוף מיוסר כשתחבושת משתרבבת מתוך פיו, ההוא עם הלסת מלמל תפילה קטנה ונכנס אל החדר אחרי הרופא כאדם שמשלים עם גורלו.

כעבור זמן מה נשמעה מתוך החדר עוד צווחה ולאחר מכן עוד אחת, שמואל קם לשתות כוס מים, "מה הוא עושה לו שם", שאל ההוא עם המגבת בדאגה.

שמואל משך בכתפו ובלע את רוקו, הוא כל כך רצה להיות אחרי הכל, הוא חיפש בלשונו את השן הכואבת שעכשיו ממש גנחה, כל נגיעה בשן הסיבה לו כאבים עצומים, הוא לא רצה לחשוב מה יהיה כאשר ינסו לעקור אותה...

לאחר כמה דקות הרופא שוב יצא ואחריו יצא גם הלסת הכאובה כשדמעות זולגות מעיניו, המגבת נכנס בהיסוס והלסת טפח על שכמו בעידוד.

"כמה זה נורא?", שאל המגבת לפני שסגר את הדלת, "זה נורא", אמר הלסת ברצינות ודמע לדרכו.

שמואל נשאר לבד בחדר ההמתנה, מה שכמובן הגביר את רמת החרדה, הוא דמיין לעצמו את הרופא מסיר את המגבת מעל פיו של האיש בחיוך אכזרי, ואז דוחף אל תוכו כל מיני כלים מתכתיים חדים כתער, האיש צרח מתוך החדר, שמואל שוב נרעד.

לאחר שהמגבת יצא והרופא סימן לו להיכנס, הוא הרגיש שיום הדין הגיע, השניות שבהן צעד אחרי הרופא לקול בכיו החרישי של האיש עם המגבת, נדמו בעיניו כנצח.

אבל אז עלה רעיון במוחו.

החדר היה נעים למראה, והוא לא ראה שום כלי משחית על השולחן, הוא כמעט חשב לוותר על הרעיון כשלפתע שהרופא הסיר את המעטה מעל הכלים שנחו על השולחן בהיחבא.

היו שם כלים נבזיים למראה, כל מיני צבתות ומספריים חדים כתער, "הולך להיות פה טבח", הוא חשב לעצמו, "אני הולך לדמם למוות".

"או קיי", אמר הרופא בעליצות מסויימת, (מה הוא צוחק, מה מצחיק), "מה יש לנו כאן?",

"אההה קוראים לי שמואל", הוא גמגם בניסיון להרוויח זמן,

"כן, ויש לנו שתי עקירות היום אה אינגלע?", אמר הרופא,

"כן, כן", אמר שמואל, "זה יכאב מאד?",

"תפתח את הפה", אמר הרופא כשהוא מתעלם מהשאלה, שמואל היסס ולבסוף ציית,

"אהה", אמר הרופא, "אני לא כל כך רואה, אנחנו מדברים על הטוחנת שמה, ועל הניב משמאל לא?",

"אני לא יודע איך קוראים להם", ניסה שמואל לומר בכעס, אבל מה שיצא דרך הידיים והמכשירים של הרופא נשמע יותר כמו "בלאהם מה נע",

"או קיי, אני פשוט אגע בהן ואתה תאמר לי מתי כואב", אמר הרופא והחל לגעת בשיניים אחת אחת,

"עכשיו כואב? ועכשיו ועכ...", שמואל הקים צווחה אדירה.

"או קיי אם כן טוחנת מספר שלוש", סימן המורה בעליזות, (כאילו שמדובר ברשימת קניות לכבוד החג, אולי תתרכז בפה שלי).

לאחר שסימן את שתי השיניים, הוא פנה להביא את הצבת, שמואל נרעד אבל גם קצת נרגע, "ברוך השם שהשכל עובד", הוא חשב לעצמו.

זה כאב, ואפילו מאד, הוא צרח כמו כולם, אבל כל הזמן חשב על מה שהיה יכול להיות אילו... היה מגלה לרופא איזו שן באמת כואבת, "זה היה יכול להיות טבח" הוא חשב לעצמו בדרך הביתה כשהוא מתבונן בשיניים הבריאות שנחו בידו לאחר העקירה,"הייתי מת מכאבים".

אנחנו לא אוהבים להתמודד עם הדברים שאנחנו באמת לא טובים בהם, אנחנו תמיד מעדיפים לגעת בפצעים שטחיים כך שפחות יכאב, להתחזק בעניינים שוליים שלא יגרמו לנו באמת להתאמץ, אבל זו כמובן אשלייה, לאט לאט השיניים הבריאות מתמעטות ונותרות רק השיניים החולות, בהן יום אחד מישהו יצטרך לטפל, ואז, אולי כבר יהיה מאוחר מדי.

לתגובות: shninat@gmail.com

כל הזמן.

חדשות הציבור החרדי מסביב לשעון

חדשות הציבור החרדי מסביב לשעון

www.kolhazman.co.il

השותף הרשמי
עם
הכשר
המבריק

בחג הזה
כל הבית בֶּקוֹבד"ץ!

4,790₪
מחיר מומלץ לצרכן

3,690₪
מחיר מומלץ לצרכן

2,490₪
מחיר מומלץ לצרכן

3,190₪
מחיר מומלץ לצרכן

מקרר מקפיא תחתון | CN160231W

מקרר מקפיא עליון | DN156821W

תנור משולב דו תאי | KCDM62110DW

תנור בנוי דו תאי | BKDM22100X

השותף הרשמי
של
היום יום

beko

מאשר מטעם הכר"ץ
ירושלים
הערה החדרית

BRIMAG
מותגים מבית טוב
www.brimag.co.il *4512

תנור משולב דו-תאי מדגם KCDM 62110DW, דירוג אנרגטי: A, תא אפייה עליון בנפח 35 ל', תא אפייה תחתון בנפח 44 ל'. תנור בנוי דו-תאי מדגם ODM 22100 X, דירוג אנרגטי: A, תא אפייה עליון בנפח 35 ל', תא אפייה תחתון בנפח 65 ל'. מקרר מקפיא עליון: DN156821W, דירוג אנרגטי: B, נפח כללי: 520 ל', נפח אחסון תא קירור: 383 ל', נפח אחסון תא הקפאה: 122 ל'. מקרר מקפיא תחתון: CN 160231W דירוג אנרגטי: A, נפח כללי: 590 ל', נפח אחסון תא קירור: 394 ל', נפח אחסון תא הקפאה: 160 ל', צבע לבן. התמונות להמחשה בלבד. המחיר אינו כולל הובלה. פינוי המקרר הישן הינו ללא חיוב. ללקוחות שרכשו אצל משווק מורשה ברשימה המתעדכנת באתר ברימאג. ט.ל.ח.